

Meerjarenbegroting 2027–2030

Inhoudsopgave

Meerjarenbegroting 2027–2030	1
Inhoudsopgave	2
Algemeen	4
Besluit	4
Voorwoord	4
Programma's	5
Portefeuilleverdeling	7
Programma Samen Werken voor Ermelo	13
Bestuur en Organisatie	13
Openbare Orde en Veiligheid	15
Financiën	16
Indicatoren programma Samen Werken voor Ermelo	17
Verbonden partijen programma Samen werken voor Ermelo	20
Wat mag programma Samen Werken voor Ermelo kosten?	21
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	21
Programma Samen Leven in Ermelo	23
Kansrijk opgroeien	23
Op weg naar samenredzaamheid	24
Bestaanszekerheid en perspectief op (on) betaald werk	26
Zelfstandig thuis	27
Indicatoren programma Samen Leven in Ermelo	29
Verbonden partijen programma Samen Leven in Ermelo	31
Wat mag programma Samen Leven in Ermelo kosten?	32
Programma Samen Wonen in Ermelo	33
Verkeer en Vervoer	33
Ruimtelijke Ordening	34
Kwaliteit openbare ruimte	38
Wonen	39
Duurzaamheid en Milieu	40
Indicatoren programma Samen Wonen in Ermelo	43
Verbonden partijen programma Samen Wonen in Ermelo	43
Wat mag programma Samen Wonen in Ermelo kosten?	44
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	45
Economie	45
Bedrijvigheid	46
Toerisme en Recreatie	46
Indicatoren programma Samen Ondernemen in Ermelo	48
Verbonden partijen programma Samen Ondernemen in Ermelo	49
Wat mag programma Samen Ondernemen in Ermelo kosten?	50
Paragrafenverantwoording	51
Paragraaf Lokale heffingen	51
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	60
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	66
Paragraaf Financiering	73
Paragraaf Bedrijfsvoering	80
Paragraaf Verbonden Partijen	82
Paragraaf Grondbeleid	100
Paragraaf Opvang Ontheemden Oekraïne	103

Paragraaf Openbaarheid.....	104
Paragraaf Subsidies.....	106
Financiële begroting	107
Budgettaire uitkomst	107
Overzicht baten en lasten	107
Toelichting op het overzicht van baten en lasten.....	112
Taakstellingen	128
Financiële positie	129
Reserves en Voorzieningen	131
Investerings.....	138
Bijlagen.....	139
Overzicht baten en lasten per taakveld.....	139
Totaal Investeringsoverzicht	142

Algemeen

Besluit

Besluit

Raadsbesluit

Referentienummer e260055621

De raad van de gemeente Ermelo;

gelezen het voorstel van het college van 22 september 2026, nr. e260055618;

b e s l u i t :

De Begroting 2027 vast te stellen en kennis te nemen van de Meerjarenraming 2028–2030.

Voorwoord

Voorwoord

Geachte leden van de raad,

Bij deze bieden wij u ter bespreking en vaststelling de Meerjarenbegroting 2027–2030 aan. Dit is een bijzondere begroting. Afgelopen maart waren de gemeenteraadsverkiezingen. Dat betekent niet alleen dat er raadsleden zijn vertrokken en gekomen, maar ook dat er vlak voor de zomer een nieuw coalitieakkoord is gepresenteerd. Op zo'n korte termijn is het niet mogelijk om alle financiële en inhoudelijke ambities al te vertalen naar deze begrotingsperiode (2027–2030). Voor de herkenbaarheid hebben we ervoor gekozen om de financiële tabel uit het coalitieakkoord al wel op te nemen in deze begroting. Met uitzondering van enkele posten die hieronder worden toegelicht. We zien 2027 als een tussenjaar. Via het nog uit te werken collegeprogramma komen we met een realistische en volledige planning, zowel financieel als inhoudelijk. Deze vormt de basis voor de volgend jaar op te stellen Begroting 2028–2031. Dan zult u dus ook inhoudelijk meer punten herkennen uit het nieuwe coalitieakkoord (bij de programmaonderdelen 'Wat willen we bereiken?' en 'Wat gaan we daarvoor doen?').

Voor alle incidentele uitgaven uit het coalitieakkoord hebben we een onttrekking uit de Algemene Reserve geraamd, dus deze hebben geen effect op het begrotingssaldo. Verschillen met de financiële tabel (bijlage 1) uit het coalitieakkoord:

- We gaan onderzoeken hoe we invulling kunnen geven aan de taakstelling van '2% zero-based budgeting' per jaar. Deze post is momenteel niet financieel verwerkt. Uiteraard begroten we wel zo scherp en realistisch mogelijk.
- We storten per 1–1–2027 € 1,5 miljoen in het nieuwe Dorpsfonds. De jaren er na nog niet, dit is afhankelijk van toekomstige jaarrekeningresultaten.
- Voor de vierde wethouder staat in het coalitieakkoord een bedrag opgenomen van € 200.000. Inclusief de ondersteuning en bijkomende kosten is het vooralsnog berekend op € 300.000.

Financieel Meerjarenperspectief

Zoals in onderstaande tabel is te zien laten 2027 en 2029 een positief saldo zien, maar 2028 en 2030 niet. Voor de Provincie is dit acceptabel, maar uiteraard streven we naar een positief saldo in alle jaren. En hoewel dat realistisch lijkt, is dat nog best een uitdaging. We kennen nog altijd structureel 1,9 miljoen aan ombuigingen die we moeten realiseren. Daarnaast hangt de dreiging van een verdere korting op het gemeentefonds nog steeds in de lucht.

Om de begroting alle jaren sluitend te krijgen gaat het college de optie verkennen om meer kapitaallasten te dekken uit daarvoor gevormde reserves. Dit doen we al deels, maar niet bij alle investeringen. Aangezien ons weerstandsvermogen ruimschoots op orde is, zien we kansen om 'werkloos' geld om te zetten in structurele begrotingsruimte. Dit vraagt een onderzoek naar onze reserveposities en de reeds geplande uitgaven. Mogelijk wordt hiervoor nog een apart voorstel voorgelegd aan uw raad.

Al met al heeft het nieuwe college alle vertrouwen in de toekomst. Ermelo ligt immers op koers, we zijn dichtbij en hebben aandacht voor elkaar.

Omschrijving	Meerjarenbegroting							
Bedrag x € 1.000	2027		2028		2029		2030	
Actueel begrotingssaldo (na Voorjaarsrapportage 2026)	1.100	V	288	V	868	V	104	V
Aanmeldingen Kaderbrief 2027	-788	N	-855	N	-830	N	-783	N
Aanvullende mutaties Begroting 2027-2030 op hoofdlijnen:								
Netto effect Meicirculaire 2026	761	V	405	V	630	V	826	V
Extra structurele uitgaven coalitieakkoord	-945	N	-945	N	-945	N	-945	N
Actualisatie kapitaallasten (investeringen)	1.022	V	250	V	65	V	-18	N
Areaaluitbreiding OZB	128	V	279	V	344	V	415	V
Uitstel nieuwe gemeentewerf			400	V	400	V	400	V
Zorguitgaven Jeugd	-370	N	-370	N	-370	N	-370	N
Zorguitgaven Wmo	-143	N	-143	N	-143	N	-143	N
Leges begraafrechten	155	V	155	V	155	V	155	V
Bouwleges	164	V	164	V	164	V	164	V
Overige mutaties	130	V	-17	N	-52	N	-52	N
Totaal aanvullende mutaties Begroting 2027-2030	902	V	178	V	248	V	432	V
Saldo na Begroting 2027-2030	1.214	V	-389	N	286	V	-247	N

Programma's

Beschrijving programma's

Samen werken voor Ermelo

De gemeente Ermelo versterkt de samenwerking met inwoners en partners door actief participatiebeleid en verbeterde dienstverlening via een gezamenlijk Klant Expertise Centrum. Intergemeentelijke samenwerking en veiligheid zijn speerpunten. Een sluitende begroting wordt nagestreefd door realistisch te begroten.

Samen leven in Ermelo

De Nota Sociaal Domein 2024–2029 vormt de basis voor maatschappelijke opgaven zoals kansrijk opgroeien, langer zelfstandig thuis wonen en perspectief op werk. Ermelo streeft naar een gezonde, veilige woonomgeving en versterkt de bestaanszekerheid met gerichte inkomensondersteuning en het bevorderen van samenredzame wijken.

Samen Wonen in Ermelo

Onder het programma 'Samen Wonen in Ermelo' wordt gewerkt aan wonen, mobiliteit, duurzaamheid en groen. Een belangrijke pijler hierbij is de ontwikkeling van een Omgevingsvisie 2.0, waarmee we nieuw omgevingsbeleid gaan maken en uitvoeren en een antwoord willen vinden op de vraag "Wat willen we als Ermelo zijn in 2050?". Een speerpunt is woningbouw. De woondeal voor 2025–2035 richt zich op het vinden van locaties voor tijdelijke en permanente woningbouw na 2030. Duurzaamheid heeft bijzondere aandacht. De gemeente zet in op een veilige, groene omgeving.

Samen Ondernemen in Ermelo

De economische ontwikkeling staat centraal met plannen voor een bedrijventerrein langs de A28, in samenwerking met de regio. De visie op toerisme en recreatie voor 2025–2030 richt zich op het verbeteren van recreatieve verbindingen, om Ermelo aantrekkelijker te maken voor toeristen en inwoners.

Beleidsbegroting

Het programmaplan is hét onderdeel van de meerjarenbegroting waarin de raad zijn sturende invloed op hoofdlijnen (kaderstelling) naar het college van b&w invult. Het programmaplan wordt ook wel het beleidsdeel van de meerjarenbegroting genoemd. Tegelijk is daarmee het programmaplan ook hét basisdocument aan de hand waarvan de raad zijn controlerende taak gedurende het lopende begrotingsjaar uitoefent.

Het staat gemeenten vrij om te bepalen welke programma's gehanteerd worden. Wel is voorgeschreven dat per programma de drie "W's" opgenomen moeten worden. Dit zijn:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

De programma's bestaan uit de volgende onderdelen:

Algemeen

Hierin worden subprogramma's weergegeven waarin het programma is onderverdeeld.

Beleidsdoelstellingen

Hierin zijn alle subprogramma's opgenomen. Per subprogramma is verwoord wat wij willen bereiken, wat wij daarvoor in het begrotingsjaar gaan doen en wat het mag kosten. Onder het kopje vastgesteld beleid vindt u het achterliggende Ermelose beleid.

Indicatoren

Opgenomen zijn de indicatoren die wettelijk zijn voorgeschreven.

Verbonden partijen

Hierbij is een opsomming weergegeven van de Verbonden partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van het beleid dat onder het desbetreffende programma valt.

Autorisatieniveau raad

De raad autoriseert alle baten en lasten op subprogrammaniveau.

De raad autoriseert alle investeringskredieten (zie onderdeel investeringen).

De raad autoriseert alle toevoegingen aan en beschikkingen over de reserves en voorzieningen.

Portefeuilleverdeling

Portefeuilleverdeling

Binnen het college van burgemeester en wethouders zijn de taken als volgt verdeeld:

Burgemeester dhr. P.J.T. van Daalen:

Bestuur, representatie, openbare orde en veiligheid

- Algemene en bestuurlijke zaken
- Beleidscoördinatie
- Representatie
- Communicatie (beleid en strategie)
- Woordvoering op gemeentebrede onderwerpen

- Defensie (lobby)
- Handhaving Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
- Weerbaarheid
- Ondernijning
- Politie en brandweer
- Openbare Orde en Veiligheid
- Horeca en evenementen
- Asielbeleid (samen met wethouder Van der Weide)
- Eerste aanspreekpunt woonwagenbeleid
- Personeel en organisatie
- Intergemeentelijke samenwerking Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (toekomstverkenning)
- Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)
- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Noord-Veluws Archief (NoVa)
- Overleg predikanten en voorgangers

Wethouder dhr. H.R. van Veen:

Ruimtelijke ontwikkeling, wonen, natuur, landelijk gebied en regio

Loco-burgemeester 1

- Ruimtelijke Ontwikkeling, inclusief Omgevingsvisie en Regio EHPZ (Ermelo, Harderwijk, Putten en Zeewolde)
- Omgevingsplan
- Woonbeleid
- Functieveranderingsbeleid
- Grondbeleid en grondexploitatie
- Natuur en landschap
- Omgevingsgroen
- Stikstof en natuurherstel waaronder Aanpak Veluwe
- Landbouw en agrarische sector
- Toerisme en recreatie (regionaal)

- Projectportefeuilles
 - Defensie
 - Calluna
 - Wethouder Balverszaal
 - Veldwijk
 - Uitbreidingslocatie woningbouw
 - De Boskamer
 - GEUS
 - DAPPER
 - Natuurbegraafplaats
- Veluwe Alliantie
- Aandeelhouder
 - Leisurelands
 - Gastvrije Randmeren

Wethouder dhr. C.A.J. Tigchelaar:

Financiën, bedrijfsvoering, economie en participatie, toerisme en cultuur

Loco-burgemeester 2

- Financiën en belastingen
- Inkoopbeleid en Bedrijfsvoering
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Economie en bedrijventerreinen
- Arbeidsmarktregio en Werkgelegenheid
- Centrum en centrummanagement
- Stichting collectieve beveiliging Ermelo
- Markt en standplaatsen
- Vitale Vakantieparken en Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken
- Toerisme en recreatie lokaal
- Afvalinzameling en Afvalsturing Friesland N.V.
- Circulaire economie

- Projectportefeuille
 - Ecopark A28
 - Gemeentewerf
 - Circulair Ambachtscentrum
 - Dorpsfonds
- Dienstverlening en participatiebeleid
- Erfgoed, Kunst en cultuur

Wethouder dhr. E. van der Weide:

Sociaal Domein, jeugd, sport en zorg

Loco-burgemeester 3

- Integrale coördinatie sociaal domein
- Jeugdhulp
- WMO
- Participatiewet
- Armoedebeleid en Schuldhulpverlening
- Onderwijsbeleid en onderwijs accommodaties
- Kinderopvang en peuterspeelzalen
- Volksgezondheid, gezondheidszorg, Gezond Veluwe
- Sport en sportaccommodaties
- Cultuur accommodaties
- Het Pakhuis
- Wijkgericht werken
- Samen tegen huiselijk geweld en kindermishandeling
- Asielbeleid (samen met burgemeester Van Daalen)
- Inburgering
- Huisvestingsverordening (lokale uitvoering van het woonbeleid)
- Woonzorgvisie
- Urgentiecommissie
- Maatwerkwoningen

- Projectportefeuille
 - Markt 2.0
 - Gebiedsvisie Horst & Telgt
- Opdrachtgever
 - Stichting Veilig Thuis
 - Stichting Welzijn Ermelo
 - Inclusief Groep
- Aandeelhouder
 - Inclusief Groep
 - Interactie Sportbedrijf Ermelo B.V.
- Bestuur
 - GGD Noord- en Oost-Gelderland
 - Gemeenschappelijke regeling Meerinzicht
- Diaconaal platform

Wethouder mw. A. van Loon:

**Duurzaamheid, leefomgeving, mobiliteit, vergunningen en handhaving
Loco-burgemeester 4**

- Energietransitie (waaronder overbelasting van het stroomnet)
- Duurzaamheid
- Milieu
- Klimaat
- Water en riool
- Openbare Ruimte
- Mobiliteit
- Kavel- en woningsplitsingsbeleid
- Particuliere initiatieven
- Vergunningen WABO en Omgevingswet
- Handhaving bouwen, milieu en vakantieparken
- Bestaande begraafplaatsen

- Bestuur
 - Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)
- Aandeelhouder
 - Alliander
 - Vitens

Dhr. M. Jacobs:

Gemeentesecretaris/Algemeen directeur

- WOR-bestuurder

Programma Samen Werken voor Ermelo

Bestuur en Organisatie

Wat willen we bereiken?

Een betrouwbare en toegankelijke gemeente

Omschrijving (toelichting)

Op basis van onze 'visie op dienstverlening' streven we naar een uitstekende dienstverlening voor onze inwoners en ondernemers. Zo wensen we een betrouwbare en toegankelijke overheid te zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

We verbeteren onze dienstverlening

Omschrijving (toelichting)

Met de invoering van (en sturing op) gezamenlijke EHZM-servicenormen in 2027 tillen we onze dienstverlening naar een hoger niveau. Onze focus ligt op betrouwbaarheid, proactieve communicatie en transparantie – ook als een norm onverhoopt niet haalbaar is. Door overstijgend te standaardiseren werken we intern efficiënter samen. Hierdoor ervaren inwoners meer duidelijkheid en weten zij precies waar ze op kunnen vertrouwen.

Wat willen we bereiken?

Een netwerkgemeente

Omschrijving (toelichting)

Binnen het programma organisatieontwikkeling werken we in Ermelo aan het zijn van een netwerkgemeente. Op basis van onze missie en kernwaarden (samen, bevlogen, wendbaar en betrouwbaar) voor de organisatie, geven we verder invulling aan deze ontwikkeling binnen het bestuur, de ambtelijke organisatie en samen met de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We versterken door te verhelderen: zelforganisatie met focus

Omschrijving (toelichting)

We professionaliseren de organisatie verder door heldere sturing en duidelijke rollen met behoud van zelforganisatie. Dit is vastgelegd in het Organisatieplan Ermelo. We versterken het ambtelijk-bestuurlijk samenspel.

Wat willen we bereiken?

Een transparante, betrokken en oplossingsgerichte gemeente

Omschrijving (toelichting)

We zetten in op een gemeente die transparant, betrokken en oplossingsgericht is. We luisteren, denken mee en leggen uit waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en streven naar draagvlak voor onze besluiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

We communiceren open, duidelijk en constructief

Omschrijving (toelichting)

We zoeken met inwoners en bedrijven naar oplossingen, maar een onderbouwde 'nee' is ook een mogelijkheid. We ontsluiten onze informatie en besluitvorming proactief en leggen daar waar nodig uit en lichten toe. We stellen ons constructief op richting de pers.

We voeren een actief participatiebeleid

Omschrijving (toelichting)

We zorgen dat inwoners op structurele en toegankelijke wijze kunnen meedenken en meedoen bij beleid en uitvoering. Het online dorpsgesprek Ermelo is daarin een belangrijk instrument. Inwoners worden gericht benaderd bij voor hen relevante onderwerpen, waardoor het platform op een organische manier groeit.

Wat willen we bereiken?

Regionale samenwerking op de gebiedsagenda

Omschrijving (toelichting)

De Gebiedsagenda (vastgesteld in 2022) wordt uitgewerkt in het Regioarrangement EHPZ. We werken hierin samen met de gemeenten Harderwijk, Putten en Zeewolde, de provincies Gelderland en Flevoland en de waterschappen Vallei en Veluwe en Zuiderzeeland. Het regioarrangement EHPZ 2023 markeert de start van een proces om gezamenlijke opgaven van het EHPZ gebied vorm te geven voor de komende 20 tot 30 jaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ontwikkelen een Toekomstperspectief (fysiek domein) voor de regio EHPZ

Omschrijving (toelichting)

Vanaf 2026 vormt het Toekomstperspectief het kader voor de jaarlijkse keuze en uitvoering van regionale projecten (gebiedsprocessen). De governance zoals vastgelegd wordt concreet in uitvoering gebracht, inclusief onderwerpen energie en economie. Ook gaan we als Regio EHPZ een lobby inrichten.

Wat willen we bereiken?

Samenwerken met behoud van soevereiniteit

Omschrijving (toelichting)

We staan open voor intergemeentelijke samenwerking, gericht op efficiëntie in de uitvoering. Lokaal beleid wordt zo veel mogelijk lokaal opgesteld. Ermelo is en blijft een zelfstandige gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

We opereren als één krachtige regio

Omschrijving (toelichting)

Met de gemeenten Harderwijk en Zeewolde vormen we de EHZ-samenwerking, met als doel om de brede welvaart van onze ruim 100.000 inwoners te borgen. We opereren als één krachtige regio, we gaan dit beter organiseren, en de gemeenten blijven bestuurlijk autonoom. Verder werken we aan de bestuurlijke opgave (2026–2030): We gaan het '100.000+ gedachtegoed' concreet maken.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Bestuur en Organisatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	1.490	1.488	1.406	1.404	1.183	1.183
Lasten	-20.333	-19.712	-19.830	-19.496	-19.367	-19.486
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-18.842	-18.224	-18.424	-18.092	-18.184	-18.303
Saldo Bestuur en Organisatie	-18.842	-18.224	-18.424	-18.092	-18.184	-18.303

Vastgesteld beleid

- Ontwikkelagenda netwerkgemeente (2018)
- Visie intergemeentelijke samenwerking (2015)
- Visie op dienstverlening (2018)
- Participatiebeleid (2021)
- Organisatiebesluit (2024)

Openbare Orde en Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Bovenlokaal veiligheidsbeleid

In het (tot 2026 verlengde) Integraal Veiligheidsplan 2020–2024 Harderwijk, Ermelo & Putten zijn de prioriteiten vastgelegd op bovenlokaal en lokaal niveau. De bovenlokale prioriteiten zijn:

1. Kwetsbare personen
2. Ondernijning
3. Cybercrime
4. Informatievoorziening
5. Vitale vakantieparken

Wat gaan we daarvoor doen?

We bereiden ons voor op langdurige crisis

Vanuit het project Weerbare samenleving en veerkracht bereiden wij de gemeentelijke organisatie en inwoners voor op een crisis zoals bijvoorbeeld langdurige stroomuitval.

We doen aan herstelgerichte handhaving op Vitale Vakantieparken

Het doel van handhaving is herstel naar een legale situatie.

We geven uitvoering aan het actieplan ondernijning

We geven uitvoering aan het actieplan ondernijning (waaronder bestrijding van zorgfraude en drugs- en mensenhandel). Dit doen wij samen met ketenpartners als gemeenten, politie, RIEC.

We geven uitvoering aan het nieuwe Integraal Veiligheidsplan op

In 2026 wordt een nieuw integraal veiligheidsplan opgesteld. In 2027 wordt gestart met de uitvoering hiervan.

We pakken ondernijning aan

Samen met partners als politie, RIEC, ODV pakken we actief casuïstiek op. We zetten in op bewustwording van inwoners en ondernemers.

Wat willen we bereiken?

Lokaal veiligheidsbeleid

De lokale prioriteiten zijn:

1. Overlast en geweld
2. Verkeersveiligheid
3. Jeugd & veiligheid (incl. alcohol en drugs)

Wat gaan we daarvoor doen?

We verstevigen de samenwerking tussen het sociaal domein en veiligheid

We werken verder aan de ingezette koers om de samenwerking tussen het sociaal domein en veiligheid te verstevigen. Door zowel op bestuurlijk niveau als in de keten nauw samen te werken en regie te voeren op complexe casuïstiek wordt de keten verstevigd.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Openbare Orde en Veiligheid	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	57	145	77	77	77	77
Lasten	-4.056	-4.178	-4.195	-4.223	-4.234	-4.251
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-3.999	-4.033	-4.118	-4.146	-4.157	-4.174
Saldo Openbare Orde en Veiligheid	-3.999	-4.033	-4.118	-4.146	-4.157	-4.174

Vastgesteld beleid

- Handhavingsbeleid en HandhavingsUitvoeringsProgramma (HUP) (jaarlijkse update)
- Preventie en handhavingsplan: Drank- en horecawet (2014)
- Drank- en Horecaverordening (2014)
- Beleidsregels verblijfsontzeggingen
- Beleid Nazorg ex-gedetineerden
- Drugsbeleid 2015 (inclusief Damocles 2019)
- Regionaal Risicoprofiel VNOG
- Regionaal Beleidsplan VNOG
- Regionaal Crisisplan / gemeentelijk rampenplan
- Organisatieplan brandweer cluster Veluwe West
- Plan van aanpak ondermijning
- Beleidskader cameratoezicht
- BIBOB-beleid
- Jaarprogramma milieu
- Algemene Plaatselijke Verordening

Financiën

Wat willen we bereiken?

Betere P&C documenten

We streven naar een planning & control cyclus die de samenhang borgt tussen 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat mag dat kosten?'. Dit moet voor overzicht en inzicht zorgen en alle geledingen (raad, college en ambtelijke organisatie) helpen bij de bestuurbaarheid van de organisatie. Het is daarbij essentieel dat de informatiewaarde en de leesbaarheid van de P&C documenten worden verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen?

We blijven de P&C documenten verbeteren

Het verbeteren van de P&C documenten is een continu proces. Samen met de auditcommissie van de raad evalueren wij de opgeleverde documenten op leesbaarheid en informatiewaarde.

Wat willen we bereiken?

Financiën op orde

Grip krijgen op de uitgaven.

Spaarzaam staat voor goed financieel beleid wat neerkomt op niet meer uitgeven dan beschikbaar is.

De meerjarenbegroting is sluitend en reëel.

Wat gaan we daarvoor doen?

We begroten kritisch en realistisch

Om te voorkomen dat we onnodig belastingen heffen, begroten we niet meer lasten dan strikt noodzakelijk. Zowel bij de (primaire) begroting als bij de tussentijdse rapportages zijn we scherp op reëel begroten, zodat we bij de jaarrekening geen (onnodig) groot saldo presenteren.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Financiën	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	83.664	83.409	87.585	87.545	90.364	93.993
Lasten	-1.400	-1.396	-1.358	-4.613	-6.828	-9.770
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	82.264	82.013	86.227	82.932	83.536	84.223
Stortingen	-14.732	-6.171	-3.771	-1.178	-1.137	-1.165
Onttrekkingen	6.861	14.066	7.455	1.939	2.263	2.019
Mutaties reserves	-7.870	7.895	3.684	761	1.126	854
Saldo Financiën	74.393	89.908	89.911	83.693	84.662	85.077

Vastgesteld beleid

- Financiële verordening (2023)
- Notitie Reserves en voorzieningen gemeente Ermelo (2023)
- Regeling Tarieven Wet Open Overheid (2023)
- Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement (2023)
- Subsidiebeleidskader Ermelo (2021)
- Treasurystatuut (2023)
- Nota Waarderen, activeren en afschrijven (2023)
- Belastingverordeningen (jaarlijks)
- Controleverordening (2023)

Indicatoren programma Samen Werken voor Ermelo

Toelichting indicatoren

Ermelo heeft geen eigen indicatoren opgenomen in de begroting. We beperken ons tot 'de basisset uniforme beleidsindicatoren' zoals wettelijk voorgeschreven door de BBV. Hiervoor zijn we afhankelijk van de actualiteit van de gegevens op Waarstaatjegemeente.nl. We hebben hier dus geen directe invloed op.

Jongeren met een delict voor de rechter

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	1,00%	1,00%		
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	1,00%	1,00%		
Nederland	1,00%	1,00%		

Formatie, fte per 1.000 inwoners

Bron: eigen gemeente o.b.v. de meerjarenbegrotingen

Organisatie	2024	2025	2026	2027
Ermelo	5,24	5,41	5,16	5,31

Bezetting, fte per 1.000 inwoners

Bron: eigen gemeente o.b.v. de meerjarenbegrotingen

Organisatie	2024	2025	2026	2027
Ermelo	4,49	4,49	4,91	5,07

Apparaatskosten per inwoner

Bron: eigen gemeente o.b.v. de meerjarenbegrotingen

Organisatie	2024	2025	2026	2027
Ermelo	920,00	961,00	958,00	968,00

Externe inhuur, kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur

Bron: eigen gemeente o.b.v. de meerjarenbegrotingen

Organisatie	2024	2025	2026	2027
Ermelo	2,00%	2,00%	0,40%	0,80%

Overhead, % van de totale bedrijfsvoeringslasten

Bron: eigen gemeente o.b.v. de meerjarenbegrotingen

Organisatie	2024	2025	2026	2027
Ermelo	14,10%	14,40%	13,00%	12,80%

Gemeentelijke woonlasten, éénpersoonshuishouden

Organisatie	2023	2024	2025	2026
Ermelo	1.057,00	1.073,00	1.092,00	1.091,00
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	873,00		963,00	1.004,00
Nederland	860,00	928,00	957,00	993,00

Gemeentelijke woonlasten, meerpersoonshuishouden

Organisatie	2023	2024	2025	2026
Ermelo	1.143,00	1.157,00	1.175,00	1.148,00
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	951,00		1.048,00	1.094,00
Nederland	942,00	1.014,00	1.050,00	1.091,00

Gemiddelde WOZ waarde x € 1.000

Organisatie	2023	2024	2025	2026
Ermelo	428,00	441,00	456,00	506,00
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	363,00	377,00	397,00	438,00
Nederland	368,00	378,00	398,00	439,00

Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	1,30	1,60	1,60	1,60
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	1,20	1,40	1,30	1,20
Nederland	2,30	2,50	2,20	2,10

Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	1,70	0,90	1,40	1,40
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	1,20	1,10	1,10	1,10
Nederland	1,40	1,30	1,20	1,20

Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	3,50	3,50	3,90	4,10
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	3,30	3,00	3,10	3,20
Nederland	4,60	4,30	4,40	4,60

Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	6,10	4,50	4,70	3,90
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	4,80	4,40	4,10	4,00
Nederland	6,00	5,80	5,70	5,70

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	9,00	11,00	8,00	9,00
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	7,00	8,00	9,00	9,00
Nederland	8,00	9,00	9,00	10,00

Verbonden partijen programma Samen werken voor Ermelo

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Werken voor Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Alliander N.V.
- Meerinzicht
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)
- Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)
- Noord-Veluws Archief (NoVa)
- Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)
- Vitens N.V.

Wat mag programma Samen Werken voor Ermelo kosten?

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Samen Werken voor Ermelo	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten						
Bestuur en Organisatie	1.490	1.488	1.406	1.404	1.183	1.183
Financien	83.664	83.409	87.585	87.545	90.364	93.993
Openbare Orde en Veiligheid	57	145	77	77	77	77
Totaal Baten	85.211	85.042	89.068	89.026	91.624	95.253
Lasten						
Bestuur en Organisatie	-20.333	-19.712	-19.830	-19.496	-19.367	-19.486
Financien	-1.400	-1.396	-1.358	-4.613	-6.828	-9.770
Openbare Orde en Veiligheid	-4.056	-4.178	-4.195	-4.223	-4.234	-4.251
Totaal Lasten	-25.789	-25.286	-25.383	-28.332	-30.429	-33.507
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	59.422	59.756	63.685	60.694	61.195	61.746
Stortingen						
Financien	-14.732	-6.171	-3.771	-1.178	-1.137	-1.165
Totaal Stortingen	-14.732	-6.171	-3.771	-1.178	-1.137	-1.165
Onttrekkingen						
Financien	6.861	14.066	7.455	1.939	2.263	2.019
Totaal Onttrekkingen	6.861	14.066	7.455	1.939	2.263	2.019
Totaal mutaties reserves	-7.870	7.895	3.684	761	1.126	854
Saldo Samen Werken voor Ermelo	51.552	67.651	67.369	61.455	62.321	62.600

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Op grond van de in 2016 herziene BBV (artikel 8.1 en 8.5) moet onder het programmaplan worden opgenomen een weergave van de algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Bedragen (x 1.000)		Meerjarenbegroting			
		2027	2028	2029	2030
<u>Algemene Dekkingsmiddelen:</u>					
– Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	lasten	–522	–522	–522	–522
	baten	15.382	15.533	15.598	15.669
	saldo	14.860	15.011	15.076	15.147
– Algemene uitkering	lasten	0	0	0	0
	baten	70.013	69.712	72.441	75.757
	saldo	70.013	69.712	72.441	75.757
– Dividend	lasten	–7	–7	–7	–7
	baten	423	423	423	423
	saldo	416	416	416	416
– Saldo van de financieringsfunctie	lasten	–835	–1.529	–1.436	–1.344
	baten	954	1.064	1.089	1.331
	saldo	119	–465	–347	–13
– Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	0	–2.561	–4.869	–7.903
	baten	1.074	1.074	1.074	1.074
	saldo	1.074	–1.487	–3.795	–6.829
Overhead	lasten	–14.894	–14.592	–14.578	–14.633
	baten	401	409	385	385
	saldo	–14.493	–14.183	–14.193	–14.248
Vennootschapsbelasting	lasten	0	0	0	0
	baten	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	0
Onvoorzien	lasten	–1	–1	–1	–1
	baten	0	0	0	0
	saldo	–1	–1	–1	–1
Totaal		71.988	69.003	69.597	70.229

Programma Samen Leven in Ermelo

Kansrijk opgroeien

Wat willen we bereiken?

Gelijke kansen voor de jeugd

We streven ernaar dat jeugdigen opgroeien met gelijke kansen en hun talenten ontwikkelen op een manier die bij hen past (onderwijs, sport, cultuur).

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken het mogelijk dat alle kinderen kennis maken met sport en cultuur

We stimuleren laagdrempelige sport- en cultuuractiviteiten voor jeugdigen en gezinnen, ook voor jeugdigen die opgroeien in armoede en/of die leven met een beperking of chronische ziekte. Er wordt een uitvoeringsagenda opgesteld op basis van de speelvisie, en de uitvoeringsagenda cultuuraanpak wordt uitgevoerd.

We werken aan kansengelijkheid voor alle kinderen binnen het onderwijs

Samen met kinderopvang, onderwijs en maatschappelijke partners werken we aan gelijke kansen voor de jeugd in Ermelo door uitvoering te geven aan de ambities vanuit de Lokaal Educatieve Agenda (LEA): stimuleren schoolaanwezigheid, versterken doorgaande leerlijnen KO-PO-VO, versterken expertise binnen onderwijs ten behoeve van passend onderwijs.

We zorgen voor goede onderwijshuisvesting

We voeren de projecten uit het Integraal Huisvestingsplan (IHP) uit.

Wat willen we bereiken?

Gezond en veilig opgroeien

Alle jeugdigen kunnen gezond en veilig opgroeien in een kansrijke omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stimuleren een gezonde leefstijl voor kinderen en gezinnen

We gaan aan de slag met projecten en activiteiten die gericht zijn op het bevorderen van gezond eten en bewegen, het terugdringen van middelengebruik en op het verbeteren van de mentale gezondheid van jongeren.

Wat willen we bereiken?

Goede en snelle hulp

Jeugdigen en/of hun ouders met een ondersteuningsvraag worden goed en snel geholpen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken toe naar een sluitende aanpak voor 18-/18+

We zien erop toe dat alle jongeren vanaf 16 jaar in de jeugdhulp een perspectiefplan krijgen. Binnen de brede toegang wordt gewerkt aan een soepele overgang van de ondersteuning voor jongeren die 18 jaar worden.

We zorgen voor goede en passende hulp voor jeugdigen en gezinnen vanuit de jeugdhulpregio en de regio huiselijk geweld

We werken samen binnen de jeugdhulpregio aan goede en beschikbare jeugdhulp, waarbij we toezien op kwaliteit, duur en kosten van ingezette jeugdhulp. Binnen de regio Huiselijk geweld zetten we in op samenhang en versterking van preventieve maatregelen om huiselijk geweld te voorkomen.

We zorgen voor goede en passende ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen vanuit het voorliggend veld

We zorgen voor goede en de juiste ondersteuning passend bij de ondersteuningsbehoefte, waarbij we lichte ondersteuning aan jeugdigen en/of opvoeders voorliggend inzetten (vanuit scholen, huisartsenpraktijken, binnen het CJG, jongerencoaching).

Wat willen we bereiken?

Toegeruste gezinnen

Het gezin en de omgeving van jeugdigen zijn voldoende toegerust om alledaagse problemen op te kunnen vangen (goed is goed genoeg/normaliseren).

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten in op meer collectieve voorzieningen voor en meer ontmoeting tussen opvoeders

We gaan inzetten op collectieve voorlichtings- en informatiebijeenkomsten en ontmoetingsfuncties rondom opgroeien en opvoeden voor alle leeftijdsgroepen. We zien erop toe dat iedereen mee kan doen en gaan aan de slag met de uitvoering van het lokaal plan basisvaardigheden via gezin, onderwijs en ouderbetrokkenheid.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Kansrijk opgroeien	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	752	745	726	726	726	726
Lasten	-17.607	-18.992	-19.989	-20.200	-20.579	-21.523
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-16.855	-18.247	-19.263	-19.474	-19.853	-20.797
Saldo Kansrijk opgroeien	-16.855	-18.247	-19.263	-19.474	-19.853	-20.797

Vastgesteld beleid

- Nota Sociaal Domein 2024 – 2029 (2023)
- Integrale verordening sociaal domein 2024 gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (2024)
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer Ermelo 2022
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (2024)
- Visie Jeugdhulpregio Noord-Veluwe (2021)
- Regionale uitvoering Jeugdhulpregio Noord-Veluwe (2021)
- Kwaliteitskader Kinderopvang 2022
- Onderwijsvisie Ermelo (2023)

Op weg naar samenredzaamheid

Wat willen we bereiken?

Een inclusieve samenleving

Gelijke kansen en een inclusieve samenleving bevorderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bevorderen gelijke kansen in een inclusieve samenleving

We willen dat alle inwoners mee kunnen doen in de samenleving, en geven daarom uitvoering aan het lokaal plan basisvaardigheden.

We stimuleren (positieve) gezondheid in de leefomgeving

We zetten lokaal in op regionale bewegingen zoals GEM, het fieldlab en de visie samenredzame gemeenschappen. We werken aan een sterke domeinoverstijgende samenwerking om het sociaal domein beter te positioneren binnen de fysieke leefomgeving (onder andere de omgevingsvisie 2.0).

We zetten sport en cultuur in ter bevordering van ontmoeting en gelijke kansen

We stimuleren laagdrempelige sport- en cultuuractiviteiten, voor alle inwoners. Er wordt een uitvoeringsagenda opgesteld op basis van de speelvisie, en de uitvoeringsagenda cultuuraanpak wordt uitgevoerd.

Wat willen we bereiken?

Samenredzame buurten en wijken

Samenredzaamheid in buurten en wijken is versterkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We borgen, creëren en/of stimuleren ontmoetingsfuncties

We zetten in op samenredzame wijken, buurten en straten door ontmoetingsfuncties (waar wenselijk) te creëren, stimuleren en/of te borgen. Zo wordt er in de speelvisie invulling gegeven aan ontmoeting bij speelvoorzieningen en kijken we breed naar extra ruimte voor buurtontmoeting.

We stimuleren inwonersinitiatieven en sociale cohesie, mede op basis van data in de wijk

Inwonersinitiatieven worden ondersteund door het leefbaarheidsteam dat zich door middel van de ABCD methode doorontwikkelt in hun verbindende en signalerende rol op straat, buurt, wijk en dorpsniveau. Door middel van data krijgen we via het project microbuurtjes en de wijkanalyse van de GGD meer inzicht in de behoeften van de buurten.

Wat willen we bereiken?

Snelle en duurzame oplossingen voor ondersteuningsvragen

Ondersteuning is gericht op het zo snel, eenvoudig en duurzaam mogelijk oplossen van vragen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voorzien in toegankelijke en vindbare ondersteuning

Hulp en ondersteuning is lokaal beter vindbaar, toegankelijk en waar mogelijk in het voorveld georganiseerd door de ontwikkelingen binnen de Brede Toegang. Er worden nieuwe werkwijzen geïmplementeerd om de toegang te optimaliseren. Hierin is aandacht voor het kennisniveau van de medewerkers, hantering van werkwijzen en werkprocessen en effectief en efficiënt werken.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Op weg naar samenredzaamheid	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	1.885	2.049	1.941	1.941	1.941	1.941
Lasten	-10.869	-12.982	-12.419	-12.007	-11.970	-11.960
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-8.985	-10.933	-10.478	-10.066	-10.029	-10.019
Saldo Op weg naar samenredzaamheid	-8.985	-10.933	-10.478	-10.066	-10.029	-10.019

Vastgesteld beleid

- Nota Sociaal Domein 2024 – 2029 (2023)
- Integrale verordening sociaal domein 2024 gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (2024)
- Verordening Adviesraad Sociaal Domein Ermelo (2016)

Bestaanszekerheid en perspectief op (on) betaald werk

Wat willen we bereiken?

Een grotere bestaanszekerheid

Vergroten van de bestaanszekerheid van onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden inkomensondersteuning

We bieden inkomensondersteuning aan inwoners die het niet redden op eigen kracht. We hebben oog voor de kwetsbare groepen in Ermelo zoals jongeren en inwoners die chronisch ziek zijn en bieden doelgerichte ondersteuning aan om (sociale) uitsluiting te voorkomen.

We bieden plek aan Oekraïners

Wij blijven zoeken naar geschikte opvanglocaties en waar mogelijk verlengen wij de huurcontracten. Iedere Oekraïner krijgt de gelegenheid om onderwijs te volgen. Voor de kinderen is dit Basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Voor volwassenen betreft dit Nederlandse taallessen.

We stimuleren financiële zelfredzaamheid/weerbaarheid

We zetten in op vroegsignalering om problematische schulden te voorkomen. We zorgen voor laagdrempelige schulddienstverlening aan de inwoners om bestaansonzekerheid te doorbreken en ondersteunen hen financieel zelfredzaam te worden.

Wat willen we bereiken?

Goede ondersteuning aan werkzoekenden

Ondersteuning aan werkzoekenden biedt perspectief op (on)betaald werk.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen jongeren van school richting duurzaam werk

In 2026 is de wet 'van school naar duurzaam werk' in getreden. Door deze wet kunnen we nog beter samenwerken tussen onderwijsinstellingen, het doorstroompunt en de gemeente om ervoor te zorgen dat jongeren niet uitvallen op school. Wanneer dit toch gebeurt, zorgen we er gezamenlijk voor dat de jongeren de juiste vaardigheden leren om duurzaam aan de slag te gaan op de arbeidsmarkt.

We vergroten de mogelijkheden voor inwoners gedurende het inburgeringstraject om contacten op te doen in samenleving

Uit de evaluatie inburgering blijkt dat sommige inburgeraars de wens hebben om meer contacten op te doen in de eigen woonomgeving. Hierbij gaan we ze ondersteunen.

Wat willen we bereiken?

Werkzoekenden doen mee naar vermogen

Werkzoekenden doen naar vermogen mee in de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We hebben een goed aanbod voor inwoners in het traject 'meedoen'

Iedereen moet naar vermogen kunnen meedoen in de maatschappij. We zorgen voor makkelijke overgangen. Dit kan zijn vanuit een uitkeringssituatie richting werk, van dagbesteding naar (beschutte) werkplekken, of vanuit een baan met loonkostensubsidie richting een gewone baan. Of, als dat nodig is, kunnen inwoners terugvallen op onze dienstverlening.

We hebben een goed aanbod zodat iedereen naar vermogen kan meedoen in de maatschappij

Niet iedereen met een uitkering is klaar voor werk. We vergroten het aanbod voor inwoners in het traject "meedoen", door succesvolle pilots te bestendigen en nieuwe pilots te starten.

We verstrekken de vergoeding gedupeerden alleenverdienersproblematiek

Door een technische fout van de belastingdienst is er een groep inwoners die minder toeslagen ontvangt. Voor deze groep verstrekken we een eenmalige toelage om dit verschil op te vangen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	10.935	8.094	8.346	8.346	8.346	8.346
Lasten	-17.192	-15.965	-15.966	-15.688	-15.567	-15.480
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-6.257	-7.871	-7.620	-7.342	-7.221	-7.134
Saldo Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk	-6.257	-7.871	-7.620	-7.342	-7.221	-7.134

Vastgesteld beleid

- Nota Sociaal Domein 2024 – 2029 (2023)
- Integratie verordening sociaal domein 2024 gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (2024)
- Beleidskader Wet Inburgering 2021 – 2025 (2020)

Zelfstandig thuis

Wat willen we bereiken?

Een gezonde en veilige leefomgeving

Gezonde en veilige woonomgeving voor iedereen met passend woningaanbod voor alle inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

We integreren het sociaal domein in de Woonzorgvisie

Met het opstellen van de Woonzorgvisie pakken we het samenspel tussen wonen, veiligheid, welzijn en zorg samen met partners op om aandachtsgroepen passend te kunnen huisvesten én ondersteunen.

We integreren het thema zelfstandig thuis in de ontwikkeling van de Omgevingsvisie 2.0

In het proces opstellen Omgevingsvisie 2.0 zetten we in op de vertaling van de volgende thema's in de leefomgeving;

- gezonde en veilige leefomgeving
- leefbaarheid
- bereikbaarheid en toegankelijkheid
- samenredzaamheid (cohesie en ontmoeting)

Wat willen we bereiken?

Inwoners worden gezond oud

Inwoners hebben regie over hun eigen leven en kunnen op een gezonde manier oud worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ontwikkelen ketenaanpakken in het sociaal domein

We nemen deel aan de regionale en lokale samenwerking tussen partners om de beweging van zorg naar welzijn in te zetten, waaronder de ketenaanpak valpreventie en de ontwikkeling van Welzijn op recept.

We versterken de eigen regie van inwoners

We werken samen met partners om vragen van inwoners goed te kunnen behandelen. Ook zetten we in op campagnes die inwoners voorlichten, zoals Praat vandaag over morgen.

Wat willen we bereiken?

Tevreden zelfstandig wonende inwoners

Inwoners wonen naar tevredenheid zelfstandig thuis.

Wat gaan we daarvoor doen?

We continueren algemene voorliggende voorzieningen

Een sterk netwerk aan algemene voorzieningen is essentieel. We blijven als gemeente voorliggende voorzieningen en algemene voorzieningen faciliteren en ondersteunen.

We verbeteren onze informatievoorziening

We zetten in op de doorontwikkeling van informatievoorziening en bewustwording ten behoeve van het bereiken van verschillende doelgroepen.

Wat willen we bereiken?

Tijdige en passende ondersteuning

Inwoners met een ondersteuningsvraag worden tijdig, passend en nabij ondersteund zodat zij (zo lang mogelijk) zelfredzaam zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

We integreren het thema zelfstandig thuis in de ontwikkeling van de brede toegang. We willen de ondersteuning van inwoners verbeteren bij de toegang en uitvoering

We richten vormen van ondersteuning voorliggend of collectief in waar dat kan en passend is. Met de implementatie van de brede toegang beogen we dat inwoners een integrale en laagdrempelige toegang tot alle vormen van hulp en ondersteuning kunnen krijgen. En daar waar mogelijk vroegtijdig signaleren en de hulpvraag met een brede blik benaderen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Zelfstandig thuis	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	1.572	683	703	1.025	1.025	1.025
Lasten	-10.450	-12.332	-12.208	-11.819	-11.671	-11.683
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-8.877	-11.649	-11.505	-10.794	-10.646	-10.658
Saldo Zelfstandig thuis	-8.877	-11.649	-11.505	-10.794	-10.646	-10.658

Vastgesteld beleid

- Nota Sociaal Domein 2024 – 2029 (2023)
- Uitvoeringsagenda Sociaal Domein Ermelo 2024 – 2025
- Integrale verordening sociaal domein 2024 gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (2024)
- Verordening tegemoetkoming aannemelijke meerkosten personen met een chronische ziekte of een beperking Ermelo (2022)
- Regioplan Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang (2023)
- Regiovisie Huiselijk Geweld 2024–2028 (nog vast te stellen 2024)

Indicatoren programma Samen Leven in Ermelo

Toelichting indicatoren

Ermelo heeft geen eigen indicatoren opgenomen in de begroting. We beperken ons tot 'de basisset uniforme beleidsindicatoren' zoals wettelijk voorgeschreven door de BBV. Hiervoor zijn we afhankelijk van de actualiteit van de gegevens op [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl). We hebben hier dus geen directe invloed op.

Niet-sporters

Organisatie	2016	2020	2022	2024
Ermelo	47,60%	52,40%	49,20%	46,10%
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	49,50%	50,70%	47,90%	44,70%
Nederland	48,70%	49,20%	46,40%	42,50%

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	165,10	157,40	168,40	167,10
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	192,90	187,30	189,80	189,30
Nederland	297,90	280,70	285,20	281,20

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	282,90	184,80	165,90	147,50
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	193,10	198,00	208,80	221,10
Nederland	197,70	191,50	203,10	217,80

Clënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	770,00	700,00	690,00	690,00
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	689,00	684,00	709,00	716,00
Nederland	710,00	700,00	720,00	720,00

Kinderen in uitkeringsgezin

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	3,00%	3,00%	3,00%	
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	4,00%	4,00%	4,00%	
Nederland	6,00%	6,00%	6,00%	

Werkloze jongeren

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	2,00%	2,00%	2,00%	
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	1,00%	1,00%	2,00%	
Nederland	1,00%	2,00%	2,00%	

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	2,70%	2,30%	2,40%	2,20%
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	2,10%	2,00%	2,00%	2,10%
Nederland	2,40%	2,30%	2,30%	2,30%

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo				1,80
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	4,20	6,00	5,70	6,70
Nederland	4,20	6,30	6,70	7,40

Relatief verzuim per 1.000 inwoners

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	9,00	13,00	17,00	18,00
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	21,00	23,00	26,00	25,00
Nederland	24,00	27,00	28,00	28,00

Longeren met jeugdhulp in % van alle jongeren tot 18 jaar

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	14,50%	14,30%	15,30%	14,70%
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	13,50%	13,80%	14,10%	13,90%
Nederland	13,50%	13,90%	14,00%	13,70%

Longeren met jeugdreclassering

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	0,20%		0,20%	
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	0,30%	0,30%	0,30%	0,30%
Nederland	0,30%	0,30%	0,40%	0,40%

Longeren met jeugdbescherming

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	2,10%	1,90%	1,60%	1,70%
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	1,20%	1,10%	1,00%	1,00%
Nederland	1,20%	1,10%	1,00%	1,00%

Verbonden partijen programma Samen Leven in Ermelo

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Leven in Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)
- Inclusief Groep N.V.
- Interactie
- Meerinzicht (MIZ)

Wat mag programma Samen Leven in Ermelo kosten?

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Samen Leven in Ermelo	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten						
Kansrijk opgroeien	752	745	726	726	726	726
Op weg naar samenredzaamheid	1.885	2.049	1.941	1.941	1.941	1.941
Perspectief op (on)betaald werk	10.935	8.094	8.346	8.346	8.346	8.346
Zelfstandig thuis	1.572	683	703	1.025	1.025	1.025
Totaal Baten	15.144	11.571	11.716	12.038	12.038	12.038
Lasten						
Kansrijk opgroeien	-17.607	-18.992	-19.989	-20.200	-20.579	-21.523
Op weg naar samenredzaamheid	-10.869	-12.982	-12.419	-12.007	-11.970	-11.960
Perspectief op (on)betaald werk	-17.192	-15.965	-15.966	-15.688	-15.567	-15.480
Zelfstandig thuis	-10.450	-12.332	-12.208	-11.819	-11.671	-11.683
Totaal Lasten	-56.118	-60.271	-60.582	-59.714	-59.787	-60.646
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-40.974	-48.700	-48.866	-47.676	-47.749	-48.608
Saldo programma Samen Leven in Ermelo	-40.974	-48.700	-48.866	-47.676	-47.749	-48.608

Programma Samen Wonen in Ermelo

Verkeer en Vervoer

Wat willen we bereiken?

Een bereikbare en groene omgeving

We geven uitvoering aan de mobiliteitsvisie. We willen zorgen voor een veilige, duurzaam ingerichte, groene en vitale omgeving waarbij de bereikbaarheid hoog is.

Wat gaan we daarvoor doen?

We verbeteren looproutes

In 2027 vinden aanpassingen plaats aan belangrijke wandelroutes om het comfort en de functionaliteit te verbeteren. Het gaat dan bijvoorbeeld om de rolstoeltoegankelijkheid en voorzieningen voor slechtzienden.

We zetten in op afwaardering van de maximumsnelheid op ontsluitingswegen

In 2027 ronden we een verkeersstudie af om vast te stellen welke wegen binnen de bebouwde kom in aanmerking komen voor een verlaging naar 30 km/uur, inclusief het bepalen van de benodigde maatregelen en kosten.

We zetten in op duurzaamheid

In 2027 wordt de integrale aanpak van de herinrichting Torenlaan voortgezet, door de Dokter Holtropstraat in te richten als fietsstraat. Hierbij wordt de openbare ruimte voorzien van een nieuwe klimaatbestendige infrastructuur en groenvoorziening.

We zetten in op nieuwe fietsstraten

In 2027 geven we uitvoering aan de integrale herinrichting van de Dokter Holtropstraat als fietsstraat conform CROW-richtlijnen om het fietsgebruik te stimuleren en de verkeersveiligheid te verhogen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Verkeer en Vervoer	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	325	511	519	519	519	519
Lasten	-4.601	-6.043	-5.625	-5.616	-5.691	-5.747
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-4.276	-5.532	-5.106	-5.097	-5.172	-5.228
Saldo Verkeer en Vervoer	-4.276	-5.532	-5.106	-5.097	-5.172	-5.228

Vastgesteld beleid

- Mobiliteitsvisie 2022-2030
- Uitvoeringsprogramma 2024-2032
- Nota parkeernormen Ermelo
- Beleidsregels uitwegen Ermelo
- Kwaliteit fietsvoorzieningen
- Ermelo Bewust verlichten

- Verlengd Wegenbeheerplan t/m 2025

Ruimtelijke Ordening

Wat willen we bereiken?

Behouden lokaal erfgoed

We zetten ons in om het lokale erfgoed te behouden en beleefbaar te maken. Dit op basis van de Beleidsnotitie Monumentenzorg die in 2022 is vastgesteld door de gemeenteraad.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ronden de actualisatie monumentenregister af

We voltooien de acties uit het project actualisatie 2026. We verwerken de nieuwe monumenten administratief in de systemen en informeren en adviseren de eigenaren over de instandhouding van hun monument.

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijk ingevulde Markt 2.0

We willen dat de Markt een aantrekkelijke invulling krijgt. Hierin wordt voorzien door de uitbreiding van winkelruimte, parkeerruimte en de opwaardering van de kwaliteit van de openbare ruimte. Tevens worden woningbouwmogelijkheden onderzocht.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan Markt 2.0

Het bouwteam van de Markt (BAM en de gemeente) voeren de herinrichtings- werkzaamheden gefaseerd uit.

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijk Raadhuisplein

We streven naar een aantrekkelijk Raadhuisplein, waarbij tevens woningbouwmogelijkheden worden onderzocht.

Wat gaan we daarvoor doen?

We realiseren de woningbouw Raadhuisplein

We willen komen tot een gebouw met daarin een maatschappelijke functie en zestien woningen. Tijdens de bouwfase zal de gemeente de werkzaamheden blijven volgen en waar nodig anticiperen om het geheel tot een goed einde te brengen.

Wat willen we bereiken?

Een bouwrijpe Boskamer

In gebied de Boskamer willen we de gronden en opstallen saneren, waar mogelijk in samenwerking met grondeigenaren. Hierbij onderzoeken we welke functies in de toekomst mogelijk zijn, zoals wonen en werken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We sluiten de tweede fase van het project Boskamer af

Het plan voor de nieuwe woonbuurt wordt met participatie vormgegeven en beschreven in een ruimtelijk ontwikkelplan. Dit plan wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Wat willen we bereiken?

Een geactualiseerde Nota Grondbeleid

We actualiseren de nota uitgangspunten grondbeleid, zodat we een goed instrument in handen hebben om onze beleidsvoornemens te realiseren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Per ruimtelijk project maken we een afweging

Voor de projecten De Boskamer, Hart van Horst en locatie Hopcon wordt een besluit genomen over de ontwikkelstrategie.

Wat willen we bereiken?

Een geïmplementeerde Omgevingswet

We zetten ons in om de Omgevingswet goed te implementeren. Dit duurt meerdere jaren. We richten ons nu op de middellange- en lange termijn. Het gaat hier om het opstellen/actualiseren van de vier kerninstrumenten (omgevingsvisie, omgevingsprogramma's, omgevingsplannen en omgevingsvergunning). We onderzoeken hoe we deze logisch met elkaar kunnen verbinden. Bij al onze acties staan de verbeterdoelen van de wet centraal (integraliteit, lokaal maatwerk, gebruiksgemak en snelheid). Naast 'de techniek' vraagt de wet gemeenten om anders te werken ('houding en gedrag').

Wat gaan we daarvoor doen?

We blijven het werkproces en de ruimtecoaches evalueren

We blijven het werkproces en de ruimtecoaches evalueren, zodat we kunnen verbeteren waar nodig. Daarnaast zullen we de evaluatie halverwege 2027 delen in de organisatie.

We werken aan de Omgevingsvisie 2.0 en het Omgevingsplan

Aan de hand van een vastgesteld Koersdocument wordt een nieuwe Omgevingsvisie opgesteld en vastgesteld. Aan de hand van een plan van aanpak Omgevingsplan worden de daarin opgenomen acties voor 2027 uitgevoerd.

We zetten een beleidshuis op en implementeren nieuwe werkwijze

In het kader van het traject Omgevingsvisie 2.0 wordt een Ermeloos beleidshuis vastgesteld en geïmplementeerd. Een beleidshuis geeft met de inzet van instrumenten als de omgevingsvisie en programma's structuur aan het opstellen, vastleggen en uitvoeren van het omgevingsbeleid en biedt duidelijkheid over de rolverdeling tussen raad en college. Hier wordt duidelijk welk beleid binnen het ruimtelijk domein geldt, binnen welk kerninstrument dit een plaats krijgt en hoe wijzigingen doorwerken ('PDCA-cyclus'). Het beleidshuis wordt hiermee een centraal sturingsinstrument voor raad, college en organisatie.

Wat willen we bereiken?

Een ontwikkeld Callunaterrein

Op het terrein van het Callunaterrein wordt ruimte gemaakt voor de huisvesting van scholen en de realisatie van woningen. De oude sportaccommodaties (die momenteel leeg zijn) worden hierbij gesloopt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan de plannen voor het Callunaterrein

Na vaststellen van het omgevingsplan (in 2026) kan in 2027 gestart worden met de sloop van het voormalige zwembad/sporthal. Daarnaast kan de omgevingsvergunning voor de bouw van de twee nieuwe basisscholen worden aangevraagd. Na het verkrijgen van de benodigde vergunningen kan gestart worden met de bouw van de scholen. Eveneens worden voorbereidingen getroffen voor de tender ten behoeve van de woningbouw.

Wat willen we bereiken?

Een ontwikkeld Veldwijk

De ontwikkeling Veldwijk bestaat uit verschillende deelgebieden voor wonen en zorg.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken een zorgpark mogelijk

Deelgebied B: Hier willen we mogelijk maken dat er een Zorgpark voor GGz-Centraal wordt gecreëerd met plek voor de huidige bewoners van het zorgpark én toekomstige bewoners.

We ontwikkelen een fijn woongebied

Deelgebied A, C en D: willen we ontwikkelen tot een gebied waar het goed en fijn wonen is. Daarom wordt er door de ontwikkelaar een plan ontwikkeld voor de bouw van de woningen en de aanleg van het openbaar gebied. De gemeente begeleidt en toetst dit plan.

Wat willen we bereiken?

Gebiedsperspectief voor GEUS

We ontwikkelen voor het gebied Garderen, Elspeet, Uddel en Speuld (GEUS) een goed toekomstperspectief. Het gebied bevindt zich in en rondom Natura 2000 gebied en er is sprake van intensieve veehouderij. Gezamenlijk met de ondernemers denken we na over wat er moet gebeuren met de bestemming en de invulling van de ruimte en pakken we de uitvoering op. Hierin werken we samen met betrokken overheidspartijen (Barneveld, Nunspeet, Apeldoorn, provincie Gelderland en het waterschap).

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan de ontwikkelstrategie GEUS

Bij vaststelling van de Gebiedsvisie GEUS is een lijst met prioritaire projecten vastgesteld. Met het gebiedsteam GEUS en de stakeholders in het gebied wordt daar uitvoering aan gegeven.

Wat willen we bereiken?

Locaties voor grootschalige woningbouw

We verkrijgen inzicht in locaties waar op termijn grootschalige woningbouw (meer dan 50 woningen) mogelijk is en maken daarvoor een plan.

Wat gaan we daarvoor doen?

We nemen (kansrijke) woningbouw op binnen de mogelijkheden van de omgevingsvisie 2.0

We brengen de claim op de ruimte integraal in beeld in het kader van de Omgevingsvisie. Afhankelijk van dat proces brengen we in beeld wat mogelijke ontwikkelingsstrategieën zijn, ook voor woningbouw. We gebruiken tegenwoordig meer de term kansrijke in plaats van grootschalige woningbouw.

Wat willen we bereiken?

Sociale woningbouw bij de Wethouder Balverszaal

De Wethouder Balverszaal is niet meer in gebruik, waardoor deze locatie in aanmerking komt voor sociale woningbouw.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken samen met Uwoon aan de uitvoering van het plan Balverszaal

In 2027 wordt naar verwachting gestart met de bouw van de appartementen.

Wat willen we bereiken?

Vitale Vakantieparken

Regionaal blijven we samenwerken met tien andere gemeenten en de provincie in het programma Vitale Vakantieparken Veluwe.

Lokaal werken we aan revitalisering van de verblijfsrecreatieve sector langs twee sporen:

1. Het ontwikkelspoor: we geven ondernemers waar mogelijk ruimte voor innovatie en groei en ondersteunen hen bij diverse vraagstukken.

2. Het transformatiespoor: we onderzoeken de mogelijkheden van een transformatie naar andere functies voor parken zonder recreatief toekomstperspectief.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen initiatieven van parkeigenaren

We ondersteunen parkeigenaren bij hun plannen voor uitbreiding of een transformatie naar andere functies.

We stellen een visie op voor cluster Strokel

We ontwikkelen beleid met kaders voor een transformatie naar wonen voor de recreatieparken binnen het cluster Strokel.

Wat willen we bereiken?

Woningbouw in het Hart van Horst

Voor het gebied Hart van Horst zetten we in op het realiseren van woningbouw aanvullend op het ontwikkelingsperspectief Horst en Telgt. Dit traject volgt uit de eerder opgestelde visie voor Horst en Telgt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken de clusterlocatie Hart van Horst verder uit

We werken aan de nadere uitwerking van een stedenbouwkundige invulling en ontwikkelstrategie om deze locatie tot ontwikkeling te kunnen brengen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Ruimtelijke Ordening	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	1.659	2.028	651	686	686	686
Lasten	-3.289	-6.037	-3.532	-2.330	-2.334	-2.338
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-1.629	-4.009	-2.881	-1.644	-1.648	-1.652
Saldo Ruimtelijke Ordening	-1.629	-4.009	-2.881	-1.644	-1.648	-1.652

Vastgesteld beleid

- Beleid afweging woningbouw
- Omgevingsvisie Ermelo (2022)
- Verordening Toekomstigbestendige wonen lening gemeente Ermelo
- Structuurvisie Landgoed Veldwijk en Hoge Riet
- Masterplan Oranjepark
- Visie Ontwikkelingsperspectief Horst en Telgt (2021)
- Functieveranderingsbeleid (2022)

Kwaliteit openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Een florerende heide

In de langetermijnvisie wordt geschetst dat de aanpak van het heidebeheer in Ermelo op basis van voortschrijdende inzichten verschillende fasen heeft doorlopen. Met de huidige kennis en inzichten zijn in de visie voor de komende 25 jaar de speerpunten in het beheer geformuleerd. Naast deze speerpunten worden de maatregelen voortgezet die in de afgelopen beheerperiode succesvol zijn gebleken. Aan de hand hiervan is een beheerplan opgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren het beheerplan Heide uit

We geven uitvoering aan het begrazingsplan voor het Houtdorper Speulderveld (opgesteld in opdracht van de raad). We streven naar balans tussen natuur en recreatiedruk / toerisme (we ronden de werkzaamheden omtrent de recreatiezonering af). We streven naar het openhouden van het heidegebied. Met onze maatregelen is het doel de biodiversiteit te bevorderen. Effecten van verzuring, verbossing, droogte en hitte trachten we zoveel mogelijk te beperken.

Wat willen we bereiken?

Een groen Ermelo

De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen in de openbare ruimte. Deze leveren een positieve bijdrage aan een groen Ermelo, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen op basis van de groenvisie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We beheren en onderhouden ons groenareaal en bomenbestand

We zetten in op het duurzaam beheren van de bomenstructuur en verbeteren van de kwaliteit van het bomenbestand. Met ons boombeheer voldoen we aan de wettelijke zorgplicht. Het beheer en onderhoud van het landschappelijk en stedelijk openbaar groen is vooral gericht op instandhouding. Het stedelijk groen in het centrum wordt op "A"-niveau onderhouden en het overige groen van Ermelo op "B"-niveau.

Wat willen we bereiken?

Stabiele gemeentelijke bossen

Het hoofddoel van het bosbeheer in Ermelo is het kwalitatief en kwantitatief duurzaam in stand houden van het gehele bosareaal dat in bezit is van de gemeente. In het beheer wordt gestreefd naar een stabiel bos waarin de verschillende functies; natuur, recreatie, cultuurhistorie en houtoogst optimaal tot hun recht komen en voor toekomstige generaties geborgd zijn. E.e.a. is uitgewerkt in het beheerplan Bossen 2019-2023.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren het beheerplan bossen uit

We geven verdere uitvoering aan het beheerplan bossen. Duurzaam bosbeheer is beheren op, en voor, de lange termijn zonder de actuele (maatschappelijke) vraagstukken en uitdagingen uit het oog te verliezen. Daarnaast zetten we in op natuurbrandrisicobeheersing.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	1.340	1.102	1.142	1.142	1.142	1.146
Lasten	-4.261	-4.969	-5.453	-4.662	-4.740	-4.646
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.922	-3.867	-4.311	-3.520	-3.598	-3.500
Saldo Kwaliteit openbare ruimte	-2.922	-3.867	-4.311	-3.520	-3.598	-3.500

Vastgesteld beleid

- Landschapsonwikkelingsplan Ermelo – Putten 2011–2021 (2011)
- Groenvisie (2018)
- Beheerplan Bossen 2019–2023
- Visie begraafplaats 2010–2025
- Beheerplan begraafplaats 2020–2024

Wonen

Wat willen we bereiken?

Nieuwe (sociale) woningbouw

In het hybride-akkoord 2022–2026 hebben we de ambitie vastgelegd om tot 2030 minstens 1.000 woningen te realiseren, waarvan de helft sociale woningbouw. In de woondeal is deze ambitie bijgesteld naar de realisatie van 1.508 woningen in de periode 2022 tot en met 2030. Voor de periode na 2030 brengen we nieuwe woningbouwlocaties in kaart. De nieuwe woningen komen bij voorkeur in of zijn direct verbonden met de huidige bebouwde kom van Ermelo.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan de geactualiseerde woondeal

In de geactualiseerde woondeal (uit 2025) is een woningbouwambitie opgenomen van 1.400 woningen tot en met 2034. We leveren in 2027 onder andere woningen op binnen de projecten Horsterhoeve, Veldwijk, Suikerbakker en Gelreweg.

We geven uitvoering aan het vastgestelde Programma Wonen

In 2027 starten we met de uitvoering van het Programma Wonen. We werken aan de acties en projecten die zijn vastgelegd in het uitvoeringsprogramma. Het woningbouwprogramma wordt in 2027 voor de langere termijn verder ingevuld, in lijn met de behoefte die uit het Programma Wonen voortkomt en de ruimtelijke afwegingen die in de omgevingsvisie worden gemaakt.

Wat willen we bereiken?

Prestatieafspraken met woningcorporaties en stakeholders

We streven ernaar om het aanbod van sociale huurwoningen toe te laten nemen en om bestaande sociale huurwoningen te verbeteren. Hiervoor maken afspraken met de woningcorporatie en andere betrokken stakeholders, waaronder de huurdersorganisatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan de samenwerkingsafspraken

In 2027 geven we uitvoering aan de Samenwerkingsafspraken 2026–2027 (prestatieafspraken) met woningcorporatie Uwoon en de huurdersbelangenorganisatie De Groene Draad. Gedurende het jaar monitoren we de voortgang en stellen we een eindevaluatie op. Daarnaast stellen we in 2027 nieuwe samenwerkingsafspraken op voor de periode 2028–2029.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Wonen	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	3.011	1.266	1.497	1.497	1.497	1.497
Lasten	-2.089	-2.697	-3.020	-2.480	-2.444	-2.491
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	921	-1.431	-1.523	-983	-947	-994
Saldo Wonen	921	-1.431	-1.523	-983	-947	-994

Vastgesteld beleid

- Woonvisie Ermelo 2030 (2021)
- Beleid + verordening sociale woningbouw (2022)
- Huisvestingsverordening (2024)
- Verordening Starterslening Ermelo (2021)
- Nota Grondbeleid (2024)
- Regionale woondeal (2022)
- Woonzorgvisie (2024–2025)

Duurzaamheid en Milieu

Wat willen we bereiken?

Goede riolering en waterzuivering

We zetten in op goede riolering en waterzuivering waarbij gezondheidsrisico's worden afgedekt en de kosten worden beperkt. Klimatologische veranderingen vragen om aanpassingen. De plannen met betrekking tot de openbare ruimte en infrastructuur worden hierop voorbereid en aangepast. We streven daarnaast naar een integrale aanpak. De riolering en (her)inrichting van de weg en natuur worden waar mogelijk tegelijk aangepakt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan verder met de uitvoering van het PWR (programma water en riolering 2025–2029)

Planvorming en uitvoering projecten conform de planning van het PWR (o.a. afkoppelen Torenlaan, afkoppelen Markt 2.0, putrenovatie Horsterweg en diverse renovaties van riool en gemalen).

Wat willen we bereiken?

We besparen energie en vergroten de duurzame opwek

In 2030 is een vraagreductie van 366 TJ (15%) gerealiseerd

In 2030 is er 814 TJ (39%) aan duurzaam opwekvermogen gerealiseerd

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven verder uitvoering aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving en energiereductie

We continueren de lokale aanpak isolatie voor slecht geïsoleerde woningen. Voor woningen met een lagere WOZ-waarde dan gemiddeld zetten we de hiervoor bestemde Rijksmiddelen in. We evalueren en verbeteren ons ondersteuningsaanbod aan bewoners en zorgen dat ons energieloket aan de nieuwe Europese regelgeving voldoet.

Wat willen we bereiken?

We gebruiken minder grondstoffen, verminderen het restafval en zetten in op hergebruik

50% besparing gebruik grondstoffen in 2030

Restafval per inwoner daalt verder tot onder de 50 kg per jaar in 2030

In 2030 is 25% van gemeentelijk inkoop circulair

In 2030 zijn er in Ermelo meerdere pilots op het gebied van opslag/conversie

In 2030 kent iedere sector een bedrijf dat bezig is met circulaire economie

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren ons grondstoffenplan uit en werken aan de realisatie van onze circulaire doelstellingen

De ondergrondse voorzieningen voor restafval worden vernieuwd en er worden nieuwe ondergrondse voorzieningen voor oud papier gerealiseerd. Verder gebruiken wij ons afvalstoffenplan als basis om het aandeel restafval per inwoner door middel van een betere afvalscheiding te verminderen. Zo worden er communicatiecampagnes opgezet en krijgen alle bewoners van de laagbouw een container voor papier. In drie aanbestedingen wordt circulariteit meegenomen als criterium in de uitvraag. Samen met bedrijven en de BKE kijken we hoe bedrijfsafval verder gereduceerd kan worden.

We onderzoeken de mogelijkheden voor een regionaal materialen- en grondstoffendepot.

Wat willen we bereiken?

We maken Ermelo zo veel mogelijk klimaatadaptief

In 2030 hebben we zoveel mogelijk wateroverlastgevoelige locaties voorzien van oplossingen

In 2030 zijn alle hittestressgevoelige locaties voorzien van verkoelende maatregelen

In 2030 zijn er meerdere succesvolle initiatieven om droogte te beperken

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan verder met de voorbereiding en uitvoering van klimaatadaptieve maatregelen

We nemen maatregelen waardoor de Markt water-robust wordt ingericht. We stellen het Integraal Masterplan Openbare Ruimte (IMOR) op, waarin we integraal kijken naar hitte, droogte en wateroverlast en werken maatregelen uit. We voeren de stimuleringsregeling klimaatadaptatie voor bewoners uit. We gaan onderzoeken wat de kansen zijn om Veldzicht versneld te gaan afkoppelen (samen met het waterschap). We gaan regionaal aan de slag met het verder in beeld brengen van de grondwateropgave vanuit het principe "water en bodem sturend" (plus signaleringskaarten). Grote grondwateronttrekkingen worden in beeld gebracht om inzicht te krijgen op kansen om het watergebruik te beperken.

Wat willen we bereiken?

We maken ons energienet toekomstbestendig

In 2030 zijn er in Ermelo meerdere pilots op het gebied van opslag/conversie

In 2030 hebben we samen met onze ketenpartners de grootste knelpunten opgepakt

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen een regionaal energieperspectief op

We willen binnen EHPZ-verband een energieperspectief opstellen. Het energieperspectief geeft richting in hoe het energiesysteem van de regio er in 2050 uitziet. Hieronder vallen opwek, opslag, conversie en transport van energie. Daarbij komt een uitvoeringsprogramma met projecten om ons energiesysteem toekomstbestendig te maken. We werken samen met Liander aan het uitbreiden en verzwaren van het middenspanning- en laagspanningsnet met de bijbehorende uitbreiding van elektriciteitsstations en elektriciteitshuisjes. We ondersteunen mogelijkheden en initiatieven om beter gebruik te maken van het elektriciteitsnet, zoals bijvoorbeeld energyhubs.

Wat willen we bereiken?

We streven naar een biodivers en natuurvriendelijk Ermelo

In 2030 willen we geen afname van soorten en populaties

In 2030 is een natuurvriendelijke inrichting en beheer de standaard

In 2030 is het kronendak in Ermelo toegenomen

In 2030 hebben we minimaal 6 lokale initiatieven gestimuleerd om de biodiversiteit te versterken

Wat gaan we daarvoor doen?

We ronden het SMP af en voeren projecten op het gebied van biodiversiteit uit

Het soortenmanagementplan (SMP) wordt afgerond en de monitoring en eventuele handhaving wordt ingeregeld. De openbare ruimte wordt op een natuurvriendelijke wijze beheerd. Basis hiervoor is de kansenskaart biodiversiteit. Er wordt een plan ontwikkeld om bestaande en nieuwe bedrijventerreinen te vergroenen. Meer kronendak wordt gerealiseerd door versteende plekken in te vullen met Meer bomen. Basis hiervoor is de kansenskaart biodiversiteit.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Duurzaamheid en Milieu	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	7.708	8.806	6.360	6.445	6.572	6.792
Lasten	-9.551	-11.468	-8.542	-8.122	-8.256	-8.416
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-1.843	-2.662	-2.182	-1.677	-1.684	-1.624
Saldo Duurzaamheid en Milieu	-1.843	-2.662	-2.182	-1.677	-1.684	-1.624

Vastgesteld beleid

- Visie en uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2024–2028 (september 2024)
- RES Noord Veluwe 1.0 (2021)
- Transitie Visie Warmte (2020)
- Visie klimaatadaptatie (2020)

Indicatoren programma Samen Wonen in Ermelo

Toelichting indicatoren

Ermelo heeft geen eigen indicatoren opgenomen in de begroting. We beperken ons tot 'de basisset uniforme beleidsindicatoren' zoals wettelijk voorgeschreven door de BBV. Hiervoor zijn we afhankelijk van de actualiteit van de gegevens op [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl). We hebben hier dus geen directe invloed op.

Aantal inwoners

Bron: CBS – bevolkingsstatistiek

Organisatie	2023	2024	2025	2026
Ermelo	27.496	27.856	28.131	28.199
Nederland	17.811.291	17.942.942	18.077.662	18.173.863

Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	7,90	14,60	9,10	
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	8,30	8,40	7,30	
Nederland	9,30	9,10	8,40	

Omvang huishoudelijk restafval in kg per inwoner

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	149,00	147,00	125,00	
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	120,00	118,00	116,00	
Nederland	153,00	148,00	148,00	

Hernieuwbare elektriciteit

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	22,10%	25,60%	27,70%	
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	50,40%	62,20%		
Nederland	32,70%	40,30%	42,80%	

Demografische druk

Organisatie	2023	2024	2025	2026
Ermelo	82,80%	82,90%	83,70%	84,10%
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	79,20%	79,60%	80,20%	81,00%
Nederland	70,30%	70,40%	70,70%	71,30%

Verbonden partijen programma Samen Wonen in Ermelo

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Wonen in Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Afvalsturing Friesland N.V.

Wat mag programma Samen Wonen in Ermelo kosten?

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Samen Wonen in Ermelo	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten						
Duurzaamheid en Milieu	7.708	8.806	6.360	6.445	6.572	6.792
Kwaliteit Openbare Ruimte	1.340	1.102	1.142	1.142	1.142	1.146
Ruimtelijke Ontwikkeling	1.659	2.028	651	686	686	686
Verkeer en Vervoer	325	511	519	519	519	519
Wonen	3.011	1.266	1.497	1.497	1.497	1.497
Totaal Baten	14.043	13.713	10.169	10.289	10.416	10.640
Lasten						
Duurzaamheid en Milieu	-9.551	-11.468	-8.542	-8.122	-8.256	-8.416
Kwaliteit Openbare Ruimte	-4.261	-4.969	-5.453	-4.662	-4.740	-4.646
Ruimtelijke Ontwikkeling	-3.289	-6.037	-3.532	-2.330	-2.334	-2.338
Verkeer en Vervoer	-4.601	-6.043	-5.625	-5.616	-5.691	-5.747
Wonen	-2.089	-2.697	-3.020	-2.480	-2.444	-2.491
Totaal Lasten	-23.791	-31.214	-26.172	-23.210	-23.465	-23.638
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-9.748	-17.501	-16.003	-12.921	-13.049	-12.998
Saldo programma Samen Wonen in Ermelo	-9.748	-17.501	-16.003	-12.921	-13.049	-12.998

Programma Samen Ondernemen in Ermelo

Economie

Wat willen we bereiken?

Nieuw bedrijventerrein

We werken aan de economische ambitie om een bedrijventerrein langs de A28 te ontwikkelen. Voorwaarde hiervoor is dat een nieuw Ermeloos bedrijven terrein wordt opgenomen in het Regionaal Programma Werklocaties (RPW).

Wat gaan we daarvoor doen?

Verdere inventarisatie en onderzoek naar behoefte nieuw bedrijventerrein

Een inventarisatieonderzoek is gestart gericht op interesse onder een vijftigtal ondernemers op –primair– Kerkdennen en ook Veldzicht in vestiging aan de A28 en de bijkomende ruimtevraag en verdere kwantitatieve- en kwalitatieve uitgangspunten. Dit als voorportaal naar (componenten van) een haalbaarheidsonderzoek, c.q. ruimtelijke- en financiële verkenning en duiding (ook in samenhang met de uitrol van het RPW). De formulering van de kwantitatieve- en kwalitatieve uitgangspunten komt ook voort uit de uitrol van het RPW (voorzien van een participatietraject en in lijn met de ontwikkeling van de Omgevingsvisie 2.0) en krijgt vorm in de opstelling van de economische profielen van de lokale economieën en bedrijventerreinen en het daaruit voortkomende Afwegingskader Regionale Meerwaarde.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Economie	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	43	45	48	48	48	48
Lasten	-267	-328	-359	-308	-305	-310
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-224	-283	-311	-260	-257	-262
Saldo Economie	-224	-283	-311	-260	-257	-262

Vastgesteld beleid

Visiedocument is in ontwikkeling, zal naar verwachting in 2025 in werking treden.

Bedrijvigheid

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Bedrijvigheid	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Lasten	-149	-176	-155	-381	-424	-424
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-149	-176	-155	-381	-424	-424
Saldo Bedrijvigheid	-149	-176	-155	-381	-424	-424

Vastgesteld beleid

Het visiedocument regionale werklocaties is in ontwikkeling. Hiervoor is dekking vanuit twee aangenomen moties:

- Versnelling woningbouw door Participatie en Innovatie.
- Motie indicaties financieel haalbaarheidsonderzoek transformatie bedrijventerrein Kerkdennen.

Toerisme en Recreatie

Wat willen we bereiken?

Een gastvrij Ermelo

Op basis van de visie toerisme en recreatie 2025–2030: 'Trots op vrije tijd: wonen, ontspannen, verblijven, recreëren, ondernemen en beleven in een gastvrij Ermelo' willen we de economische en maatschappelijke waarde van toerisme en recreatie behouden en versterken. Onze ambitie is gericht op het bevorderen van ontspannen, verblijven en recreëren in de veelzijdige en gastvrije gemeente Ermelo. We werken daarvoor aan de vijf speerpunten:

1. Groen-blauwe recreatieve verbindingen versterken en positioneren;
2. Aantrekkelijke recreatieve routestructuren;
3. Een sterke vrijetijdssector;
4. Heldere profilering en excellente gastvrijheid;
5. Stevige samenwerking in de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

We continueren het Gastvrij Café

Met de werkgroep bestaande uit VVV ErmeloBuitenleven, VERON, Museum Het Pakhuis en gemeente Ermelo continueren we het Gastvrij Café als platform om kennisdeling, samenwerking en ontmoeting tussen verschillende partijen uit de gastvrijheidssector te bevorderen. We organiseren twee keer een Gastvrij Café.

We geven uitvoering aan de Visie Toerisme en Recreatie

In 2027 werken we verder aan de deel(projecten) van het uitvoeringsplan 2025–2030.

We maken afspraken met VVV ErmeloBuitenleven

Op basis van de meerjaren afspraken en het marketingbureau werken we verder aan de professionalisering van de VVV.

We werken aan het recreatieperspectief van GEUS

In 2026 wordt de ontwikkelstrategie voor het deelproject Uddelerveen vastgesteld. Afhankelijk van het uitvoeringsgeld wat hierbij door de provincie beschikbaar wordt gesteld kunnen we verder bouwen aan de top op de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (KNHS) en andere recreatie-ontwikkelingen (vakantielandschap van de toekomst).

We werken de plannen van het Regiodeal-project Veluwepoort aan Zee uit

Na toekenning van subsidie door Provincie Gelderland, gaan we vanaf 2027 aan de slag met het maken van ontwerpen voor beoogde deelresultaten uit het project Veluwepoort aan Zee: ontvangstlocaties, entreegebieden, recreatieve routes met daaromheen een groene en gastvrije openbare ruimte, bewegwijzering en herkenningpunten.

We zetten in op duurzaam gedrag van recreanten en toeristen

We ontwikkelen een publiekscampagne. De campagne richt zich op het bewust maken van recreanten en toeristen op natuurbehoud en hen te stimuleren zich respectvol en verantwoordelijk te gedragen.

Wat willen we bereiken?

Gastheergemeente

Ermelo is gastheergemeente voor de regionale beleidstaak op het gebied van toerisme en recreatie. Deelnemende gemeenten zijn Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en Putten. Door onderlinge afstemming willen we dat het toeristisch product in de verschillende gemeenten op elkaar aansluit, elkaar aanvult en elkaar versterkt. Toeristen en recreanten ondernemen immers activiteiten in de hele regio, en blijven niet binnen de grenzen van één gemeente. Zo wordt er gewerkt aan het verder versterken van de regio en het bieden van een optimale beleving aan toeristen en recreanten. Dit gebeurt specifiek op de thema's van bezoekersmanagement, kwalitatief en hoogwaardig aanbod (versterken i.p.v. vergroten) en samen de krachten bundelen (lokaal/ regionaal).

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven invulling aan beleavingsgebieden op de Noord-Veluwe

We geven verdere invulling aan de beleavingsgebieden voor de Noord-Veluwe. Dit zijn; Veluwse natuurgeheimen, Veluws verleden, Veluwse kust, Ambachtelijke Veluwe, Smakelijke Veluwe en het Derde Waterverhaal.

We stellen een jaarverslag en jaarplan op voor de 'Beleidstaak toerisme en recreatie Noord-Veluwe'

We stellen elk jaar een jaarplan op, waarin de doelen, ambities, concrete projecten en activiteiten voor de regio Noord-Veluwe staan beschreven.

We vertegenwoordigen als gastheergemeente de Veluwebrede samenwerking: de VeluweAlliantie

Als gastheergemeente vertegenwoordigen we de Noord-Veluwe in de Veluwebrede samenwerking; de VeluweAlliantie. De samenwerking geeft uitvoering aan de Veluwe Agenda 2030 en het Noord-Veluwe jaarplan is hierop afgestemd. Samen met 21 Veluwegemeenten werken we aan een duurzame en toekomstbestendige toerisme- en recreatiesector op de Veluwe en een excellente gastvrijheid.

We werken aan bestemmingsmanagement op de Veluwe

Om bezoekers beter te spreiden en geleiden op de Veluwe werken we aan het bestemmingsmanagement. Dit doen we in afstemming met de andere Veluwegemeenten en Visit Veluwe. Belangrijk onderdeel hiervoor is de ontwikkeling van ontvangstlocaties.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Toerisme en Recreatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten	446	112	137	137	137	137
Lasten	-902	-1.261	-957	-743	-693	-692
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-456	-1.149	-820	-606	-556	-555
Saldo Toerisme en Recreatie	-456	-1.149	-820	-606	-556	-555

Vastgesteld beleid

- Visie toerisme en recreatie: 2025–2030. Trots op vrije tijd. Wonen, ontspannen, verblijven, recreëren, ondernemen en beleven in een gastvrij Ermelo
- Uitvoeringsprogramma visie toerisme en recreatie 2025–2030
- Veluwe Agenda 2030 (wordt herzien)
- Jaarplan 2024 regionale beleidstaak toerisme en recreatie Noord Veluwe
- Vitale Vakantieparken: Toekomstvisie op de verblijfsrecreatie
- Omgevingsvisie recreatiecluster Horst
- Programma Transformatiebeleid recreatieterreinen buitengebied

Indicatoren programma Samen Ondernemen in Ermelo

Toelichting indicatoren

Ermelo heeft geen eigen indicatoren opgenomen in de begroting. We beperken ons tot 'de basisset uniforme beleidsindicatoren' zoals wettelijk voorgeschreven door de BBV. Hiervoor zijn we afhankelijk van de actualiteit van de gegevens op [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl). We hebben hier dus geen directe invloed op.

Banen per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	881,90	908,10	928,20	930,00
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	721,90	734,60	744,70	749,80
Nederland	830,10	842,50	852,00	858,80

Netto arbeidsparticipatie

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	73,60%	73,70%	73,20%	74,40%
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	72,50%	73,40%	73,50%	73,60%
Nederland	72,20%	73,10%	73,20%	73,20%

Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15 t.m. 64 jaar

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	161,90	168,70	178,30	178,80
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	167,70	175,00	182,50	186,30
Nederland	174,90	183,50	191,30	196,10

Functiemenging (de verhouding tussen banen en woningen, varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken))

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	56,10%	56,70%	56,80%	56,50%
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	50,10%	50,50%	50,70%	50,70%
Nederland	53,90%	54,40%	54,50%	54,60%

Verbonden partijen programma Samen Ondernemen in Ermelo

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Ondernemen in Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Coöperatie Gastvrije Randmeren
- Leisurelands
- Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V.

Wat mag programma Samen Ondernemen in Ermelo kosten?

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Samen Ondernemen in Ermelo	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
Baten						
Economie	43	45	48	48	48	48
Toerisme en Recreatie	446	112	137	137	137	137
Totaal Baten	489	157	185	185	185	185
Lasten						
Bedrijvigheid	-149	-176	-155	-381	-424	-424
Economie	-267	-328	-359	-308	-305	-310
Toerisme en Recreatie	-902	-1.261	-957	-743	-693	-692
Totaal Lasten	-1.318	-1.765	-1.471	-1.432	-1.422	-1.426
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-830	-1.608	-1.286	-1.247	-1.237	-1.241
Saldo programma Samen Ondernemen in Ermelo	-830	-1.608	-1.286	-1.247	-1.237	-1.241

Paragrafenverantwoording

Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

Op grond van artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), is het college van burgemeester en wethouders verplicht de gemeenteraad inzicht te geven in ten minste:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarbij de mate van kostendekkendheid inzichtelijk wordt gemaakt;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Ermelo's beleid

Op grond van artikel 212 van de Gemeentewet is de raad verplicht om bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast te stellen. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Deze Financiële Verordening is per 2023 geactualiseerd.

Verder is het beleid in Ermelo inzake lokale belastingen en heffingen opgenomen in de volgende nota's:

- Belastingverordeningen (jaarlijks);
- Beleidsregels aanwijzen belastingplichtige;
- Reglement automatische incasso 2024;
- Beleidsregels ambtshalve verminderingen 2016;
- Leidraad invordering 2025;
- Programma Water en Riolerings (PWR 2025–2029).

Daarnaast zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd uit het Hybride-akkoord 2022–2026 **Zorgzaam, spaarzaam en duurzaam**.

- Wij laten de OZB (woningen en niet woningen) met maximaal het inflatiepercentage stijgen. Uitgangspunt hierbij is de meicirculaire. We streven naar minder verhoging om de inwoners te compenseren voor de (te) grote verhogingen van de afgelopen jaren.
- Wij houden rekening met de reële WOZ-waardes bij het innen van de OZB.

Concreet betekent dit dat wij de belastingen laten stijgen met het inflatiepercentage van 2,5%.

De geraamde inkomsten

In de Begroting 2027 is rekening gehouden met de volgende bedragen voor leges en belastingontvangsten: Belastingontvangsten en heffingen 2027 vs 2026

Naam heffing of leges (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026
Belastingsoort: Algemene belasting		
OZB eigenaar (woning)	7.918	7.583
OZB eigenaar (niet woning)	2.874	2.746
OZB gebruiker (niet woning)	1.854	1.796

Toeristenbelasting	844	823
Watertoeristenbelasting	21	20
Forensenbelasting	1.786	1.742
Reclamebelasting	62	62
<i>subtotaal</i>	15.3591	14.772
Belastingsoort: Doelbelasting		
Verbrede rioolheffing*	3.094	3.019
Afvalstoffenheffing*	2.555	2.555
Begraafrechten	602	445
Leges vergunningen en kabels	135	131
Leges omgevingsvergunningen/welstand	1.214	1.040
Leges burgerzaken	620	422
Marktgelden**	28	13
Leges openbare orde en veiligheid	36	36
<i>subtotaal</i>	8.284	7.661
Totaal	23.643	22.433

*Voor aftrek van de kwijscheldingen. De structurele raming kwijscheldingen 2027 bedraagt € 170.000 waarvan € 100.000 Rioolheffing en € 70.000 Afvalstoffenheffing.

**De begrote inkomsten uit de marktgelden 2026 zijn exclusief de extra verhoging van het energietarief, die ná het vaststellen van de belastingverordening in de begroting is verwerkt.

Onroerende-zaakbelastingen

Landelijk Beleid

Maatstaf OZB: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

Onderdeel van de algemene uitkering is de verdeelmaatstaf OZB. Dit betreft een negatieve correctiepost op de algemene uitkering welke wordt bepaald door de omvang van de totale WOZ-waarde in de gemeente en een daaraan gekoppeld gewicht, het zogenaamde rekentarief. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde sterk fluctueren. Het is staand beleid van het Rijk om dat effect te corrigeren door middel van een aanpassing van deze rekentarieven. Dit rekentarief wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de OZB-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit wel met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB). Dit leidt in de Meicirculaire 2026 van het Gemeentefonds tot nieuwe rekentarieven. Hiermee is rekening gehouden in deze begroting.

Vastgesteld gemeentelijk beleid

- De OZB woningen is een algemene belasting.
- De OZB woningen wordt geheven van eigenaren.
- Voor OZB woningen eigenaren worden geen vrijstellingen verleend.
- Deze percentages gelden als stijging van de geraamde opbrengst t.o.v. vorig jaar.
- De OZB woningen eigenaren 2027 is gebaseerd op de WOZ-waarde van 1 januari 2026.

- Areaal-uitbreidingen leiden tot een hogere opbrengst, maar worden niet in de tarieven gecompenseerd.
- Er is geen sprake van kwijtschelding voor OZB woningen.
- Het OZB tarief wordt op basis van de formule $A * B = C$ berekend. Waarbij A de WOZ waarde van het woningareaal is, B het belastingtarief en C de benodigde omvang van de totaalontvangst belastinggelden. Om een zo nauwkeurig mogelijk belastingtarief te kunnen bepalen is de kennis van de waarde van de woningen essentieel. Vandaar dat het tarief op een zo laat mogelijk moment in het jaar ter vaststelling wordt aangeboden.
- Bij de voorlopige berekening wordt voor de waarde ontwikkeling van de woningen uitgegaan van de uitgangspunten uit de Meicirculaire 2026. Dit betekent voor woningen een percentage van 6,5%.
- Een bijkomend effect van waardestijging van de woningen is een daling van opbrengsten vanuit het Gemeentefonds. In eerste instantie zal de gemeente voor deze hogere WOZ-waarde extra gekort worden in de algemene uitkering. Omdat dit bij alle gemeenten gebeurt blijft een stuk van de algemene uitkering onverdeeld. Dit wordt dan in tweede instantie alsnog aan de gemeenten uitgekeerd, echter niet in dezelfde verhouding als waarmee gekort is. Is de waardestijging in de gemeente conform het landelijk gemiddelde dan zal het effect op de algemene uitkering redelijk budgettair neutraal zijn, is de stijging hoger dan het landelijk gemiddelde dan gaat de gemeente er op achteruit, is de stijging lager dan het landelijk gemiddelde dan gaat de gemeente er op vooruit. Het effect van deze vermindering is lastig te bepalen, vandaar dat in deze meerjarenbegroting hiermee geen rekening is gehouden.

Maatregelen 2027:

- De geraamde opbrengst OZB woningen eigenaren 2027 wordt geraamd op de opbrengst 2026 verhoogd met een inflatiecorrectie 2,5%.
- De tariefstelling voor OZB voor woningen 2027 wordt gebaseerd op de WOZ-waarde per 1 januari 2026.
- In verband met het verschil in werkelijke waarde-ontwikkeling over belastingjaar 2026 wordt bij de tariefberekening voor 2027 een neerwaartse correctie van 0,7% toegepast.

Onroerende-zaakbelastingen niet-woningen (eigenaar en gebruiker)

Vastgesteld Beleid

- De OZB niet-woningen is een algemene belasting.
- De OZB niet-woningen wordt geheven van eigenaren en gebruikers.
- Voor OZB niet-woningen wordt geen kwijtschelding verleend.
- Voor OZB niet-woningen bestaan wettelijke vrijstellingen.
- De leegstand van niet-woningen wordt niet gecompenseerd door hogere tarieven.
- Areaal-uitbreidingen leiden tot een beperkte hogere opbrengst, maar worden niet in de tarieven gecompenseerd.
- Bij de voorlopige berekening wordt voor de waarde ontwikkeling van de niet-woningen uitgegaan van de uitgangspunten uit de Meicirculaire 2026. Dit betekent voor niet-woningen een percentage van 2,75%.

Maatregelen 2027:

- De opbrengsten 2027 OZB niet-woningen (eigenaren en gebruikers) worden gebaseerd op de opbrengst OZB 2026, verhoogd met een inflatiecorrectie van 2,5%.

- De OZB niet-woningen 2027 is gebaseerd op de WOZ-waarde per 1 januari 2026.
- In verband met het verschil in werkelijke waarde-ontwikkeling over belastingjaar 2026 wordt bij de tariefberekening voor 2027 een neerwaartse correctie van 1,89% toegepast.

Afvalstoffenheffing

Vastgesteld Beleid

- De Afvalstoffenheffing is een specifieke (bestemmings)heffing; een vergoeding voor de kosten van ophalen en verwerken van huishoudelijk afval.
- De Afvalstoffenheffing wordt geheven van gebruikers van woningen.
- Uitgangspunt is volledige kostendekkendheid, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de te compenseren btw in het btw compensatiefonds, de overhead, de rentelast en de stand van de voorziening Afvalstoffenheffing.
- In het coalitieakkoord is afgesproken de in 2025 en 2026 toegepaste korting op de lokale lasten van € 40 per huishouden via de Afvalstoffenheffing te continueren. Het hiermee veroorzaakte verschil (inkomstenderving) wordt gedekt uit de algemene middelen.
- Voor Afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk. Dit leidt tot een inkomstenderving. Deze inkomstenderving wordt gecompenseerd door hogere tarieven Afvalstoffenheffing.
- Voor Afvalstoffenheffing is een tegemoetkoming medisch afval mogelijk. De inkomstenderving is opgenomen in het bedrag vermeld bij kwijtschelding. Deze inkomstenderving wordt gecompenseerd door hogere tarieven Afvalstoffenheffing.

Maatregelen 2027:

- De begrote baten en lasten zijn gebaseerd op de baten en lasten 2027 verhoogd met een inflatiecorrectie van 2,5%.
- De tarieven Afvalstoffenheffing 2027 worden bij de belastingmaatregelen 2027 definitief bepaald.

Riool- en Waterzorgheffing

Vastgesteld Beleid

- De Riool- en Waterzorgheffing is een specifieke heffing; een vergoeding voor de kosten van onder andere de inzameling en het transport van afval- en hemelwater.
- De Riool- en Waterzorgheffing is een gebruikersheffing.
- De Riool- en Waterzorgheffing is gebaseerd op het PWR (Programma Water en Riolerings).
- De actualisatie van het huidige PWR is in 2024 door de raad vastgesteld.
- Uitgangspunt is volledige kostendekkendheid, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de te compenseren btw, de overhead, de rentelast en de stand van de voorziening Egalisatie riolering.
- Voor Riool- en Waterzorgheffing is kwijtschelding mogelijk. Dit leidt tot een inkomstenderving. De inkomstenderving wordt gecompenseerd door hogere tarieven Riool- en Waterzorgheffing.
- De kosten van waterschouwingen zijn opgenomen in het tarief Riool- en Waterzorgheffing.
- De Riool- en Waterzorgheffing is gebaseerd op een tariefschijvensysteem.

Maatregelen 2027:

- De begroting 2027 van de Riool- en Waterzorgheffing, alsook de voorlopige tarieven 2027 wordt vooralsnog geraamd op de baten en lasten van de Riool- en Waterzorgheffing 2026, verhoogd met de inflatiecorrectie 2,5%.
- Op basis van de uitkomsten van de beeldvormende vergadering over de Riool- en Waterzorgheffing van 13 mei 2026 heeft de raad het volgende richtinggevende kader gegeven:

- de grootverbruikers gaan jaarlijks 10% meer betalen over periode 2027 – 2029 (3 jaar)
- het hieruit komende voordeel wordt gebruikt om een extra categorie te introduceren voor de kleinverbruikers (tot 40 m3/jaar).
- De tarieven Riool- en Waterzorgheffing worden gebaseerd op de begroting en de (financiële) consequenties volgend uit de PWR. De tarieven zullen bij de belastingmaatregelen 2027 definitief worden bepaald.

Het bovenstaande leidt tot de navolgende tarieven Riool- en Waterzorgheffing:

Klasse-indeling	Voorgesteld tarief 2027 in €	Tarief 2026 in €
0 – 99 m3		208,20
0 – 39	166,92	
40 – 99 m3	193,32	
100 – 249 m3	258,48	235,10
250 – 499 m3	346,56	314,70
500 – 999 m3	699,60	635,5
1.000 – 1.999 m3	1.051,56	956,40
2.000 – 4.999 m3	2.109,84	1.917,8
5.000 – 9.999 m3	3.168,00	2.880,5
10.000 – 24.999 m3	6.343,68	5.767,20
25.000 – 49.999 m3	12.696,24	11.541,8
50.000 m3 en meer	25.398,96	23.089,8

Toeristenbelasting

Vastgesteld Beleid

- De Toeristenbelasting is een algemene belasting.
- Sinds 2026 worden onder de noemer Toeristenbelasting twee soorten Toeristenbelasting geheven: de algemene Toeristenbelasting en de Watertoeristenbelasting.
- De Toeristenbelasting wordt geheven op overnachtingen door niet ingezetenen in de gemeente. De Watertoeristenbelasting wordt geheven op verblijf (op het water) binnen de gemeente door niet ingezetenen. Beide belastingen zijn daarmee feitelijk een verblijfsbelasting.
- Voor de Toeristenbelasting geldt een bedrag per persoon per nacht. Voor de Watertoeristenbelasting is dit een bedrag per persoon per (deel van een) etmaal.
- Voor deze belasting wordt geen kwijtschelding verleend.
- Van Toeristenbelasting kan voor bepaalde categorieën vrijstelling worden verleend.

Maatregelen 2027

- De tarieven 2027, te baseren op de tarieven 2026 en deze te verhogen met een inflatiecorrectie van 2,5%.
- De tariefwijzigingen voor de Toeristenbelasting wordt afgerond op € 0,05.
- De definitieve tarieven worden bij de belastingmaatregelen 2027 bepaald.

Forensenbelasting

Vastgesteld Beleid

- De Forensenbelasting is een algemene belasting.
- De Forensenbelasting wordt geheven bij niet-ingezetenen die meer dan 90 dagen per jaar de beschikking hebben over een gemeubileerde woning.
- De tarieven Forensenbelasting worden afgerond op hele euro's. Dit heeft tot gevolg dat de daadwerkelijke stijging, als gevolg van afronding, kan af wijken van het door de raad vastgestelde percentage.
- Voor Forensenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Maatregelen 2027:

- De tarieven 2027, te baseren op de tarieven 2026 en deze te verhogen met een inflatiecorrectie van 2,5%.
- De definitieve tarieven worden bij de belastingmaatregelen 2027 bepaald.

Reclamebelasting

Vastgesteld Beleid

- De Reclamebelasting is een algemene belasting, maar wordt geheven in afspraak met de ondernemers.
- De Reclamebelasting is gebaseerd op de WOZ-waarde van 1 januari 2026 van het object waaraan één of meerdere reclameobjecten zijn aangebracht of geplaatst in het gebied dat in de verordening is vastgesteld.
- Het tarief is per € 1.000 WOZ-waarde € 1,00 met een minimum van € 350 en een maximum van € 800.
- De jaarlijkse opbrengst van € 62.000 wordt beschikbaar gesteld aan het Ondernemersfonds.

Maatregelen 2027:

- Vooralsnog zijn er geen nieuwe of aangepaste voorstellen.
- Tarief en voorwaarden zijn ongewijzigd ten opzichte van 2026.

Begraafrechten

Vastgesteld Beleid

- De begraafrechten zijn een specifieke heffing (een dienst of gebruik van gemeentelijke bezittingen tegen vergoeding); een vergoeding voor onder andere het gebruik van de begraafplaats en diensten in verband met de begraafplaats.
- De exploitatie van de begraafplaats is niet kostendekkend, zoals door de raad besloten. Dit heeft te maken met:
 - de fictieve bespaarde rente over de voorzieningen begraafplaats wordt beschikbaar gesteld;
 - de dekking van kosten uit de algemene middelen;
 - het maximeren van € 200.000 aan onderhoudskosten in de tarieven / alles boven dit bedrag komt ten laste van de algemene middelen.

Maatregelen 2027:

- De tarieven begraafplaats 2027, te baseren op het tarief 2026 en deze te verhogen met een inflatiecorrectie van 2,5%.

Marktgelden

Vastgesteld Beleid

- De marktgelden zijn een specifieke heffing (een dienst of gebruik van gemeentelijke bezittingen tegen vergoeding); een vergoeding voor de kosten van het innemen van een standplaats en de aansluiting op de elektriciteitskasten, inclusief btw.
- De marktgelden worden geheven van de gebruikers van de weekmarkt en standplaatshouders.

Maatregelen 2027:

- Bij de vaststelling van de Kadernota 2026 is het ombuigingsvoorstel A26 – Verhogen kostendekking Markt aangenomen. Het uitgangspunt was om de tarieven in 2026, 2027 en 2028 jaarlijks gemiddeld met 44% te verhogen. Voor 2027 wordt deze verhoging niet doorgevoerd in verband met andere initiatieven, zoals een extra marktdag op vrijdag, om de inkomsten uit markten te verhogen en zo toe te werken naar een hogere kostendekkendheid.
- De tarieven van de marktgelden voor 2027 te baseren op 2026 en deze te verhogen met een inflatiecorrectie van 2,5%.

Overige legestarieven

Vastgesteld Beleid

- De leges zijn een specifieke heffing (een dienst of gebruik van gemeentelijke bezittingen tegen vergoeding); een vergoeding voor, door of vanwege de gemeente verstrekte diensten, waaronder de Nederlandse identiteitskaart.
- Uitgangspunt is volledige kostendekkendheid, tenzij nadrukkelijk door de raad anders is besloten. Deze besluiten zijn genomen voor: gehandicaptenparkeerkaart en organisatieurmerk CBF.
- Op niveau van de verordening mogen de leges de 100% kostendekkendheid niet overstijgen.
- Voor leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Maatregelen 2027:

- De tarieven van de leges voor 2027 te baseren op 2026 en deze te verhogen met een inflatiecorrectie van 2,5%.
- De nieuwe tarieven worden met de legesverordening ter vaststelling voorgelegd.

Kostendekkendheid Tarieven

Naast belastingen, heft de gemeente bestemmingsheffingen, rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar inwoners. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt.

Als onderdeel van de BBV 2017 is het voor de paragraaf Lokale heffingen verplicht een overzicht op hoofdlijnen op te nemen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk gemaakt wordt:

- Hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.
- Wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen.
- Hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Voor de cijfermatige berekening van de kostendekkendheid van de heffingen wordt aangesloten bij de in de "Notitie overhead" van de commissie BBV opgenomen tabel. Deze berekening moet vervolgens worden aangevuld met een inhoudelijke toelichting over de totstandkoming van de tarieven en de beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen. Een beleidskeuze die ten grondslag ligt aan de tarieven is dat in principe een kostendekkendheid van 100% wordt nagestreefd. Voor de leges burgerzaken zijn de diverse tarieven gemaximeerd vanuit het Rijk, wat impact heeft op de kostendekkendheid. De kostendekkendheid van de marktgelden wordt nog nader onderzocht. Tegelijkertijd wordt de marktverordening herzien.

Door wijzigingen in de BBV heeft gemeente Ermelo de Notitie rentebeleid kostendekkende tarieven opgesteld en vastgesteld bij de Kadernota 2018. Aanleiding hiervoor is de gewijzigde verslagtechnische toerekening van rente aan taakvelden en producten. De notitie rentebeleid kostendekkende tarieven wordt betrokken bij de berekening van de tarieven met ingang van 2018. In 2023 is de Notitie Rentebeleid ingetrokken. Dit is gedaan omdat het BBV aanvullende regels heeft gesteld en andere punten uit het rentebeleid in andere beleidsstukken zijn geregeld. Derhalve was de Notitie Rentebeleid overbodig geworden.

De kostendekkendheid van de tarieven wordt berekend door het totaal van de netto-kosten per taakveld (exclusief omslagrente) en de toegerekende overhead, inclusief omslagrente en de toegerekende rente op basis van de visie rentetoe-rekening af te zetten tegen de opbrengst van de heffingen per taakveld.

In onderstaande tabel is de kostendekkendheid in beeld gebracht voor afvalstoffen, riolering, begraafplaats, bouwen, marktgelden, burgeraangelegenheden alsmede openbare orde en veiligheid:

Berekening van kostendekkendheid van een heffing: (bedragen x € 1.000)	Afvalstoffen*	Riolering*	Begraven	Omgevingsvergunningen	Marktgelden	Burgerzaken	Openbare orde en veiligheid
Kosten	2.373	2.236	606	1.183	67	859	184
Inkomsten niet zijnde heffingen	273	35	49		6		
Netto kosten taakveld	2.100	2.201	557	1.183	61	859	184
Toe te rekenen kosten:							
Overhead incl. (omslag)rente	141	461	128				
Toe te rekenen rente	1	49	1				
BTW	405	587					
Totaal toe te rekenen kosten	2.647	3.298	686	1.183	61	859	184
Totale kosten (te dekken uit tarieven)	2.647	3.298	686	1.183	61	859	184
Totale opbrengst (uit tarieven)	2.197	3.298	602	1.316	28	620	36
Coalitieakkoord 2026-2030**	450						
Dekkingspercentage	100,0%	100,0%	87,8%	111,2%	45,9%	72,2%	19,6%

* Bij de Afvalstoffen- en Rioleringheffing wordt een over- of onderschrijding van een 100% dekkingspercentage verrekend met de desbetreffende egalisatievoorziening. Verder maken de kosten voor kwijschelding in deze tabel onderdeel uit van de lasten. In tegenstelling tot het staatje van de opbrengsten heffingen is de kwijschelding niet verrekend met de opbrengsten. Met andere woorden deze opbrengst is bruto.

** In het coalitieakkoord is afgesproken de in 2025 en 2026 toegepaste korting op de lokale lasten van € 40 per huishouden via de Afvalstoffenheffing te continueren. In de berekening van het dekkingspercentage is deze korting buiten beschouwing gelaten gezien de heffingskorting gedekt wordt uit de reserve.

Woonlasten per gemeente

Woonlasten zijn betalingen die huishoudens doen in verband met wonen. De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de Onroerende Zaak Belasting (OZB), de Rioolheffing en de Afvalstoffenheffing. Een eventuele heffingskorting wordt hiervan afgetrokken. De gemeentelijke woonlasten bestaan voor huishoudens met een huurwoning uit de Afvalstoffenheffing en soms Rioolheffing. Eigenaar-bewoners betalen daarnaast ook OZB. In enkele gemeenten wordt van deze bedragen een heffingskorting afgehaald.

In Ermelo bedroegen voor 2026 de woonlasten voor een éénpersoonshuishouden (eigenaar-bewoner) € 1.069 en voor meerpersoonshuishouden (eigenaar-bewoner) € 1.148. Ter vergelijking: in Gelderland bedraagt dit gemiddeld € 1.016 resp. € 1.106. Landelijk bedragen voor 2026 de woonlasten gemiddeld € 1.095 voor een meerpersoonshuishouden(eigenaar-bewoner), waarbij de hoogste lasten € 2.279 (Bloemendaal) bedragen en de laagste € 669 (Rijssen-Holten).

Bijlage Woonlasten per gemeente (OZB, Rioolheffing en Afvalstoffenheffing; woning met gemiddelde waarde; na aftrek heffingskorting; euro per jaar per huishouden)

Bruto woonlasten 2026	Eigenaar-bewoner			Huurder		
	Woonlasten eenpersoons-huishouden	Woonlasten meerpersoons-huishouden	Ranglijst meerpersoons-huishouden	Woonlasten eenpersoons-huishouden	Woonlasten meerpersoons-huishouden	Ranglijst meerpersoons-huishouden
Landelijk gemiddeld	€ 1.000	€ 1.095		€ 391	€ 500	
Gelderland gemiddeld	€ 1.015	€ 1.106		€ 346	€ 452	
Ermelo	€ 1.069	€ 1.148	233	€ 321	€ 399	77
Harderwijk	€ 932	€ 983	74	€ 445	€ 496	163
Zeewolde	€ 1.133	€ 1.181	252	€ 464	€ 513	184
Hoogste tarief	€ 1.949	€ 2.279		€ 938	€ 959	
Laagste tarief	€ 596	€ 669		€ 17	€ 33	

Bron: Coelo atlas lokale lasten 2026

Het is niet altijd zo dat gemeenten met hoge woonlasten ook veel geld overhouden aan de belastingen die zij van huishoudens innen. Dat komt doordat gemeenten met relatief waardevol onroerend goed binnen hun grenzen een lagere algemene uitkering van het Rijk ontvangen dan andere gemeenten. De woonlasten in deze gemeenten zijn daarom hoger, of deze gemeenten beschikken over minder bestedingsruimte.

De netto woonlasten geven een indicatie van het bedrag dat een gemeente per huishouden van de woonlasten overhoudt. Deze netto woonlasten zijn gedefinieerd als de woonlasten die er zouden zijn als de belastingcapaciteit niet zou worden verevend. De extra OZB-opbrengst die gemeenten met dure woningen nu nodig hebben om de lagere algemene uitkering te compenseren is van de woonlasten afgetrokken. Bij gemeenten met lage woningwaarden is het profijt van de verevening bij de woonlasten opgeteld. Rijssen-Holten heeft de laagste netto woonlasten (€ 669), de hoogste netto woonlasten heeft Bloemendaal (€ 2.279). Het gemiddelde in Nederland bedraagt € 1.095.

Kwijtschelding

Particulieren die aan bepaalde voorwaarden voldoen kunnen, afhankelijk van de persoonlijke financiële omstandigheden, in aanmerking komen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Kwijtschelding wordt echter alleen verleend voor de Rioolheffing en de Afvalstoffenheffing.

Bij de invoering van Diftar is besloten om personen, die medisch afval hebben (bijvoorbeeld: incontinentie-, stoma of dialysemateriaal), tegemoet te komen in de Afvalstoffenheffing. Hiervoor dient een schriftelijk verzoek te worden ingediend, voorzien van een medische verklaring van bijvoorbeeld de huisarts, of een rekening waaruit blijkt dat medisch materiaal gebruikt wordt.

In de jaarrekening wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over het aantal verleende kwijtscheldingen.

In de Begroting 2027–2030 zijn voor kwijtschelding structureel de volgende ramingen opgenomen:

Kwijtschelding	2027	2028	2029	2030
Kwijtscheldingen Rioolheffing	-100	-100	-100	-100
Kwijtschelding vastrecht + verzamel container	-47	-47	-47	-47
Kwijtschelding variabel (DifTar)	-23	-23	-23	-23
Totaal	-170	-170	-170	-170

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Algemene informatie

Risicobeleid van Ermelo

De gemeente Ermelo wil voorkomen dat elke niet begrote, financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigingen, zonder dat hiertoe een onnodig hoge, financiële buffer wordt aangehouden. Daarom wordt bij de meerjarenbegroting geïnventariseerd welke grote financiële risico's de gemeente loopt, waarvoor geen beheersmaatregelen of voorzieningen zijn getroffen en geen verzekering is afgesloten.

Het beleid is erop gericht om de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit tenminste 1,0 te laten zijn zoals ook vastgesteld in de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 2023.

Indien een risico daadwerkelijk leidt tot budgettaire gevolgen, dan zijn daarvoor in de huidige begroting in beginsel geen directe dekkingsmiddelen beschikbaar. Dit betekent dat in eerste instantie dekking gevonden moet worden binnen andere posten van de lopende begroting. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan vormt de Algemene risicoreserve de eerste buffer om de financiële gevolgen op te vangen. Het optreden van een risico kan ook structurele financiële gevolgen met zich meebrengen. Als maximaal risico bij structurele kosten hanteren we de som van twee jaar. De aanname is dat er binnen twee jaar maatregelen worden getroffen, waarmee het risico wordt opgeheven. We nemen alleen risico's op die binnen de begrotingsperiode vallen (dus in de komende vier jaar).

Vastgesteld beleid inzake Weerstandsvermogen

- Notitie Weerstandsvermogen en Risicobeheersing (2023)
- Nota reserves en voorzieningen gemeente Ermelo (2023)
- Financiële Verordening (2023)

Risicoprofiel en benodigde weerstandscapaciteit

Financiële risico's

In onderstaande tabel worden de voornaamste financiële risico's weergegeven en toegelicht. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico optreedt en de inschatting van de financiële gevolgen.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's

Risico nummer	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Kans x gevolg
R238	Niet alle in de meerjarenbegroting opgenomen ombuigingen worden (volledig) gerealiseerd. Voor 2027 en 2028 staan in totaal voor € 3,4 miljoen aan ombuigingen begroot.	Geld – Ermelo kent al vele jaren ombuigingen en ook via de Kadernota 2026 was het voor een sluitende begroting noodzakelijk om aanvullende bezuinigingen op te nemen. De realisatie daarvan vraagt veel capaciteit en doorzettingsvermogen van zowel de organisatie als de politiek. Gezien zowel het grote aantal als de omvang van de ombuigingen, houden we rekening met het feit dat deze wellicht niet allemaal (volledig) worden gerealiseerd.	20%	€ 3.400.000	€ 680.000
R235	De ingroeikorting op het gemeentefonds blijft in stand, ook na de evaluatie in 2026–2028.	Geld – De gemeente wordt ook na de evaluatie in 2026–2028 geconfronteerd met een korting van circa € 425.000 per jaar op de algemene uitkering (conform de herverdeling gemeentefonds per 2023).	50%	€ 850.000	€ 425.000
R241	Netcongestie (overbelasting van het stroomnet) vormt een aanzienlijk financieel en maatschappelijk risico voor onze gemeente, met name doordat het de energietransitie en ruimtelijke ontwikkeling vertraagt of blokkeert.	Geld – Er treedt een nadeel op in de begroting.	50%	€ 500.000	€ 250.000
R242	De onduidelijke en onzekere regelgeving rondom stikstofdepositie zorgt voor juridische en feitelijke stagnatie van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat bouwprojecten, infrastructurele werken en economische activiteiten mogelijk vertragen of stilvallen, wat kan leiden tot economische schade	Geld – Er treedt een nadeel op in de begroting.	50%	€ 500.000	€ 250.000

	en een tekort aan woningen				
R236	Niet alle vacatures kunnen worden vervuld waardoor meer ingehuurd moet worden.	Geld – De inhuurkosten overschrijden de vacaturemiddelen.	30%	€ 750.000	€ 225.000
R237	Er is sprake van tekorten bij partijen (deels) in eigendom.	Geld – Als aandeelhouder moet de gemeente het tekort aanvullen.	50%	€ 500.000	€ 250.000
R191	Bij een verbonden partij treedt een risico op welke niet door de verbonden partij zelf kan worden afgedekt.	Geld – De verbonden partij is genoodzaakt een beroep te doen op de gemeente voor aanvullende middelen.	30%	€ 500.000	€ 150.000
R240	Partijen afhankelijk van gemeentelijke subsidie kunnen niet uit met de jaarlijkse indexatie. Zij doen een extra beroep op de gemeente.	Geld – Er treedt een nadeel op in de begroting.	50%	€ 500.000	€ 250,000
R19	Voortijdige functiebeëindiging van een wethouder (óf wachtgelder).	Geld – Het uitbetalen van wachtgeld, een arbeidsongeschiktheidsuitkering of een levenslang nabestaandenpensioen aan de achterblijvende partner.	30%	€ 480.000	€ 144.000
R139	Een instelling kan niet voldoen aan haar betalingsverplichting op een door de gemeente Ermelo gewaarborgde geldlening.	Geld – Een beroep van geldverstrekkers op de gemeente Ermelo om de betalingsverplichting van een instelling over te nemen ter grootte van het bedrag waar de gemeente garant voor staat.	10%	€ 580.000	€ 58.000
R230	Als gevolg van een mogelijke wijziging in de btw wetgeving wordt voor sport vanaf 2027 onvoldoende compensatie ontvangen.	Geld – Er treedt een nadeel op in de begroting.	30%	€ 300.000	€ 90,000
R239	Als gevolg van een cyberaanval kan de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en/of vertrouwelijkheid van cruciale informatie worden aangetast. Dit vraagt herstelkosten en aanvullende beveiligingsmaatregelen.	Geld – Er treedt een nadeel op in de begroting.	10%	€ 500.000	€ 50.000
R231	Bij een door de gemeente gesubsidieerde partij	Geld – Met als gevolg dat de gemeente een aanvullende	20%	€ 250.000	€ 50.000

	treedt een calamiteit op welke niet binnen de eigen begroting kan worden opgevangen.	subsidie moet verstrekken wat leidt tot een nadeel in de gemeentebegroting.			
Totaal				€ 9.610.000	€ 2.872.000

Deze tabel is als volgt te lezen: het totaal van de risico's bedraagt maximaal € 9.610.000. Daarnaast is een inschatting gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet. Door de kans te vermenigvuldigen met het risico ontstaat een totaal gewogen risico inschatting. Deze bedraagt € 2.872.000. Dit is de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico's versus weerstandsvermogen

Beschikbare Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat de gemeente Ermelo beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Algemene risicoreserve
- Algemene reserve (vrij besteedbaar)
- Reserve grondexploitatie (vrij besteedbaar)
- Bestemmingsreserves waarvan de middelen nog vrij besteedbaar zijn én nog geen beleid vastgesteld is.

Ratio weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Het ratio weerstandsvermogen wordt in de meerjarenbegroting voor de eerste jaarschijf berekend.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)	2027
Weerstandscapaciteit (vermogen)	
Algemene risicoreserve	2.881
Algemene reserve vrij besteedbaar	14.814
Vrij aanwendbare deel bestemmingsreserves	9.271
Reserve grondexploitatie vrij besteedbaar	5.182
Totaal Weerstandscapaciteit	32.148
Benodigde weerstandscapaciteit	2.872
Ratio weerstandsvermogen	11,2

De wetgever heeft voor het weerstandsvermogen geen absolute norm gesteld. Het weerstandsvermogen is een belangrijk onderdeel van het provinciale toezicht. De provincie Gelderland hanteert in haar rol als toezichthouder bij de duiding van het weerstandsvermogen de categorieën A, B en C. Daarbij valt de normstelling van gemeente Ermelo (1,0) in het provinciaal toezicht in de minst risicovolle categorie A.

Algemene financiële kengetallen

Algemene informatie

Kengetallen geven de verhouding tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans aan en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van Ermelo. De kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel financiële ruimte er is om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te kunnen vangen. Zij geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. Het verloop van de uitkomsten en de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie is hierbij ook van belang.

De financiële kengetallen die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten worden vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn; Netto schuldquote, Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, Solvabiliteitsratio, Grondexploitatie, Structurele exploitatieruimte en Belastingcapaciteit.

Financiële kengetallen

Streefkengetallen

Het beheersen van de ontwikkelingen van de financiële kengetallen is een belangrijk onderdeel van het risicomanagement en het financieel beleid. Gemeente Ermelo heeft bij het vaststellen van de 'Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing gemeente Ermelo 2023' streefwaarden bepaald voor de financiële kengetallen. De financiële positie van de gemeente is aanleiding dit te doen. Door deze kengetallen meer te integreren in de financiële besluitvorming kan beter richting gegeven worden aan de financiële houdbaarheid van de gemeente.

De algemene financiële kengetallen voor Ermelo met daarbij de streefwaarden zien er als volgt uit:

Kengetallen	Streef-kengetallen	Jaarstukken 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028		Begroting 2029		Begroting 2030		Categorie-verklaring
Netto schuldquote	A	27%	A	57%	A	53%	A	72%	A	59%	A	57%	A	A=<90%, B=90-130%, C = >130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	A	20%	A	50%	A	45%	A	63%	A	51%	A	49%	A	A=<90%, B=90-130%, C = >130%
Solvabiliteitsratio	B	47%	B	38%	B	42%	B	40%	B	46%	B	51%	A	A= >50%, B=20-50%, C=<20%
Grondexploitatie	A	0%	A	0%	A	0%	A	0%	A	0%	A	0%	A	A=<20%, B=20-35% C=>35%

Structurele exploitatieruimte	A	5%	A	1%	A	2%	A	0%	B	0%	B	0%	B	A=>0% B= 0% C=<0%
Belastingcapaciteit	C	112%	C	116%	C	105%	B	105%	B	105%	B	105%	B	A=<95% B= 95-105% C=>105%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Ermelo ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren.

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Solvabiliteitsrisico

Dit ratio geeft inzicht in de mate waarin Ermelo in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het ratio wordt bepaald door het eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves en resultaat uit het overzicht van baten en lasten) uit te drukken in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. Eerder aangetrokken leningen en de verwachting tot het aantrekken van nieuwe leningen alsmede de verdere daling van het eigen vermogen leiden tot een verslechterd solvabiliteitsratio.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamd) baten. Voor de berekening van dit kengetal wordt het totaal van de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de begroting of rekening en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte Ermelo heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage.

Belastingcapaciteit

De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: Woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar, uitgedrukt in een percentage. Hoe lager dit percentage is, hoe meer vrije belastingcapaciteit een gemeente heeft. Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, Rioolheffing en Reinigingsheffing). Naast de OZB wordt gekeken naar de Riool- en Afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld. Er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt.

Uitkomsten

We zijn nog steeds een financieel gezonde gemeente, maar uit de kengetallen blijkt wel dat de financiële positie de komende jaren onder druk komt te staan.

De samenhang van de financiële kengetallen met de verschillende onderwerpen is terug te vinden bij het onderdeel financiële positie.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemene informatie

Wegen, riolering, water, groen en gebouwen vormen gezamenlijk de kapitaalgoederen van de gemeente Ermelo. Deze kapitaalgoederen zijn van belang voor het functioneren van de gemeente op het terrein van veiligheid, vervoer, recreatie, onderwijs en overige gemeentelijke diensten. Om de kapitaalgoederen zo lang en zo goed mogelijk te kunnen blijven gebruiken moeten zij onderhouden worden. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

In deze paragraaf worden het vastgestelde beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties van het onderhoud aan de kapitaalgoederen gebundeld in één overzicht.

Aandachtsgebied: Wegen

De gemeente Ermelo beheert de verkeersinfrastructuur waarbij evenwicht is tussen bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefomgeving en kosten.

Onder de categorie "wegen" wordt gerekend

- Wegen (inclusief wegmeubilair en civieltechnische kunstwerken)
- Fietspaden
- Voetpaden
- Onverharde paden
- Openbare verlichting.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Wegenbeheersplan Ermelo 2026-2030	2026	ja
Mobiliteitsvisie 2021-2030	2022	Ja
Beleidsplan openbare verlichting verlichten 2026-2034	2026	Ja
Parkeerbeleidsplan (wordt geactualiseerd in 2026)	2016	nee
Beleidsnota onverharde wegen (onderdeel bij vastgestelde wegenbeheerplan 2026-2030)	2026	Ja
Kwaliteit fietsvoorzieningen Ermelo (onderdeel bij vastgestelde mobiliteitsvisie 2021-2030)	2021	ja
Notitie Gladheidsbestrijding (wordt geactualiseerd in 2026/2027)	2018	nee
MOP Civiele Kunstwerken (2026-2029).	2026	Ja
Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie (2024-2032)	2023	Ja
Wegenlegger	2022	Ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

De Ermelose wegen worden onderhouden op kwaliteitsniveau B en het centrumgebied op kwaliteitsniveau A. In het Wegenbeheersplan staan beleidskaders en speerpunten met betrekking tot duurzaamheid, innovatie en klimaatbestendigheid. Verder geeft het beheerplan inzicht in de technische staat en de benodigde onderhoudsopgave.

Het beleidsplan openbare verlichting 2026–2034 beschrijft hoe de gemeente Ermelo de openbare ruimte duurzaam, bewust en gericht wil verlichten. Het bijbehorende beheerplan geeft inzicht in de technische staat van de huidige verlichting, de beheers uitgangspunten en de benodigde onderhoudsmaatregelen voor de periode 2026–2034 en verder.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verkeer	-31	-197	-48	-75	-48	-48
Groot onderhoud	-1.137	-1.606	-1.606	-1.606	-1.606	-1.606
Regulier Onderhoud	-256	-398	-398	-398	-398	-398
Schoon- en berijdbaar houden	-218	-277	-277	-277	-277	-277
Wegmeubilair	-52	-40	-40	-40	-40	-40
Openbare Verlichting	-47	-100	-100	-100	-120	-100
Waterlossingen	-6	-17	-17	-17	-17	-17
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied wegen	-1.747	-2.635	-2.486	-2.513	-2.506	-2.486

Aandachtsgebied: Riolering en waterhuishouding

De gemeente Ermelo heeft een drietal wettelijke watertaken. Het gaat om de watertaken voor afvalwater, regenwater en grondwater. Het Programma Water en Riolering (PWR) is het beleidsplan Water en Riolering en gaat over de vraag hoe de gemeente Ermelo omgaat met deze drie gemeentelijke watertaken. Deze watertaken zijn vanuit het oogpunt van volksgezondheid, leefbaarheid, klimaatadaptatie en milieubescherming een van de kerntaken van elke gemeente. Het PWR is een van de programma's in het kader van de omgevingswet.

Onder de categorie "riolering en waterhuishouding" wordt gerekend

- Voorziening voor het afvalwatertransport en de verwerking/zuivering van afvalwater
- Overige waterhuishouding.
- klimaatadaptatie

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Programma Water en Riolering (PWR)	2024	Ja
Basis Riolering Plan (BRP), deze wordt momenteel geactualiseerd (2026) onder de nieuwe naam SSW (Systeemoverzicht Stedelijk Water)	2012	Ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

We onderhouden ons areaal (riolering, gemalen, drainage, pompunits, etc.) op basis van risico-gestuurd rioolbeheer. Hiermee bedoelen we dat we met een belangrijk riool minder risico's willen lopen dan met een minder belangrijk riool. Een belangrijk riool is een riool dat door zijn functie essentieel is, het effect van falen groot. Zo wordt in 2026 een deel van het belangrijke transportriool dat dwars door de gemeente loopt gerenoveerd. Dit transportriool is een essentieel onderdeel van ons rioolstelsel, het afvalwater van de gemeente Putten wordt hier ook door afgevoerd.

Klimaatadaptatie is een kernonderdeel in de PWR. We passen de openbare ruimte van Ermelo integraal aan op extreem weer (hitte, droogte, stortbuien) om overlast te beperken. Het doel is dat Ermelo in 2050 klimaat-adaptief ingericht is. Voor de periode 2026 t/m 2035 is er een budget gereserveerd van € 750.000 per jaar om klimaatmaatregelen te kunnen realiseren. Dit budget wordt o.a. ingezet voor de herinrichting van de Torenlaan en de Dr Holtropstraat (straat van de toekomst).

In het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) worden alle (deel)systemen van het stedelijk watersysteem, het functioneren, de beoordeling van het functioneren en de benodigde hydraulische en klimaat-adaptieve maatregelen beschreven. Het SSW heeft een looptijd van 10 jaar, en wordt zo nodig vaker geactualiseerd.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Specifieke GRP/ZAP-Maatregelen	-141	-73	-73	-73	-73	-73
Onderhoud afval-, hemel- en grondwater	-382	-393	-393	-393	-393	-393
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Riolering en Waterhuishouding	-523	-466	-466	-466	-466	-466

Aandachtsgebied: Groen

De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen in de openbare ruimte. Deze leveren een positieve bijdrage aan een groen Ermelo, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

Onder de categorie "groen" wordt gerekend

- Stedelijk groen (inclusief speelvoorzieningen)
- Landschap
- Begraafplaatsen
- Natuurterreinen (inclusief De Leemputten)
- Bossen
- Heide
- Cultuurhistorische/archeologische elementen (onder andere grafheuvels en Romeins Marskamp).

Beleids- en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Stedelijk Groen:		
Groenvisie gemeente Ermelo 2017-2027	2017	Ja

Speelvisie	2025	Ja
Landschap:		
LandschapsOntwikkelingsPlan Ermelo Putten (LOP)	2011	Ja
Beheersplan landschapselementen 2018–2028 (betreft kleine bosjes, houtwallen e.d.)	2019	Ja
Begraafplaatsen:		
Visie Begraafplaats	2012	Ja
Notitie Opties kosten en baten	2014	Ja
Analyse Begraafplaatsexploitatie	2014	Ja
Evaluatie exploitatie Algemene begraafplaats Koningsvaren	2018	Ja
Natuurterreinen:		
Langetermijnvisie bossen Ermelo en Faunabeleidsnota (maken onderdeel uit van de Groenvisie)	2017	Ja
Faunabeleidsnota (maakt onderdeel uit van de in 2017 opgesteld Groenvisie)	2017	Ja
Heidevisie gemeente Ermelo	2024	Ja
Flora & Fauna:		
Dierenwelzijnsbeleid 2018–2028	2019	Ja
Groene Beheerplannen:		
0–Uitgangspunten groenbeheerplannen	2019	Ja
1–Beheerplan groen (nieuw beheerplan eind 2026)	2019	Nee
2–Beheerplan bomen	2025	Ja
3–Beheerplan landschap	2019	Ja
4–Beheerplan bossen	2019	Ja
5–Beheerplan leemputten bij Staverden	2019	Ja
6–Beheerplan flora en fauna	2019	Ja
7–Beheerplan begraafplaats	2020	Ja
Beheerplan heideterreinen (2023–2032)	2024	Ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

Stedelijk Groen

In 2017 is een Groenvisie ontwikkeld en vastgesteld en in 2019 zijn de Groenbeheerplannen vastgesteld met bijbehorend budget, ook voor vervanging. Het groenbeheer en -onderhoud gebeurt deels in eigen beheer, deels door derden, volgens een vast bestek. De gemeente gebruikt Gisib, een geïntegreerd beheersysteem voor groen, wegen en riolen, gekoppeld aan de BGT, waarin areaal-, schouw- en beheergegevens continue worden bijgehouden.

De Groenvisie van Ermelo richt zich op zes kernwaarden: identiteit, gezondheid, biodiversiteit, klimaat & duurzaamheid, participatie & leefbaarheid en economie. Deze visie omvat diverse deelgebieden en het beheer en onderhoud van dit groen is gericht op instandhouding.

Het onderhoud van speelplaatsen en -toestellen in Ermelo volgt het "Speelruimteplan 'Speelruimte in Ermelo deel 1'". We focussen op cyclisch onderhoud, vervanging en herinrichting, en nieuwe aanleg, met nadruk op schoon, heel en veilig. Een nieuw beleidsplan dat voortbouwt op wat goed werkt en tevens kijkt naar een bredere context, zoals sport en welzijn is in ontwikkeling.

Landschap

Het beheer van de buitengebieden is vastgelegd in het Landschap Ontwikkelings Plan (LOP). De doelstelling van het LOP is om met behulp van een consequente uitvoering van beleid de kwaliteit van het landschap te verbeteren. In 2019 is een beheerplan Landschap opgesteld. De visie op het landschap is voor een belangrijk deel opgenomen in de in 2022 vastgestelde omgevingsvisie.

Begraafplaatsen

In 2020 is het beheerplan opgesteld op basis waarvan het beheer en onderhoud ingevuld gaat worden. Voor de begraafplaats geldt kwaliteitsniveau "A".

Natuurterreinen

Door toenemende klimaatextremen zoals hitte en droogte verslechtert de natuur: bomen sterven af, heidevelden vertonen kale plekken, en soorten verdwijnen, mede door stikstofproblematiek. De houtoogst valt hierdoor aanzienlijk lager uit.

Voor het staatsnatuurmonument De Leemputten is het afzonderlijk Beheerplan De Leemputten 2018-2028 opgesteld. Het is een gebied met een bijzondere wettelijke status waarvoor een specifiek beheerregime geldt.

De provincie Gelderland is gestart met natuurherstelprogramma's die naar verwachting in de komende jaren ook effect zullen hebben voor de natuurterreinen in ons beheer.

Bossen

In de gemeentebossen wordt in het beheer gebruik gemaakt van natuurlijke processen, bijvoorbeeld natuurlijke verjonging (naast plantwerk op beperkte schaal). Op langere termijn wordt daardoor de structuur van het bos gevarieerder en aantrekkelijker voor de natuur en de recreant. In 2019 is het nieuwe beheerplan voor onze grotere boscomplexen vastgesteld. In dit beheerplan komen Europese en landelijke wetgeving alsmede eigen gemeentelijk beleid en FSC beginselen samen. Het beheerplan schetst de kaders waarbinnen het beheer moet worden gevoerd.

Heide

Het beheer van de heidevelden focust op intensief cyclisch patroonbeheer en procesbeheer middels extensieve begrazing om de heide te behouden en te ontwikkelen.

Mede als gevolg van een doelstelling in het kader van een ontvangen SNL-subsidie om bepaalde dier- en plantensoorten te behouden, zijn hiertoe specifieke beheermaatregelen getroffen. Klimaatextremen en stikstof vragen om nieuwe onorthodoxe maatregelen en deze zijn samen met een vertaling van de Natura 2000 doelstellingen vastgelegd in het in 2024 geïmplementeerde heidebeheerplan. Samenwerking met de gemeenschap wordt ook gezocht in de vorm van het in toenemende mate betrekken van vrijwilligers bij het heidebeheer.

Cultuurhistorische/archeologische elementen

De Veluwe heeft een lange ontstaansgeschiedenis, in de bodem en in het landschap is dit verleden te vinden. Zoals bijvoorbeeld het Romeins Marskamp en grafheuvels in het bos en op de heide. Het beheer en onderhoud hiervan vraagt speciale aandacht.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Openbaar Groen	-1.256	-1.416	-1.441	-1.441	-1.441	-1.441
Speelvoorzieningen	-30	-40	-30	-23	-23	-23
Begraafplaats	-192	-152	-150	-150	-150	-150
Natuurterreinen, bossen en heide	-389	-409	-378	-340	-403	-429
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Groen	-1.867	-2.017	-1.999	-1.954	-2.017	-2.043

Aandachtsgebied: Gebouwen

Ermelo streeft naar een doelmatig, duurzaam en adequaat beheer van zowel gemeentelijke als enkele private en semi-publieke gebouwen en accommodaties. Het doel hiervan is om de veiligheid van deze gebouwen te waarborgen waarbij toegankelijkheid voor alle inwoners, conform de visie "Ermelo, Onbelemmerd en Zorgzaam" en de daarmee samenhangende BTB-gedachte een hoofdrol speelt.

Onder de categorie "gebouwen" wordt gerekend

- Gebouwen (inclusief daarbij behorende terreinen)
- Installaties
- Monumentenzorg
- Buitensportaccommodaties.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed 2025-2034	2025	Ja
Meerjarenonderhoudsplan Huis van Ermelo 2024-2033	2024	Ja
Meerjarenonderhoudsplan sportaccommodaties en private gebouwen 2023-2032	2024	Ja
Strategisch Beleidskader Gemeentelijke Vastgoedportefeuille	2019	Ja
Uitwerking Accommodatiebeleid	2022	Ja

Lasten van groot onderhoud kunnen alleen dan ten laste van een gevormde voorziening worden gebracht indien er een recent beheerplan van het kapitaalgoed aanwezig is van maximaal vijf jaar oud ten opzichte van het verslagleggingsjaar. In deze paragraaf worden door de raad geautoriseerde afwijkingen van deze termijn verantwoord inclusief maatregelen om achterstallig onderhoud te voorkomen.

In het collegebesluit van 11 februari 2025 (e240059410) waarin het Meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed 2025–2034 is goedgekeurd, zijn daarnaast nog de volgende bijzonderheden opgenomen:

Oude Telgterweg 181 en Molenaarsplein 24: In 2024 is besloten tot verduurzaming. De financiële gevolgen van deze verduurzamingsmaatregelen zijn reeds opgenomen in aparte raadsbesluiten. Dit voorstel ziet slechts op het reguliere onderhoud van deze twee objecten.

Stationsstraat 120: Er is kritisch gekeken naar het noodzakelijke onderhoud voor de komende drie jaar, gezien de verwachte verkoop in 2027. De onderhoudsbijdragen zijn gebaseerd op de daadwerkelijke bedragen van de afgelopen twee jaar.

Oude Nijkerkerweg 120: In 2024 aangekocht voor de realisatie van een waterberging in het gebied De Boskamer. De waterberging wordt naar verwachting over twee jaar definitief gerealiseerd. Pas dan kan de woning worden doorverkocht. Tot die tijd is er een instandhoudingsbudget nodig.

Nieuwe woonwagens Patrijzenhof: Deze zijn medio 2024 geplaatst. In de aanneemsom was het onderhoud voor de eerste tien jaar inbegrepen, voor deze objecten is dus geen MJOP opgemaakt.

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

De gemeente stelt voor bijna alle gemeentelijke gebouwen elke vier jaar een Meerjarenonderhoudsplan (MOP) op. In het accommodatiebeleid is opgenomen dat het opstellen van een MOP voor private gebouwen voortaan door de eigenaar zelf dient te gebeuren. Voor het voortgezet, bijzonder en openbaar onderwijs regelen de schoolbesturen dit zelf en zijn ook verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderhoud. De gemeente controleert jaarlijks of geplande werkzaamheden zijn uitgevoerd, met als doel een adequaat onderhoud van de (gemeentelijke) gebouwen te garanderen. De jaarlijkse kosten van onderhoud en groot onderhoud zijn op basis van het meerjarenonderhoudsplan in de meerjarenbegroting verwerkt.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Gebouwen begraafplaats	-5	-27	-24	-22	-16	-26
Muziektent	-3	-5	-4	-4	-4	-4
Toren Oude Kerk	-5	-18	-15	-10	-14	-14
Gebouwen onderwijs	-6	-10	-10	-10	-10	-10
Private accommodaties	-97	-95	-47	-123	-152	-201
Diverse tijdelijk in bezit zijnde gebouwen	-34	-36	-34	-24	-24	-24
Gemeentelijke Gebouwen	-272	-522	-436	-459	-436	-716
Totaal onderhoudslasten aandachtgebied Gebouwen	-422	-713	-570	-652	-656	-995

Paragraaf Financiering

Algemeen

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop gemeente Ermelo haar activiteiten en projecten financiert en haar liquiditeiten beheert.

Ambitie

Gemeente Ermelo streeft naar regie op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten resulterend in een optimale financiering (op korte en lange termijn) in geldstromen. Daarbij wordt geopereerd binnen de wettelijke en gemeentelijke vastgestelde kaders. Om de treasuryfunctie goed uit te voeren wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt financieel risicomijdend uitgevoerd. De gemeente Ermelo geeft waar het kan invulling aan duurzaam (ethisch) bankieren. Op het gebied van reputatie en imago stelt gemeente Ermelo eisen aan de organisaties en instellingen, waarmee het zaken doet. Gemeente Ermelo stelt bij de treasuryfunctie bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Doelstellingen

De doelstellingen van gemeente Ermelo op het gebied van treasury luiden: regie hebben op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten, duurzaam toegang hebben tot de financiële markten, tijdig kunnen beschikken over voldoende financieringsmiddelen, beheersen van risico's, streven naar rente-optimalisatie en beperken van verwerkingskosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Regelgeving

De Wet Financiering Decentrale Overheden is kader stellend voor de treasuryfunctie van gemeenten. Gemeenten worden verplicht tot een transparant en inzichtelijk lokaal treasurybeleid en -beheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het op 1 februari 2023 door de raad vastgestelde Treasurystatuut gemeente Ermelo 2023.

Ontwikkelingen

Marktontwikkelingen

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Deze ontwikkelingen, die van buiten komen, kunnen niet beïnvloed worden. De renteontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd door gebruik te maken van informatie van met name de Bank Nederlandse Gemeenten, het Schatkistbankieren en enkele andere banken.

Door de ontstane geopolitieke situatie, en de opgelopen inflatie als gevolg daarvan, heeft de ECB de rente in juni 2026 verhoogd naar 2,25%. De verwachting is dat de ECB dit percentage voorlopig op dit niveau houdt, met kans op een lichte verhoging later dit jaar. Onze prognose voor 2027 is dat de rente licht zal stijgen tot 2,5% om de oplopende inflatie te beteugelen.

Renteontwikkelingen

Aantrekken geld

Waar de langlopende rente de afgelopen jaren meebewoog met de ECB rente reageert de marktrente nu meer op geopolitieke ontwikkelingen. De marktrente wordt daarnaast ook sterk beïnvloed door economische groei, inflatie en monetair beleid.

De renteontwikkelingen worden bepaald op basis van langlopende leningen met een looptijd van 20 jaar. Voor 2027 wordt een rentepercentage verwacht van 3,75%. Voor 2028 en verder wordt een rentepercentage verwacht van 3,50%.

Beleggen in Schatkist

De rentepercentages voor het schatkistbankieren bevinden zich ongeveer op hetzelfde niveau als de ECB-rente. Voor de lopende rekening in de Schatkist wordt een gemiddelde renteopbrengst verwacht van 2,5% in 2027. Vanaf 2028 wordt een gemiddelde renteopbrengst van 2% verwacht.

Liquiditeit

Schatkistbankieren

Om de staatsschuld en beleggingsrisico's te beperken zijn decentrale overheden verplicht om hun overtollige geldmiddelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Daarnaast mogen alleen leningen verstrekt worden aan medeoverheden. Het bedrag, dat Ermelo zelf mag aanhouden op haar eigen bankrekeningen, is maximaal gelijk aan het drempelbedrag schatkistbankieren.

Gemeente Ermelo heeft op de lopende rekening bij de BNG een plafond ingesteld van € 400.000. Aan het eind van elke dag wordt het saldo boven dit plafond automatisch afgeroomd naar de Schatkist. Wekelijks wordt aan de hand van de betalingen die gedaan moeten worden, ingeschat welk bedrag van de Schatkist teruggestort moet worden op de lopende rekening bij de BNG.

Het Rijk heeft voor het buiten de Schatkist aan te houden liquide middelen een normpercentage ingesteld van 2% van het totaal van de begrote lasten vóór bestemming. In onderstaande tabel wordt het drempelbedrag voor Ermelo weergegeven per begrotingsjaar.

Drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)	Meerjarenbegroting			
	2027	2028	2029	2030
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	-113.608	-112.688	-115.103	-119.217
<i>Drempelbedrag</i>				
In procenten	2,0	2,0	2,0	2,0
In €	2.270	2.250	2.300	2.380

Financieringspositie

Gemeente Ermelo heeft de komende jaren een omvangrijk investeringsprogramma. Er worden forse investeringen gepland in onderwijshuisvesting. Voor de financiering van de investeringen is Ermelo aangewezen op externe financiering. Tijdelijk overtollige financieringsmiddelen worden in de Rijks Schatkist gestald.

Financieringsbehoefte korte en lange termijn

Periodiek wordt de liquiditeitsplanning geactualiseerd waardoor inzicht verkregen wordt in de financieringspositie van gemeente Ermelo voor de komende jaren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het aflossingsschema van de afgesloten geldleningen, de meest actuele grondexploitaties en de meerjareninvesteringsplanning. Waar nodig wordt rekening gehouden met actuele ontwikkelingen. Op basis van de liquiditeitsplanning en de renteontwikkelingen wordt de strategie bepaald. De verwachting is dat gemeente Ermelo in 2027 een langlopende lening af zal gaan sluiten. De saldi na 2027 zijn volgens de liquiditeitsplanning, in onderstaande tabel, negatief, echter blijkt dat investeringen vaak in de tijd doorschuiven. Hierdoor is gekozen om alleen het jaar 2027, qua liquiditeit, sluitend te maken. Mochten de investeringen volgens planning verlopen dan is de verwachting dat er een hogere of een aanvullende lening aangetrokken zal moeten worden.

Liquiditeitsplanning (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Beginstand liquiditeit 1-1		7.166	2.390	-14.952	-23.768
Liquiditeit opnamedatum 1-7-2026	20.883				
Algemene Dienst	-12.592	-19.375	-11.842	-3.316	-10.104
Grondexploitaties	-125	-900			
Uitgezette deposito's/leningen					
Aflossingen	-1.000	-4.500	-5.500	-5.500	-3.000
Eindstand liquiditeit 31-12	7.166	-17.610	-14.952	-23.768	-36.872
Mogelijk aan te trekken lening		20.000			
Eindstand liquiditeit 31-12	7.166	2.390	-14.952	-23.768	-36.872

Risico's

Koersrisico

De doelstelling van het koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het Treasurystatuut 2023 is dit risico op uitzettingen beperkt door uitsluitend schatkistbankieren en onderhandse leningen te hanteren. Tegelijkertijd worden valutarisico's uitgesloten door alleen financieringen en uitzettingen aan te gaan in euro's.

Kredietrisico

Deelnemingen

Deelnemingen worden alleen aangegaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak, passend binnen het gemeentelijk beleid. Ermelo bezit vanuit de publieke taak in enkele ondernemingen aandelen, waaronder Alliander, Vitens, de BNG, Inclusief Groep, Afvalsturing, Interactie en Recreatie Gemeenschap Veluwe Holding.

Verstrekke leningen

Hierbij gaat het om startersleningen, duurzaamheidsleningen, renteloze leningen woningbouw, toekomstbestendig wonen en een verstrekke lening aan netbeheerder Alliander. Deze laatste lening kan door Alliander alleen onder strikte voorwaarden worden omgezet in gewone aandelen (deelneming).

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen via directe borgstelling of via achtervang plaatsvinden. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling en hiermee ook het risico wordt gedeeld. In dat geval is het netto geborgde bedrag, dus het werkelijke procentuele deel waarover Ermelo risico loopt, lager dan de restant hoofdsom van de gewaarborgde leningen. Ermelo kent zowel directe als indirecte garant- en borgstellingen.

Debiteurenrisico

Met betrekking tot debiteuren die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, wordt een actief invorderingsbeleid gevoerd. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen.

Intern liquiditeitsrisico

De doelstelling van het intern liquiditeitsbeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en Meerjareninvesteringsplanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Ermelo beperkt haar interne liquiditeitsrisico door haar financieringsactiviteiten te baseren op een actuele liquiditeitsplanning in meerjarenperspectief.

Renterisico

Renterisico over de vlottende schuld

Kasgeldlimiet

De rentepercentages voor kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) kunnen sterk fluctueren, waardoor ook de rentelasten sterk meebewegen. Daarom heeft het Rijk met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften vastgesteld. De maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan, wordt bepaald door de kasgeldlimiet.

Deze limiet wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari.

Als onderdeel van de treasuryfunctie wordt de afweging kort- of langlopend financieren gemaakt op basis

van de actuele liquiditeitsplanning. Als de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido heeft de provincie een toezichthoudende rol.

In onderstaande tabel wordt de maximale kasgeldlimiet voor Ermelo weergegeven per begrotingsjaar.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)				
	Begroting			
	2027	2028	2028	2030
Omvang begroting per 1 januari 2027	-113.608	-112.688	-115.103	-119.217
totaal van de begrote lasten op jaarbasis				
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
In €	9.660	9.580	9.780	10.130

Renterisico over de vaste schuld

Renterisiconorm

In de Wet Fido is ook voor langlopende financieringen (looptijd langer dan 1 jaar) een norm gesteld om in meerjarenperspectief een stabiele rentelast in de begroting te bewerkstelligen. Hierbij geldt een limiet van maximaal 20% per jaar over het begrotingstotaal. Met de berekening van de renterisiconorm wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel risico de gemeente in elk jaar loopt ten aanzien van de rentelast van dat jaar. Simpel gezegd worden de aflossingen en de renteherzieningen gerelateerd aan het begrotingstotaal (na wijzigingen). Hierdoor is het renterisico direct gerelateerd aan het budgettaire risico. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting is voor renteschokken bij herfinanciering. Evenals bij de kasgeldlimiet heeft de provincie in het kader van de Wet Fido ook hier een toezichthoudende rol. De toetsing vindt plaats via de paragraaf Financiering in de begroting (vooraf) en de jaarstukken (achteraf). Deze norm bepaalt bij de treasuryfunctie naast onder andere rentepercentages mede de looptijd van nieuw af te sluiten leningen. In tegenstelling tot de liquiditeitsplanning wordt bij de berekening van de renterisiconorm geen rekening gehouden met de aflossing van nog af te sluiten leningen.

De tabel laat zien dat in de jaren 2027 t/m 2030 de renterisiconorm niet wordt overschreden en wordt voldaan aan de norm.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)				
	Begroting			
	2027	2028	2029	2030
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	-113.608	-112.688	-115.103	-119.217
Drempelbedrag volgens wet Fido 20% van de begrote lasten op jaarbasis	22.720	22.540	23.020	23.840
Renteherzieningen	-	-	-	-
Aflossingen	4.500	4.500	4.500	4.500
Risicobedrag (renteherzieningen + aflossingen)	4.500	4.500	4.500	4.500
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag renterisiconorm	18.220	18.040	18.520	19.340
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja

Opgenomen langlopende geldleningen

De portefeuille van leningen met een looptijd gelijk aan of langer dan één jaar is in 2027 als volgt samengesteld.

Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)				
Geldverstrekker	Bedrag 1-1-2027	Bedrag 31-12-2027	Rentepercentage	Einddatum
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	4.500	3.000	0,278%	06-04-2029
NWB Bank	14.000	13.000	0,015%	02-11-2040
NWB Bank	32.000	30.000	2,591%	01-07-2042
Totaal	50.500	46.000		

Rente

Rente-omslagpercentage

De Notitie rente 2023 van de Commissie BBV schrijft voor hoe gemeenten de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslag-percentage dient door alle gemeenten op een éénduidige wijze berekend te worden, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten. In de begroting 2027 is het rente-omslagpercentage op 0,7% bepaald.

Renteresultaat

Per saldo heeft gemeente Ermelo over 2027 een rentelast van € 572.000. Na toerekening aan de taakvelden ontstaat er een positief renteresultaat op het taakveld Treasury van € 118.000.

Renteschema

In de notitie rente 2023 heeft de Commissie BBV de aanbeveling gedaan het renteschema op te nemen om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1)		
		Begroting 2027
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		-835.000
Externe rentebaten		263.000
Totaal door te rekenen externe rente		-572.000
De rente die aan de facilitaire grondexploitatie (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/-	0
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	0
Saldo door te rekenen externe rente		-572.000
Rente over het eigen vermogen	+/+	0
Rente over de voorzieningen	+/+	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		-572.000
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		690.000
Renteresultaat op taakveld treasury		118.000

Samenvatting

Effectindicatoren financiering

De wet Fido bevat drie normen waaraan de gemeente dient te voldoen. De normen betreffen het renterisiconorm, kasgeldlimiet en het drempelbedrag schatkistbankieren. In onderstaande tabel is te zien dat gemeente Ermelo ruimschoots voldoet aan de gestelde normen voor de renterisiconorm en kasgeldlimiet. De norm voor het drempelbedrag schatkistbankieren kan niet in de begroting berekend worden, deze wordt achteraf, in de jaarrekening, berekend op basis van werkelijke cijfers.

Effectindicatoren	Begroting			
	2027	2028	2029	2030
Renterisiconorm:				
Wettelijke norm	20%	20%	20%	20%
Percentage Ermelo	4,0%	4,0%	3,9%	3,8%
Kasgeldlimiet:				
Wettelijke norm	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Percentage Ermelo	0%	0%	0%	0%
Drempelbedrag schatkistbankieren:				
Wettelijke norm	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Percentage Ermelo	N.B.	N.B.	N.B.	N.B.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemene informatie

In deze paragraaf duiden wij de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering voor de gemeente Ermelo in 2027.

Netwerkorganisatie Ermelo

De gemeente Ermelo is een netwerkorganisatie: een organisatie die zich samen met partners inzet voor de samenleving. Een organisatie die open en wendbaar is en zich aanpast aan de veranderende samenleving. Voor een beter Ermelo, dat gericht is op het leveren van uitstekende dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven. Waarbij Ermelo zich blijft onderscheiden als een gemeente waar het beter wonen, werken en verblijven is.

In de periode 2027–2030 bouwen we structureel voort op de stappen uit ons organisatieplan (2025). De afgelopen jaren is gebleken dat onze medewerkers de hoge mate van autonomie en verantwoordelijkheid sterk waarderen. De basisprincipes van zelforganisatie en verantwoordelijkheid laag in de organisatie blijven dan ook van kracht. Omdat de complexiteit van ons werk groeit en er steeds meer taken op ons afkomen, benutten wij ons netwerk optimaal: wat onze partners beter kunnen, laten we aan hen over. Binnen de organisatie stimuleren we nadrukkelijk de verbinding en integrale samenwerking tussen de verschillende teams.

Tegelijkertijd vraagt deze periode om scherpe keuzes. Vanuit het regieteam wordt er gestuurd op duidelijke opdrachten en prioritering in ons werk. Om de werkdruk beheersbaar te houden en het welzijn van onze medewerkers te borgen, zetten we in op portfoliomanagement, capaciteitsmanagement en duidelijke prioritering van onze opgaven. Ontwikkelingen en interventies richten zich op het bieden van overzicht, doorontwikkeling van projectmatig werken (samen met de raad), accounthouderschap en blijvende aandacht voor teamontwikkeling. Hierin integreren we onze strategische gremia steeds beter met elkaar. Ook investeren we doorlopend in de kwaliteit van ons Bestuurlijk Ambtelijk Samenspel (BAS) – tevens om de nieuwe ambities van het college te kunnen waarborgen. Dit alles met als doel om ons werk effectiever, efficiënter en met meer werkplezier uit te voeren.

Meerinzicht

Meerinzicht professionaliseert: steeds meer processen en systemen worden voor de vier organisaties gestandaardiseerd en geharmoniseerd om zowel enerzijds zo efficiënt mogelijk te werken als om een goede kwaliteit en goede dienstverlening te kunnen waarborgen. Als EHZM werken wij samen om talent binnen te halen en te blijven binden aan onze organisaties, onder andere door middel van ons traineeprogramma. In 2027 geeft Meerinzicht uitvoering aan het verder vormgeven van de onderzoeksrichtingen die zijn voortgekomen uit de ombuigingsinventarisatie die in 2025/2026 heeft plaatsgevonden.

De onderlinge verrekening EHZ is verlengd met een jaar en geactualiseerd. De drie colleges hebben de gemeentesecretarissen een opdracht verstrekt een zorgvuldig proces uit te lijnen en uit te voeren ter voorbereiding op de totstandkoming van samenwerkingsafspraken, inclusief een daarbij passende, duurzame verdeelsleutel voor de periode 2028 en verder.

Doorontwikkeling EHZM

Samenwerking is cruciaal voor onze toekomst. Het vergroot onze bestuurlijke en ambtelijke effectiviteit en stelt ons in staat de regie te houden over onze eigen, lokale leefomgeving. Sinds november 2023 geven de colleges van Ermelo, Harderwijk en Zeewolde hier invulling aan in het traject 'Perspectief op EHZ-samenwerking'. Dit richt zich op het optimaliseren van de dienstverlening en het versterken van de brede welvaart voor onze inwoners door belangrijke vraagstukken gezamenlijk, op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau, aan te pakken. We werken samen met Harderwijk en Zeewolde al 10 jaar samen met Meerinzicht. Deze samenwerking wordt steeds belangrijker en blijft zich ontwikkelen en gaat nu een nieuwe fase in: de verdere uitwerking van het 100.000+ gedachtegoed. Dit betekent dat we samenwerken voor meer dan 100.000 inwoners, terwijl elke gemeente haar eigen identiteit en bestuurlijke verantwoordelijkheid behoudt. De volgende fase bestaat uit het opstellen van een gezamenlijke visie en een strategische agenda voor de EHZM-samenwerking. Deze visie komt tot stand in nauwe betrokkenheid met de vier colleges en vier gemeenteraden.

Personeelslasten

De personeelsbegroting omvat alle personeelsgerelateerde kosten. De tabel hieronder toont de ontwikkeling van de personeelslasten van de organisatie inclusief griffie:

Bedragen in €	Huidige begroting incl. wijzigingen	Nieuwe begroting	Vershil
	2026	2027	
Salarislasten	€ 13.398.000	€ 13.801.000	€ 403.000
Stelpost loonindex	–	€ 354.000	€354.000
Inhuurlasten	€ 433.000	€ 112.000	–€321.000
Overige personele lasten	€ 875.000	€ 1.042.000	€ 167.000
Totaal	€ 14.706.000	€ 15.309.000	€ 603.000

Toelichting

De totale loonkosten stijgen ten opzichte van vorig jaar, hoofdzakelijk door de verwachte salarisontwikkeling in 2027. In de loonsombegroting is gerekend met een totale salarisstijging van 4,2%, gebaseerd op de loonvoet voor de sector overheid uit de Meicirculaire 2026. Een deel hiervan, namelijk 1,6% staat al vast op basis van de bestaande CAO-afspraken. Het resterende deel van 2,6% is als stelpost opgenomen in de begroting, die gemeente Ermelo te zijner tijd verrekend met het daadwerkelijke CAO-effect.

De begrote inhuurlasten dalen per saldo; dit gaat om tijdelijke overeenkomsten die in 2026 aflopen.

Bij de overige personeelslasten is eveneens sprake van een stijging. Doordat het opleidingsbudget is gekoppeld aan de totale loonsom (1,25%), groeit dit budget mee met de ontwikkeling van het salarisbudget. Het financieel effect is € 15.000. Daarnaast nemen de verwachte kosten voor het woon-werkverkeer toe met € 41.000. Deze stijging wordt veroorzaakt door de verhoging van de onbelaste reiskostenvergoeding van € 0,23 naar € 0,25 per kilometer in 2026. Ook is er een structurele post in de begroting gereserveerd van € 35.000 voor de te verwachten nabetalings, omdat in voorgaande jaren de vrije ruimte binnen de werkkostenregeling is overschreden. De beschikbare gelden vanuit het generatiepact zijn geactualiseerd (€ 46.000) en is er een post opgenomen van € 10.000 in de begroting voor de dienstreizen met Mywheels. Het restant te verklaren verschil bedraagt daarmee € 17.000 en bestaat uit diverse kleine begrotingsmutaties voortvloeiend uit de actualisatie van de personeelsbudgetten.

Vastgesteld beleid

- Notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement (2023)
- Financiële Verordening (2023)
- Inkoopbeleid Inkoop samenwerking Noord Veluwe (2023)
- Begroting 2027-2030 Meerinzicht

Wat hebben wij er voor over?

Omschrijving	Meerjarenbegroting			
	2027	2028	2029	2030
Lasten	-29.790.000	-29.264.000	-29.298.000	-29.479.000
Toegerekend aan exploitatie	29.790.000	29.264.000	29.298.000	29.479.000
Saldo	0	0	0	0

Paragraaf Verbonden Partijen

Algemene informatie

Inleiding

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie, waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel (vertegenwoordiging) in het bestuur of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking stelt en deze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt is, of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Relaties waarbij alleen sprake is van een financieel of bestuurlijk belang vallen dus hierbuiten. Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publieke belang. Verbindingen met deze derde partijen is dus een manier om bepaalde publieke taken uit te voeren. De huidige verbonden partijen waaraan de gemeente gelieerd is hebben veelal een historische of wettelijke bestaansgrond. Afhankelijk van onze mate van verbondenheid zijn wij in meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen.

Het kader rondom de verbonden partijen is vastgelegd in een afzonderlijke Nota Verbonden partijen. Doelstelling van deze nota is om een kader te bieden voor deelname aan, het oprichten van en het sturen op de verbonden partijen van de gemeente, om zo te komen tot verbonden partijen die maximaal bijdragen aan de lokale bestuurlijke ambities. Tegelijkertijd wil deze nota ook het beleidskader geven voor het heroverwegen en mogelijk uittreden bij verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid is er op gericht het aantal verbonden partijen beperkt te houden. Enerzijds uit het oogpunt van risicobeheersing en –beperking, anderzijds uit het oogpunt van transparantie van bestuur. Er kunnen echter altijd goede redenen aanwezig zijn voor het aangaan van een verbonden partij constructie.

Criteria die daarbij worden gehanteerd:

- De taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd.
- Gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op de gekozen vorm van samenwerking en draagt bij aan een efficiëntere en effectievere mogelijkheid tot het uitvoeren van onze publieke taak; denk hierbij aan kennisvoordeel, de lokale overheid kan gebruik maken van kennis waarover zij zelf niet beschikt.
- Voordelen van de (beoogde) samenwerking wegen op tegen de nadelen.
 - Een paar voordelen kunnen zijn:
 - Risicospreiding, risico's worden met andere partijen gedeeld
 - Continuïteit, door meer schaalgrootte te creëren is de organisatie niet afhankelijk van de kennis van individuen

Gemeenschappelijke regelingen

Voor deelname in gemeenschappelijke regelingen worden de regels gevolgd die zijn vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden

Voor het opstellen van de meerjarenbegroting van de gemeente wordt er uitgegaan van de door de gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden meest recent aangeboden (concept-)begroting. Tenzij de raad reeds besloten heeft de aangeboden begroting op een andere wijze op te nemen.

Er is de laatste jaren een trend zichtbaar waarbij de indexatiepercentages van gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden niet op dezelfde lijn liggen als het percentage waar de gemeente zelf mee rekent vanuit de meicirculaire en anders dan waarmee de algemene uitkering gecorrigeerd wordt voor loon- en prijsstijgingen. Voor onze gemeenschappelijke regelingen geldt, dat wij verwachten dat zij meebewegen met de (financiële) ruimte van de gemeente. Wij zien gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden als 'verlengd lokaal bestuur' en daarmee ook onderdeel van onze financieringssysteem. Als kader stellen we dat gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden aan moeten sluiten bij percentages genoemd in de meicirculaire, als dat niet het geval is zal er een zienswijze voorgesteld worden aan de raad om in te dienen.

Verbonden partij	Type	Portefeuillehouder	Bestuurlijk belang	Financieel belang
Afvalsturing Friesland	Naamloze Vennootschap	Wethouder dhr. C.A.J. Tigchelaar	Ja/stemrecht/zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	45 aandelen, nominale waarde van € 450 per stuk
Alliander	Naamloze Vennootschap	Wethouder mw. A. van Loon	Ja / stemrecht / 0,26% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	357.178 aandelen; nominale waarde van € 5 per stuk
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Naamloze Vennootschap	Wethouder dhr. C.A.J. Tigchelaar	Ja / stemrecht / 0,13% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	75.075 aandelen; nominale waarde van € 2,50 per stuk
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Gemeenschappelijke regeling	Wethouder dhr. H.R. van Veen	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 5%
GGD Noord- en Oost-Gelderland	Gemeenschappelijke regeling	Wethouder dhr. E. van der Weide	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners 3,68%
Inclusief Groep	Naamloze Vennootschap	Wethouder dhr. E. van der Weide	Zeggenschap op basis van 16,2% aandelenkapitaal	Jaarlijkse bijdrage, op basis van de rijksbijdrage Wsw
Interactie	Vennootschap	Wethouder dhr. E. van der Weide	100% Aandelenbezit, gemeentelijk sportbedrijf	100% aandelenbezit
Leisurelands	Vennootschap	Wethouder dhr. H.R. van Veen	Aandelenbezit	5.352 aandelen; belang van 2,72%
Meerinzicht	Gemeenschappelijke regeling	Wethouder dhr. E. van der Weide	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 32,3%
Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)	Gemeenschappelijke regeling	Wethouder mw. A. van Loon	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 8,22%
Noord-Veluws Archief (NoVa)	Gemeenschappelijke regeling	Burgemeester dhr. P.J.T. van Daalen	Archiefcommissie / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 14,8%

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	Gemeenschappelijke regeling	Burgemeester dhr. P.J.T. van Daalen	Bestuur GR / burgemeester	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 3.35%
Vitale vakantieparken	Besloten Vennootschap	Wethouder dhr. C.A.J. Tigchelaar	Ja/stemrecht/6,23% op basis van aandelenkapitaal	3.115 aandelen; nominale waarde € 1 per stuk
Vitens	Naamloze Vennootschap	Wethouder mw. A. van Loon	Ja/stemrecht/0.416% op basis van aandelenkapitaal	24.035 aandelen; belang van 0,416%.

Afvalsturing Friesland

Afvalsturing Friesland			
Eigenschappen			
Vestigingsplaats en adres:	Leeuwarden, Hidaigoweg 5, 8938 BA		
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. C.A.J. Tigchelaar		
Ambtelijke accounthouder:	de heer ██████, gastheergemeente Oldebroek		
Openbaar belang:	Afval op een professionele, innovatieve en duurzame manier in te zamelen en te verwerken. Als aandeelhouder heeft de gemeente Ermelo zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders. Een collegelid van de gemeente Oldebroek vertegenwoordigt de SNV gemeenten hierin.		
Doelstelling verbonden partij:	Het succesvol sluiten van circulaire (afval)ketens voor het welzijn van de volgende generaties. Actief bijdragen aan het verlagen van CO2 uitstoot, aan minder afval en meer hergebruik van grondstoffen. Ook zorgen we voor meer biodiversiteit en mindere sociale ongelijkheid.		
Rechtsvorm:	N.V.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Wonen in Ermelo, subprogramma Duurzaamheid en Milieu		
Kansen en ontwikkelingen:	AF Omrin heeft meer gemeenten als aandeelhouder erbij gekregen. Er staan nog diverse belangstellenden in de wachtrij. Dit is ook nodig om meer gemeenten te binden omdat het restafval van huishoudens door Vang-maatregelen de komende jaren zal dalen.		
Risico:	De belangrijkste risico's voor de vennootschap liggen in de technische beschikbaarheid van de kapitaalintensieve installaties, de beschikbaarheid van afval en de ontwikkelingen op de energiemarkt. Langdurige stilstand, onvoldoende beschikbaarheid van afval of dalende energieprijzen kunnen een belangrijke impact hebben op het resultaat van de afvalsturing Friesland.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eigen vermogen	€ 84.068.000	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€ 96.840.000	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	€ 2.530.000	n.v.t.	n.v.t.
Begrote ontvangsten	–	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie ontvangsten	€ 20.824,11	n.v.t.	n.v.t.
Belang	45 aandelen, nominale waarde van € 450 per stuk		

Alliander

Alliander	
Eigenschappen	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Utrechtseweg 68, 6812 AH
Portefeuillehouder:	Wethouder mw. A. van Loon
Ambtelijke accounthouder:	De heer [REDACTED]
Openbaar belang:	Alliander is als netwerkbedrijf verantwoordelijk voor de distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Als nutsbedrijf opereert zij vanuit een monopolie positie in een sector die beschouwd wordt van openbaar nut te zijn, omdat het belangrijke producten of diensten levert die in het algemeen openbaar belang zijn. Hier worden de elektriciteits-, gas- en drinkwatervoorziening toe gerekend. Alle aandelen van Alliander zijn direct in handen van Nederlandse provincies en gemeenten. De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland (44,68%), Friesland (12,65%) en Noord-Holland (9,16%) en de gemeente Amsterdam (9,16%). Hiermee bezitten deze aandeelhouders gezamenlijk 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn een 70-tal kleinere gemeenten en de provincie Flevoland. De gemeente kan door het zeer geringe aandelenpakket feitelijk zelf geen invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander. Samenwerking is daarom gezocht (beleidsmatig en organisatorisch) via het NUON, Vitens, Alliander-platform (NUVAL).
Doelstelling verbonden partij:	Het verbeteren van de energievoorziening voor haar klanten en samenleving als geheel. Alliander is een netwerkbedrijf dat bestaat uit een groep bedrijven waaronder Liander, Qirion en Kenter. Netbeheerder Liander, heeft de wettelijke taak het gas- en elektriciteitsnet te beheren en te ontwikkelen. De andere bedrijven binnen Alliander dragen met producten en diensten bij aan een toekomstbestendig energienet.
Rechtsvorm:	N.V.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samenwerken voor Ermelo, subprogramma Bestuur en Organisatie
Kansen en ontwikkelingen:	<u>Algemeen</u> De vraag naar elektriciteit blijft verder stijgen. Dit heeft impact op het net in termen van oplopende (transport)schaarste en congestie. Dit vraagt steeds grotere investeringen in het energienet. <u>Financieel</u> Het nettoresultaat van Alliander is in het eerste halfjaar van 2026 uitgekomen op € 148 miljoen (eerste halfjaar 2025: € 127 miljoen). Uit de halfjaarcijfers van Alliander blijkt dat het energiebedrijf in de eerste helft van 2026 bijna 1,1 miljard euro heeft geïnvesteerd in het energienet en slimme capaciteitsoplossingen. Als gevolg van deze investeringen nam de wachtlijst voor een stroomaansluiting voor het eerst af en zijn meer dan 1.800 grootzakelijke klanten geholpen. In totaal staan er aan het einde van het eerste half jaar nog 8.900 bedrijven op de wachtlijst. <u>Actualiteiten</u> Alliander en vrijwel alle aandeelhouders zijn in 2021 een converteerbare aandeelhouderslening van in totaal € 600 miljoen aangegaan. Het aandeel van Ermelo in deze lening bedraagt € 1.566.628. Eind maart heeft Alliander aan haar aandeelhouders laten weten dat aan de voorwaarden voor conversie zijn voldaan en dat Alliander gebruik maakt van haar recht om de lening te converteren naar aandelen. De lening wordt op 15 december 2026 geconverteerd naar aandelen.

Risico:	Er bestaat een risico dat het uiteindelijke dividend lager uitvalt dan verwacht.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eigen vermogen	€ 6.203.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 7.960.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ 287.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	€ 261.000	€ 261.000	€ 261.000
Realisatie ontvangsten	€ 248.510,12	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Gemeente Ermelo heeft momenteel een aandelenbezit in Alliander van 357.178 aandelen. Dit komt neer op een belang van 0,26%.		

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Eigenschappen			
Vestigingsplaats en adres:	Den Haag, Koninginnegracht 2, 2514 AA		
Portefuillehouder:	Wethouder dhr. C.A.J. Tigchelaar		
Ambtelijke accounthouder:	De heer ██████████		
Openbaar belang:	Alle aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.		
Doelstelling verbonden partij;	BNG Bank is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank biedt haar klanten een breed pakket van financiële dienstverlening aan: onder andere kredietverlening, betalingsverkeer, gebiedsontwikkeling, duurzame projectfinanciering en participaties in publiek–private samenwerkingen. Daarmee draagt de bank zowel bij aan lagere kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de Nederlandse burger als aan een duurzamer Nederland.		
Rechtsvorm:	N.V.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samenwerken voor Ermelo, subprogramma Financiën		
Kansen en ontwikkelingen:	In 2026 start de BNG aan een driejarig transitieprogramma gericht op het vergroten van haar maatschappelijke waarde waarbij de focus ligt op het vergroten van de leningenportefuille, het versterken van klantrelaties en het verlagen van de kosten. De eerste voorbereidingen hiervoor zijn getroffen in 2025 waaronder een voorziening voor een reorganisatie.		
Risico:	Er is een kans op een lagere uitkering aan dividend dan begroot. De bank hanteert standaard de beleidslijn geen tussentijdse uitspraken te doen over de verwachte nettowinst, gezien de veelal onvoorspelbare bewegingen op de (internationale) financiële markten		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eigen vermogen	€ 4.863.000.000	n.n.b.	n.n.b.

Vreemd vermogen	€ 110.701.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ 172.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	€ 162.000	€ 162.000	€ 162.000
Realisatie ontvangsten	€ 188.438,58	n.n.b.	n.n.b.
Belang	75.075 aandelen; nominale waarde van € 2,50 per stuk		

Gastvrije Randmeren

Coöperatie Gastvrije Randmeren	
Eigenschappen	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Havendam 58, 3841 AA
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. H.R. van Veen
Ambtelijke accounthouder:	De heer [REDACTED]
Openbaar belang:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband tussen 15 gemeenten (Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Gooise Meren, Nijkerk, Nunspeet, Putten en Zeewolde) die als doel heeft: 1. Het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van de recreatie binnen het gebied van de Randmeren; 2. Het behartigen van de belangen van de natuur binnen het gebied van de Randmeren; 3. Het bewaren en bevorderen van het natuur- en landschapsschoon binnen het gebied van de Randmeren; 4. Het bevorderen van de watersport in het gebied van de Randmeren. Het werkgebied van de Coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van de Hollandse Brug tot de Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer. De meerwaarde van de coöperatie voor de gemeenten is dat het beheer en onderhoud wordt gedaan en dat projecten worden gerealiseerd. Daarnaast worden de belangen van de gemeenten behartigd in het netwerk van Rijkswaterstaat, provincies en waterschappen.
Doelstelling verbonden partij;	De coöperatie heeft als doel het kwaliteitsniveau van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te optimaliseren en het positioneren van de Randmeren in (inter)nationaal perspectief. De coöperatie zorgt namens de gemeenten voor het beheer en onderhoud van de recreatieve functies van de meren. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar vaarwater, het maaien van waterplanten, fietsverbindingen en recreatie bij aanlegplaatsen en eilanden.
Rechtsvorm:	Coöperatie
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Ondernemen in Ermelo, subprogramma Toerisme en Recreatie
Kansen en ontwikkelingen:	2025 stond vooral in het teken van het onderzoeken van een nieuw governance model voor GVR en een het ontwikkelen van een afwegingskader om projectinitiatieven te beoordelen en te toetsen aan de visie van GVR om op deze manier de overgebleven gelden te kunnen toekennen. Door uitval van de directeur van GVR is er wel veel uitgewerkt maar heeft het niet tot beslissingen van het bestuur en de leden geleid. In 2026 moet er derhalve meer duidelijkheid komen over de governance structuur en de bestemming van de resterende gelden (ca. € 8 mln) tot en met 2034.

Risico:	De leden van de coöperatie hebben zorgen over de financieringsstructuur van de coöperatie, die structureel inteert op het eigen vermogen. Met jaarlijks een tekort van 2 ton is de coöperatie binnen 8 jaar door haar reserves heen; bij tegenvallende beleggingsresultaten al eerder.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eigen vermogen	€ 10.961.000	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€ 11.288.000	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	€ 293.000	n.v.t.	n.v.t.
Begrote ontvangsten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie ontvangsten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belang	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 5%		

GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)

GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Rijksstraatweg 65, 7231 AC Warnsveld (kantoorlocatie)
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. E. van der Weide
Ambtelijke accounthouder:	Mevrouw [REDACTED]
Openbaar belang:	De gemeente is verantwoordelijk voor de publieke gezondheid op lokaal niveau en richten hiervoor een GGD in / sluit aan bij een regionale GGD op basis van de Wet publieke gezondheid. Dat is de GGD Noord- en Oost -Gelderland voor deze regio. Naast taken uit de Wet publieke gezondheid voert de GGD o.a. ook taken uit vanuit de Wet Kinderopvang, Wet op de lijkbezorging, Wet maatschappelijke ondersteuning , op basis van autonome gemeentelijke taken, en taken in opdracht van derden zoals Rijk, politie en inwoners. De GGD NOG is een verbonden partij waarmee de 22 gemeenten samenwerken op basis van de Gemeenschappelijke regeling GGDNOG Noord- en Oost-Gelderland. De regioindeling is gelijk aan de regioindeling van de veiligheidsregio's. De 22 gemeenten die hierin samenwerken zijn de gemeenten Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hatter, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen. Wettelijke gemeentelijke taken vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling (B1) of op basis van subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomsten (B2): - Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar, infectieziektebestrijding, gezondheidsbevordering en medische milieukunde (B1 taak) - Kwaliteitstoezicht, toegang beschermd wonen en maatschappelijke zorg op basis van de Wmo 2015 (B2 taak) - Preventieve activiteiten op basis van de Jeugdwet (B2 taak) - Lijkschouw op basis van de Wet op de Lijkbezorging (B2 taak) Autonome gemeentelijke taken (C-taken): - (Extra) onderzoek door Academische Werkplaats AGORA. (samenwerking GGD NOG en Wageningen University & Research Centre) - (Extra) Onderzoek en advies door Evaluatiebureau Publieke Gezondheid GGD NOG

	De GGD voert ook externe taken uit in opdracht van derden zoals Rijk, politie of inwoners (D-taken): – Rijksvaccinatieprogramma – Arrestantenzorg – Reizigersvaccinatie – Vergunningen tattooshops – Publieke gezondheidszorg asielzoekers – Aanvullende seksuele gezondheidszorg		
Doelstelling verbonden partij:	De GGD NOG heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het terrein van de publieke gezondheidszorg, toezicht kinderopvang en veiligheidsregio's.		
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Leven in Ermelo, subprogramma Kansrijk Opgroeien		
Kansen en ontwikkelingen:	Landelijk wordt koers gezet naar een preventiestrategie en een gezondheidsgericht systeem in plaats van een ziektegericht systeem om de zorg toegankelijk te houden voor mensen die dit echt nodig hebben. Deze ontwikkelingen zullen naar verwachting het nodige betekenen voor de koers van de huidige bestuursagenda GGDNOG (2023–2027) op basis van het Aanvullend Zorg en Welzijns Akkoord (AZWA) 2027–2028 en de volgende bestuursagenda. Op dit moment is nog niet concreet welke financiële middelen regionaal en lokaal vanuit het AZWA naar gemeenten komt om de beoogde transformaties in de zorg en het sociaal domein te realiseren. Voor de GGD spelen daarnaast ontwikkelingen als de landelijke aangekondigde bezuinigingen op de pandemische paraatheid en de het wegvallen van taken door aanbestedingen zoals de medische arrestantenzorg een rol. Het wegvallen van deze taken heeft gevolgen voor de organisatie van de forensische geneeskunde. Er loopt een onderzoek naar een toekomstbestendige integrale JGZ 0–18 jaar.		
Risico:	Sprake is van een optelsom van ontwikkelingen die zorgen voor grote onzekerheid en mogelijke risico 's voor de GGD als robuuste organisatie. De landelijke tendens van centralisatie van zorg met (bijvoorbeeld de medische arrestantenzorg). Hierdoor verliest een GGD taken die de diversiteit van hun dienstverlening aantast. Gevolgen van de uitkomsten onderzoek naar integrale Jeugdgezondheidszorg. Momenteel wordt dit door twee organisaties uitgevoerd 0–4 jaar ICARE en 4–18 jaar door de GGD. De keuzes die de gemeente in het licht van de daling van inkomsten uit het gemeentefonds in 2028 mogelijk moeten maken. De geopolitieke ontwikkelingen in relatie tot de veiligheidsregio en de rol van bij crisis van de GGD. Dit zijn andere bewegingen ten opzichte van de landelijke ontwikkelingen van zorg naar gezondheid en de lokale beweging naar de voorkant binnen het sociaal domein en de rol hierin van de GGD op het gebied van publieke gezondheid.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eigen vermogen	€ 3.102.000	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€ 6.969.000	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	€ 1.184.000	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage Ermelo	€ 634.000	€ 659.000	€ 710.000
Realisatie bijdrage Ermelo	€ 633.187	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners 3,68%		

Inclusief Groep

Inclusief Groep			
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Nunspeet, Industrieweg 47, 8071 CS		
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. E. van der Weide		
Ambtelijke accounthouder:	Mevrouw		
Openbaar belang:	Inclusief Groep is het sociaal werkbedrijf van de deelnemende gemeenten. De organisatie verzorgt het werkgeverschap voor de Wsw en voert in opdracht van Meerinzicht de re-integratie uit. Daarmee draagt Inclusief Groep bij aan een inclusieve arbeidsmarkt. De governance bestaat uit zeven aandeelhoudende gemeenten: Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek en Putten.		
Doelstelling verbonden partij:	Inclusief Groep streeft naar een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen, ongeacht de afstand tot de arbeidsmarkt, duurzaam kan deelnemen. Daarbij staat het uitgangspunt <i>'werken leer je door te werken'</i> centraal. Waar mogelijk worden inwoners begeleid naar regulier werk. Wanneer dat nog niet mogelijk is, ondersteunt Inclusief Groep hen bij het ontwikkelen van vaardigheden en werknemerscompetenties, zodat zij kunnen doorgroeien naar passend en waar mogelijk betaald werk. Bij het realiseren van deze doelstelling speelt de infrastructuur van Inclusief Groep een belangrijke rol. Vanuit deze rol voert Inclusief Groep de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit en verzorgt zij in opdracht van Meerinzicht de re-integratie. Daarmee draagt de organisatie actief bij aan een inclusieve arbeidsmarkt.		
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Leven voor Ermelo, subprogramma Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk		
Kansen en ontwikkelingen:	De arbeidsmarkt blijft naar verwachting ook de komende jaren krap. Voor Inclusief Groep betekent dit dat het steeds lastiger wordt om voldoende medewerkers te vinden en te behouden, terwijl de ondersteuningsvraag van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt complexer wordt. Tegelijkertijd biedt de krapte kansen om meer inwoners duurzaam naar werk te begeleiden. Technologische innovaties en een intensieve samenwerking met gemeenten, Meerinzicht en lokale werkgevers dragen eraan bij dat meer inwoners kunnen participeren op de arbeidsmarkt. De aandeelhoudende gemeenten werken gezamenlijk aan een toekomstbestendige inrichting van Inclusief Groep, zodat ook in de toekomst passende ondersteuning en werk beschikbaar blijven.		
Risico:	De meerjarenbegroting van Inclusief Groep laat voor de komende jaren een afnemend financieel resultaat zien. Tegelijkertijd staan sociaal werkbedrijven landelijk onder druk door stijgende kosten, een afnemende Wsw-populatie, krapte op de arbeidsmarkt en onzekerheden over de rijksbijdragen. Ook mogelijke wijzigingen in de samenwerking tussen aandeelhoudende gemeenten kunnen gevolgen hebben voor de continuïteit, schaalgrootte en uitvoeringskracht van Inclusief Groep. De aandeelhoudende gemeenten werken daarom gezamenlijk aan een toekomstbestendige inrichting van de organisatie.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eigen vermogen	€ 8.588.000		

Vreemd vermogen	€ 9.317.000		
Resultaat	€ 885.000		
Begrote bijdrage Ermelo	€ 3.858.000	€ 3.663.000	€ 3.755.000
Realisatie bijdrage Ermelo	€ 3.777.412	n.n.b.	n.n.b.
Belang	16,2%		

Interactie

Interactie			
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Ermelo, Oude Telgterweg 203, 3853 PG		
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. E. van der Weide		
Ambtelijke accounthouder:	De heer ██████████		
Openbaar belang:	De gemeente Ermelo is 100% aandeelhouder van Interactie. De gemeente is verantwoordelijk voor het sport- en cultuurbeleid binnen Ermelo. Een AvA (Algemene Vergadering van Aandeelhouders) en de RvC (Raad van Commissarissen) houden toezicht op de directie en het management van Interactie. De RvC krijgt in deze governancestructuur ook een belangrijke rol waarbij naast toezicht ook de advies- en ambassadeursfunctie een rol speelt. Gemeente Ermelo en de RvC geven de opdracht tot uitvoer van het sport- en cultuurbeleid en Interactie verzorgt het beheer van accommodaties en maakt sport & bewegen, en activiteiten voortvloeiend uit het gemeentelijk cultuurbeleid, voor alle inwoners van Ermelo mogelijk.		
Doelstelling verbonden partij:	Interactie “brengt je in beweging”. Interactie draagt door middel van sport en cultuur bij aan het fysiek en geestelijk vitaal houden van inwoners van Ermelo. Daarnaast staat Interactie voor het versterken van de sociale banden in Ermelo. Sport en cultuur bieden mensen kansen om te leren en te ontwikkelen.		
Rechtsvorm:	B.V.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Leven in Ermelo, subprogramma Op weg naar samenredzaamheid		
Kansen en ontwikkelingen:	Sinds 1 januari 2025 is mevr. S. Kuizenga aangesteld als nieuwe directeur-bestuurder bij Interactie. Interactie heeft in 2025 in nauwe samenwerking met de gemeente een realistische begroting opgesteld en daarmee een gezonde bedrijfsvoering. Ook is een nieuwe opdrachtverstrekking opgesteld en zijn overeenkomsten geactualiseerd. Interactie Ermelo heeft de Jaarrekening 2025 en de bijbehorende accountantsverklaring gepresenteerd. Op basis van de Jaarrekening 2025 is de definitieve exploitatiebijdrage over 2025 bepaald op € 4.857.408. De taakstelling sport binnen de bezuinigingsopgave wordt grotendeels door Interactie ingevuld, waarbij de taakstelling al voor een deel in 2026 is ingevuld. De functiewaardering binnen Interactie, op basis van de CAO, zorgt komend jaar voor een verhoging van de exploitatiebijdrage aan Interactie.		
Risico:	Stijgende gemeentelijke bijdrage in de komende jaren.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027

Eigen vermogen	€ 79.317	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€ 2.438.639	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	€ -17.506	n.n.b.	n.n.b.
Begrote bijdrage Ermelo	€ 4.881.000	€ 5.466.000	€ 5.613.000
Realisatie bijdrage Ermelo	€ 4.857.408	n.n.b.	n.n.b.
Belang	100% aandelenbezit		

Leisurelands

Leisurelands			
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Kermisland 110, 6825 JC		
Portefuillehouder:	Wethouder dhr. H.R. van Veen		
Ambtelijke accounthouder:	De heer ██████████		
Openbaar belang:	De gemeente Ermelo is aandeelhouder van Leisurelands. De overige aandeelhouders zijn gemeenten op de Veluwe, het Rijk van Nijmegen, Achterhoek en Liemers. De aandelen zijn "om niet" ontvangen en op de balans geactiveerd voor € 4.250. Leisurelands richt zich op het ontwikkelen, aanleggen, faciliteren, exploiteren en beheren van recreatieve producten.		
Doelstelling:	Leisurelands streeft naar het duurzaam beheren en onderhouden van recreatiegebieden, waarbij zij toegankelijke, aantrekkelijke en goed onderhouden locaties creëren die recreatie en toerisme stimuleren voor een breed publiek. Het thema Duurzaam Recreëren is hierbij het fundament. Leisurelands voorziet in een breed scala aan recreatieve mogelijkheden, zowel op publiek terrein (bijvoorbeeld dagrecreatieterreinen) als ook op privaat terrein (bijvoorbeeld projectontwikkeling/beheer). De openbare recreatiegebieden en voorzieningen dragen bij aan de vrijetijdsbesteding, gezondheid en het welzijn van zowel inwoners als bezoekers.		
Rechtsvorm:	B.V.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Ondernemen in Ermelo, subprogramma Toerisme en Recreatie		
Kansen en ontwikkelingen:	In 2025 is de aandeelhoudersovereenkomst vernieuwd. In Ermelo is Leisurelands eigenaar van recreatiegebied Veluwe aan Zee Noord. Leisurelands is Veluwe aan Zee volop aan het ontwikkelen, waaronder de herinrichting van de surfstranden. De herinrichting heeft als doel de surfstranden te transformeren tot een moderne en aantrekkelijke bestemming voor watersporters. De aangevraagde subsidie bij de Regiodeal Veluwe in Balans voor het project Veluwestoort aan Zee is gehonoreerd. Hierdoor kan er in 2026 gestart worden met het ontwikkelen van twee ontvangstlocaties voor Veluwe aan Zee en de recreatieve ontsluiting van Veluwe aan Zee op Ermelo en Putten. Dit project loopt via een publiek-private samenwerking.		
Risico:	Ermelo als aandeelhouder kan beperkt invloed uitoefenen op het door de directie gevoerde beleid.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027

Eigen vermogen	€ 84.762	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 95.406	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ 3.489	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie ontvangsten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belang	5.352 aandelen; belang van 2,72%		

Meerinzicht (MIZ)

Meerinzicht (MIZ)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Havendam 56, 3841 AA
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. E. van der Weide
Ambtelijke accounthouder:	De heer XXXXXXXXXX
Openbaar belang:	Meerinzicht is een samenwerkingsverband op het gebied van uitvoeringstaken op het gebied van de bedrijfsvoering en het Sociaal Domein voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde. Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. de bedrijfsvoering: – Informatisering en automatisering – Personeel en organisatie (HRM) – Facilitaire zaken/documentaire informatievoorziening/gebouwbeheer/inkoop – Belastingen, daaronder begrepen de heffing en invordering – Financiën & administratie – Juridische zaken – Communicatie – Geo-informatie Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. het Sociaal Domein: – Participatiewet – Wmo, waaronder Beschermd Wonen – Jeugdwet en jeugdstrafketen – Leerplicht – RMC – Sociale recherche – Beleidsvoorbereiding – Inkomensondersteuning
Doelstelling verbonden partij:	Meerinzicht streeft ernaar om, door samenwerking tussen de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde, de dienstverlening aan inwoners en bedrijven te verbeteren, de bedrijfsvoering efficiënter en effectiever te maken en hoogwaardige ondersteuning te bieden binnen het sociaal domein.
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling: bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Werken voor Ermelo, subprogramma Bestuur en Organisatie
Kansen en ontwikkelingen:	Meerinzicht heeft de inventarisatie ombuigingen afgerond en met de instemming van de gemeenteraden begin 2026 kan de organisatie de ombuigingen gaan doorvoeren.

	Op 21 april 2022 heeft de gemeenteraad de aanbevelingen uit het “Rekenkameronderzoek naar Meerinzicht” overgenomen. De kernboodschap is om tot meer sturingsinformatie en gestructureerde informatievoorziening te komen middels KPI's. Deze zijn inmiddels geïmplementeerd. In de Bestuursrapportage 2026 wordt hierover voor het eerst gerapporteerd.		
Risico:	• Belangrijk is dat verbonden partijen in het algemeen, deze in het bijzonder, dicht bij de brongemeenten gehouden worden. Daardoor wordt het risico van "te ver op afstand geraken" voorkomen. • De ombuigingen kunnen gevolgen hebben voor de dienstverlening van Meerinzicht. Hier is overigens in de besluitvorming zorgvuldig rekening mee gehouden. • Nieuw beleid leidt deels tot verhoging van programmakosten bij de brongemeenten en deels tot verhoging van de uitvoeringskosten bij Meerinzicht. • Autonome ontwikkelingen zullen invloed hebben op de hoogte van de overgedragen budgetten, dit geldt met name voor de gevolgen van CAO-ontwikkelingen, inflatiecorrectie en automatiseringskosten (met name licentiekosten die gekoppeld zijn aan inwonertal).		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eigen vermogen	€ 1.674.000	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 25.473.000	€ 24.470.000	€ 24.410.000
Resultaat	€ 1.048.000	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage	€ 15.652.000	€ 15.656.000	€ 16.329.000
Realisatie bijdrage	€ 15.473.000	n.v.t.	n.v.t.
Belang	Bedrijfsvoering: 34,97% Domein Sociaal: 25,71%		

Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)

Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Oosteinde 17, 3842 DR
Portefeuillehouder:	Wethouder mw. A. van Loon
Ambtelijke accounthouder:	De heer [REDACTED]
Openbaar belang:	In opdracht van de gemeenten en de provincie Gelderland adviseren vergunningverleners over omgevingsvergunningen en zien toezichthouders erop toe dat bedrijven voldoen aan actuele wet- en regelgeving op het gebied van milieu(veiligheid). Daarnaast adviseren de experts over verschillende (milieu)onderwerpen, zoals energie, bodem, ruimtelijke ordening, duurzaamheid, lucht, geluid, externe veiligheid, natuur en ecologie.
Doelstelling verbonden partij:	Omgevingsdienst Veluwe draagt bij aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Beleidsinformatie	

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Wonen in Ermelo, subprogramma Duurzaamheid en Milieu		
Kansen en ontwikkelingen:			
Risico:	– Hogere CAO uitkomsten dan geraamd. – Fusieorganisatie ODVeluwe per 01-01-2024. – De invoering van de Omgevingswet per 01-01-2024. – Met de invoering van de Omgevingswet zijn er veel bodemtaken vanuit de provincie naar de gemeente overgekomen, evenals de bijbehorende kosten.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eigen vermogen	€ 584.178	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€ 1.080.343	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	€ 462.678	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage	€ 1.313.000	€ 1.382.405	€ 1.413.114
Realisatie bijdrage	€ 1.224.942	n.v.t.	n.v.t.
Belang	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 8,22%		

Noord-Veluws Archief (NoVa)

Noord-Veluws Archief (NoVa)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Elburg, Zuiderzeestraatweg Oost 19, 8081 LA
Portefeuillehouder:	Burgemeester dhr. P.J.T. van Daalen
Ambtelijke accounthouder:	De heer XXXXXXXXXX
Openbaar belang:	De streekarchivaris beheert de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek, Epe, Hattem en Heerde overgebrachte archiefbescheiden en houdt toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.
Doelstelling verbonden partij:	Het doel van het Noord-Veluws Archief is het beheer van de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten overgebrachte archiefbescheiden en het toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling, Bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Werken voor Ermelo, subprogramma Bestuur en Organisatie
Kansen en ontwikkelingen:	Sinds 1 juli 2025 is het Noord-Veluws Archief (NoVA) ontstaan uit het Streekarchivariaat Noordwest Veluwe (SNWV) en het Streekarchief Epe, Hattem en Heerde (SEHH). Er wordt middels een businesscase gekeken naar de mogelijkheden rondom centralisatie. Op dit moment hebben de meeste deelnemers een eigen archiefbewaarplaats (en studiezaal). Centralisatie kan resulteren in efficiëntere bedrijfsvoering en hierdoor financieel voordelig zijn.

Risico:	Verbonden partij kan kampen met tekorten waardoor de gemeentelijke bijdrage zal moeten worden verhoogd. Voordat centralisatie plaats kan vinden zal eerst geïnvesteerd moeten worden. Dit kan leiden tot een incidentele extra bijdrage.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen			
Resultaat	€ 122.684		
Begrote bijdrage	€ 275.000	€ 281.000	€ 296.000
Realisatie bijdrage	€ 277.490		
Belang	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 14,8%		

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)			
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Europaweg 79, 7336 AK		
Portefuillehouder:	Burgemeester dhr. P.J.T. van Daalen		
Ambtelijke accounthouder:	De heer ██████████ / ██████████		
Openbaar belang:	De gemeente Ermelo is een van de 22 gemeenten binnen de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG). Onderdeel van de VNOG zijn o.a. brandweer en geneeskundige hulp in de Regio (GHOR). De VNOG is verantwoordelijk voor de organisatie van de brandweertzorg in de gemeente. Tevens wordt binnen de VNOG door de afdeling crisisbeheersing ondersteunend opgetreden ten aanzien van de gemeentelijke processen (bevolkingszorg) die op regionaal niveau uniform worden vorm gegeven.		
Doelstelling verbonden partij:	VNOG helpt mens en dier in nood en ondersteunt om gevaar te voorkomen. Alles wat de VNOG doet is erop gericht om de twee primaire vragen uit de samenleving te beantwoorden: 'Help mij als ik in nood ben' en 'Vertel mij hoe veilig en gezond te wonen, werken en recreëren'.		
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Werken voor Ermelo, subprogramma Openbare Orde en Veiligheid		
Kansen en ontwikkelingen:	De veiligheidsregio zet zich (extra) in op een aantal specifieke risico's. Belangrijke thema's zijn de 'gebiedsgerichte aanpak natuurbranden', langer veilig thuis (blijven) wonen, risico's die komen kijken bij de energietransitie en maatschappelijke weerbaarheid.		
Risico:	Wereldwijde prijsstijgingen van grondstoffen en politieke ontwikkelingen hebben invloed op de begroting van de VNOG. Dit heeft bijvoorbeeld invloed op nieuw aan te schaffen materieel, andere uit te voeren taken en personeelskosten. De werkelijke stijging van de prijzen kan de komende jaren hoger uitvallen dan het gehanteerde prijsindexcijfer.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027

Eigen vermogen	€ 25.060.553	€ 22.365.000	€ 16.156.000
Vreemd vermogen	€ 49.898.497	€ 92.007.000	€ 90.018.000
Resultaat	€ 1.341.595	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	€ 1.899.900	€ 1.963.015	€ 2.153.400
Realisatie ontvangsten	€ 1.899.900	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 3.35%		

Vitale vakantieparken

Vitale vakantieparken	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Ede, Galvanistraat 1, 6716 AE
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. C.A.J. Tigchelaar
Ambtelijke accounthouder:	Mevrouw [REDACTED]
Openbaar belang:	Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de versterking en ontwikkeling van de verblijfsrecreatie is de gemeente gedeeltelijk in het bezit van de aandelen. De Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen worden gehouden door de provincie Gelderland en zeven gemeenten Apeldoorn, Barneveld, Ede, Elburg, Epe, Ermelo en Putten (de zogenaamde publieke aandeelhouders).
Doelstelling verbonden partij:	Doel van het programma Vitale Vakantieparken is: een divers en kwalitatief goed aanbod van vakantieparken te realiseren, dat een sterke schakel vormt in het hele toeristisch-recreatieve aanbod van de Veluwe. Op die manier draagt de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken bij aan de gezamenlijke ambitie om van de Veluwe de meest gastvrije vakantiebestemming van Nederland te maken.
Rechtsvorm:	B.V.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Ondernemen in Ermelo, subprogramma Toerisme en Recreatie.
Kansen en ontwikkelingen:	In een nieuwe samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd dat de deelnemende gemeenten de organisatiekosten voor de OMVV gaan betalen. Voor Ermelo is dit bedrag € 16.000. Hier is reeds dekking voor. Daarnaast zijn enkele andere wijzigingen doorgevoerd (statuten/investeringsreglement) over onder meer het uittreden en voorwaarden voor financiering door de OMVV.
Risico:	Het financiële risico is geschat op € 77.300 voor de gemeente Ermelo. Als aandeelhouder van de ontwikkelingsmaatschappij loopt de gemeente het risico om een bijdrage te moeten leveren aan een financieel tekort van de ontwikkelingsmaatschappij. Een reële schatting hierbij is dat er uitgegaan wordt van een tekort van 25% van de 4 miljoen. Deze € 1 miljoen dient door alle aandeelhouders betaald te worden. Ermelo is voor 7,73% aandeelhouder. Dit betekent dat Ermelo in het ergste geval € 77.300 dient te betalen. Dit bedrag wordt opgenomen in het financiële risicoprofiel van de gemeente om zodoende bij de bepaling van het weerstandvermogen ook rekening te houden met deze gebeurtenis.
Financiële informatie	

Boekjaar:	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	€ 40.000	€ 40.000.	€ 45.000
Realisatie ontvangsten	€ 39.950	n.n.b.	n.n.b.
Belang	3.115 aandelen; nominale waarde € 1 per stuk		

Vitens

Vitens			
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Zwolle, Oude Veerweg 1, 8019 BE		
Portefuillehouder:	Wethouder mw. A. van Loon		
Ambtelijke accounthouder:	De heer ██████████		
Openbaar belang:	De aandelen van Vitens worden gehouden door gemeenten en provincies (de zogenaamde publieke aandeelhouders) in haar verzorgingsgebied. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de openbare drinkwater voorziening is de gemeente gedeeltelijk in het bezit van aandelen.		
Doelstelling verbonden partij:	Invloed op de dienstverlening en tarieven. Rendement op aandelen en daarmee een duurzame belegging .		
Rechtsvorm:	N.V.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Werken voor Ermelo, subprogramma Bestuur en Organisatie		
Kansen en ontwikkelingen:	In de drinkwatersector in het algemeen en bij Vitens in het bijzonder blijven de leveringszekerheid, kwaliteit en betaalbaarheid van drinkwater onder druk staan. Dit kent verschillende oorzaken, variërend van droogte door klimaatverandering, het toegenomen watergebruik en de benodigde investeringen in het netwerk. Maakbaarheid en financierbaarheid van de benodigde investeringen vorm hierin belangrijke uitdagingen.		
Risico:	Het langetermijnperspectief voor de aandeelhouder op rendement.		
Financiële informatie			
Boekjaar;	Jaarstukken 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Eigen vermogen	€ 809.100.000	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 1.846.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ 95.500.000	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	€ 0	€ 0	€ 0
Realisatie ontvangsten	€ 0	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Gemeente Ermelo heeft momenteel een aandelenbezit in Vitens N.V. van 24.035 aandelen. Dit komt neer op een belang van 0,416%.		

Paragraaf Grondbeleid

Algemene informatie

De activiteiten binnen de grondexploitatie hebben een bedrijfsmatig karakter. De grondexploitatie dient daarom over het geheel genomen tenminste kostendekkend te zijn. Uitgangspunt is dat complexen minimaal budgettair neutraal zijn. Indien dit niet mogelijk is, wordt een verliesgevend complex gedekt door (een) winstgevend (e) complex(en). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de reserve Grondexploitatie.

Doelstellingen

Actieve/passieve grondpolitiek

Op basis van de Nota grondbeleid 2024, door uw raad bekrachtigd op 10 juli 2024, hanteert Ermelo de volgende uitgangspunten ten aanzien van het realiseren van ontwikkellocaties en -projecten benoemd in de Structuurvisie:

Streven naar actief grondbeleid, als:

- Zich kansen voordoen om een locatie te verwerven die geschikt is voor sociale koop- of huurwoningen.
- Zich kansen voordoen om een strategische positie te verwerven in een gebied voor de langere termijn een ruimtelijke herstructurering te voorzien is.
- Een positieve impuls kan worden gegeven aan de gewenste ruimtelijke herstructurering van een gebied.
- De beoogde ruimtelijke ontwikkeling daarom vraagt.

In beginsel kiest de gemeente voor facilitair grondbeleid als:

- De grondexploitatie van een locatie als risicovol moet worden aangemerkt.
- De ontwikkeling niet door de gemeente behoeft te worden geïnitieerd en qua regie kan worden volstaan met het stellen van locatie-eisen.

Coalitieakkoord 2026–2030 "Ermelo op koers"

In aanvulling op bovenstaande uitgangspunten voor de grondpolitiek, is in het coalitieakkoord benoemd dat het grondbeleid actiever wordt: we gaan inspelen op kansen die we zien om onze maatschappelijke doelen te behalen.

Omgevingsvisie Ermelo

De huidige Omgevingsvisie van de gemeente Ermelo gaat nog uit van een voornamelijk ondersteunende rol van de gemeente. Voor veel opgaven zal de gemeente niet de initiatiefnemer of de ontwikkelende partij zijn. De gemeente voert in eerste aanleg geen actief grondbeleid en wil juist bedrijven, inwoners en organisaties ruimte geven om initiatieven te ontplooiën.

Omgevingsvisie 2.0 Ermelo

Er wordt toegewerkt naar een koersdocument waarin de hoofdkeuzes worden gemaakt over locatie, vorm en doelgroepen van mogelijke nieuwe (grotere) woon- en werklocaties, waaronder locaties voor grootschalige woningbouw. Voordeel hiervan is dat snel keuzes kunnen worden gemaakt over de ontwikkeling van nieuwe woon- en werklocaties, zonder dat gewacht hoeft te worden totdat de omgevingsvisie in zijn geheel is vastgesteld.

Grondbeheer en vastgoedinformatie

Gronden en opstallen bestemd voor de openbare dienst en/of van niet strategisch belang voor ontwikkellocaties worden gerekend tot de algemene dienst. Dergelijke grond wordt zo mogelijk marktconform in particulier eigendom overgedragen, wanneer deze niet benodigd is voor de inrichting van een wijk of straat en ook om andere redenen niet in gemeentelijk bezit dient te blijven.

Gronden en opstallen van strategisch belang voor ontwikkellocaties worden geactiveerd als "Materiële vaste activa" en te zijner tijd bij raadsbesluit, inhoudende de vaststelling van het grondexploitatiecomplex inclusief grondexploitatieopzet, ondergebracht in een grondexploitatiecomplex.

Relatie met het raadsprogramma Samen Wonen in Ermelo

Grondaankopen worden gedaan ten behoeve van de aanleg, reconstructie en herinrichting van wegen, aanleg van fietspaden en parkeren. Daarnaast zijn/worden er grondaankopen en -verkoop gedaan ten behoeve van de ontwikkellocaties.

Indien de gemeente zelf een grondpositie heeft, wordt een ontwikkelvisie opgesteld en de haalbaarheid van een nieuwe ontwikkeling onderzocht. Bij door derden te ontwikkelen locaties treedt de gemeente faciliterend en voorwaarden stellend op.

Prestaties

Te leveren prestaties 2027

Actieve grondpolitiek

Minimaal jaarlijks worden de exploitatieopzetten van de in uitvoering genomen complexen geactualiseerd. Er zijn voor 2027 geen lopende exploitaties.

Wat heeft het gekost

De activiteiten binnen de grondexploitatie hebben een bedrijfsmatig karakter. De grondexploitatie dient daarom over het geheel genomen tenminste kostendekkend te zijn. Uitgangspunt is dat complexen minimaal budgettair neutraal zijn. Indien dit niet mogelijk is, wordt een verliesgevend complex gedekt door (een) winstgevend(e) complex(en). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de reserve Grondexploitatie.

Onderstaand worden enkele belangrijke financiële aspecten aangaande grondexploitatie aangegeven.

Actieve grondpolitiek

Kosten en opbrengsten worden middels exploitatieopzetten per complex in beeld gebracht. Voor de toe te rekenen kosten wordt aangesloten op de kostentoerekening uit de landelijke de 'Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken 2023'. Naast kosten derden zijn met de betreffende projecten ook personele en financieringskosten gemoeid. De personele lasten worden op basis van te verwachten urenbestedingen toegerekend aan de betreffende complexen. In 2027 zijn geen exploitatie-opzetten.

Reserve Grondexploitatie

De reserve Grondexploitatie bepaalt in belangrijke mate het directe weerstandsvermogen van de grondexploitatie. De reserve Grondexploitatie dient voornamelijk als werkkapitaal voor strategische en anticiperende grondverwerving.

Parameters gemeentelijke grondexploitaties

De percentages kostenstijging, opbrengststijging woningbouw en opbrengststijging bedrijfsterrein worden bij de herziening van de exploitatie-opzetten bepaald. Als basis daarvoor wordt gebruik gemaakt van Metafoor Outlook Grondexploitaties. Metafoor Outlook Grondexploitaties wordt jaarlijks in december gepubliceerd en biedt handvatten bij het inschatten van de kosten- en opbrengstenparameters van grondexploitaties. In Outlook Grondexploitaties zijn de meest recente jaarcijfers, prognoses en de visie voor de komende jaren gebundeld.

Risicomanagement

Bij risico's moet gedacht worden aan risico's van algemene aard en specifieke projectgebonden risico's. De kwantificering van de risico's vindt ten minste één maal per jaar plaats (bij de jaarstukken) of zo nodig tussentijds (bij de voor-/najaarsrapportages).

Risico's van algemene aard

De categorie van algemene aard laat zich vertalen in economische risico's zoals de marktsituatie voor woningbouw en bedrijventerreinen en renteontwikkelingen. Vooral complexen met een lange looptijd kunnen deze risico's in zich hebben.

De huidige mondiale politieke ontwikkelingen en onrust kunnen van grote invloed zijn op tal van terreinen. Het is denkbaar dat de percentages voor opbrengsten- en kostenstijging behoedzamer moeten worden ingezet, hetgeen zijn invloed heeft op exploitatieresultaten.

Specifieke projectgebonden risico's

Bij specifieke projectgebonden risico's gaat het om bodemsaneringen (bijvoorbeeld asbest), (omgevingsplan) procedures en dergelijke, maar ook om risico's verbonden aan inhoudelijke posities die belanghebbenden bij een project innemen. Deze risico's worden bij de opstelling/herziening van de exploitatieopzetten per project zo goed mogelijk ingeschat en financieel vertaald. Dit neemt niet weg dat altijd een bepaald risico blijft bestaan. De eventueel aan de orde zijnde risico's worden per project kwalitatief beschreven.

Weerstandsvermogen grondexploitatie

De beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitatie bestaat uit de reserves Grondexploitatie.

Er is op het moment geen sprake van concrete financiële risico's. Hierdoor bedraagt de hiervoor benodigde weerstandscapaciteit in feite € 0. Dit leidt tot de conclusie dat de weerstandscapaciteit van de grondexploitatie uitstekend is.

Actualiteit exploitatieopzetten

Als onderdeel van het beheersbaar houden van risico's worden de exploitatieopzetten jaarlijks herzien. Bij deze actualisatie wordt zo veel mogelijk aangesloten op het opstellingstraject van de jaarstukken. Als er aanleiding voor is, vindt daarnaast tussentijdse herziening van de exploitatieopzetten plaats.

Paragraaf Opvang Ontheemden Oekraïne

Inleiding

Sinds de inval van Rusland in Oekraïne (begin 2022) biedt de gemeente Ermelo opvang aan ontheemden uit Oekraïne. Waar in de beginjaren vrijwilligers van onder meer het Diaconaal Platform een cruciale rol speelden bij het wegwijs maken van de eerste groepen, is de inzet van maatschappelijke partners meegegroeid met de situatie. Momenteel zijn de ontheemden grotendeels zelfredzaam. De maatschappelijke begeleiding en de inzet van casemanagers worden verzorgd via Welzijn Ermelo.

Overzicht financiële effecten opvang ontheemden Oekraïne

In 2026 verzorgt de gemeente Ermelo in totaal 233 gemeentelijke opvangplekken (GOO), waarin de capaciteit is verdeeld over drie locaties: de Buitenbrinkweg als hoofdlocatie met 214 opvangplekken. Daarnaast de Hamburgerweg en de Horster-Zoomweg met 19 opvangplekken.

Financiële stand van zaken 2026

Eigen bijdrage werkende ontheemden

Sinds 1 oktober 2025 geldt de wettelijke verplichting voor werkende ontheemden in een GOO om een eigen bijdrage van € 244,22 per maand per volwassene (maximaal € 488,44 per gezin) te betalen voor exploitatiekosten. Ter illustratie: over heel 2025 is hieraan € 100.000 geïnd. De inning loopt in 2026 door conform verwachting.

Rijksvergoeding (BOOO)

De vergoeding vanuit het Rijk verloopt via de Bekostigingsregeling Opvang Ontheemden Oekraïne (BOOO) op basis van een normbedrag van € 44 per gerealiseerde opvangplek/bed per dag. Dit dekt de kosten voor locaties (huur/beheer), leefgeld, ambtelijke inzet en uitvoeringskosten binnen Meerinzicht. Voor het jaar 2026 is op basis hiervan in totaal € 3.741.980 aangevraagd bij het Rijk.

Vooruitblik

Per 2027 komt er een nieuwe regeling Doelgroep Flexibele Regeling (DFR-regeling) welke de financiële vergoeding vanuit het Rijk aan gemeenten regelt voor het realiseren en exploiteren van tijdelijke opvang en huisvesting voor asielzoekers, Oekraïense ontheemden en vergunninghouders. Het hoofddoel is om de bestaande bekostigingsregels te uniformeren en financieel te ontschotten, wat het voor gemeenten eenvoudiger maakt om locaties flexibel in te zetten voor verschillende doelgroepen. De regeling voorziet in integrale vergoeding voor werkelijk gemaakte transitiekosten, een vergoeding voor de exploitatiekosten, en een normbedrag van € 11 per plek per dag voor indirecte ambtelijke uitvoeringskosten. Gemeenten moeten hun kosten jaarlijks achteraf verantwoorden via de SiSa-verantwoording. Waar de oude BOOO-regeling nog werkte met een vast normbedrag per bed, vergoedt het Rijk onder de DFR 100% van de werkelijk gemaakte exploitatiekosten (zoals huur, onderhoud, beveiliging en locatiebegeleiding) en transitiekosten.

De DFR is formeel ingegaan op 1 juli 2026, maar kent een overgangsperiode. De gemeente Ermelo maakt tot en met 31 december 2026 nog gebruik van het huidige regime en stapt per 1 januari 2027 volledig over op de nieuwe regeling. Omdat ook de flexibele inzet van locaties voor andere doelgroepen (zoals vergunninghouders) onder dezelfde gunstige voorwaarden vergoed blijft worden, blijft de opvang in Ermelo ook na 2026 budgetneutraal.

Paragraaf Openbaarheid

Algemene informatie

Inleiding

De Wet open overheid (hierna: 'Woo') is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de wet is het bevorderen van openbaarheid en transparantie: overheidsorganisaties moeten, uit zichzelf of als iemand daarom vraagt, informatie openbaar maken over wat zij doen en waarom. Op die manier is het voor iedereen mogelijk om de overheid te controleren. Openbaarheid van overheidsinformatie is belangrijk voor de democratie en het vertrouwen tussen de samenleving en de overheid.

De Woo stelt drie belangrijke verplichtingen aan overheidsorganisaties: een actieve openbaarmakingsplicht, een passieve openbaarmakingsplicht en een informatiehuishoudingsplicht.

Actieve openbaarmaking

De actieve openbaarmakingsverplichting houdt in dat overheidsorganisaties verplicht zijn om actief informatie openbaar te maken. Deze verplichting geldt in het bijzonder voor 17 informatiecategorieën die in de Woo worden genoemd. De invoering van deze verplichting gebeurt gefaseerd in vier tranches. Door de gefaseerde invoering kunnen overheidsorganisaties geleidelijk voldoen aan de actieve openbaarmakingsverplichting.

De eerste tranche van informatiecategorieën is op 1 november 2024 in werking getreden. De EHZM-organisaties (de gemeenten Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en de gemeenschappelijke regeling Meerinzicht) voldoen hieraan. De ingangsdata van de overige tranches zijn nog niet vastgesteld.

Aanvankelijk zou voor het publiceren van de informatie uit de informatiecategorieën het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) worden gebruikt. In 2022 is deze centrale infrastructuur stopgezet, en is er in 2023 een verwijzindex (de 'Woo-index') gelanceerd. De Woo-index is niet een centraal publicatieplatform, maar maakt het mogelijk dat informatie voor iedereen centraal doorzoekbaar is. De EHZM-organisaties zijn aangesloten op de Woo-index.

De aankomende jaren zal een start worden gemaakt met de actieve openbaarmaking.

Passieve openbaarmaking

De passieve openbaarmakingsverplichting houdt in dat overheidsorganisaties informatie openbaar moeten maken op verzoek. Op grond van de Woo kan iedereen aan een overheidsorganisatie vragen om publieke informatie openbaar te maken. Daarbij is het uitgangspunt dat informatie openbaar is, tenzij er een reden is waarom dat niet kan.

Hoewel sinds 2023 het aantal verzoeken om openbaarmaking binnen EHZM niet significant is toegenomen, is er in medio 2025 een stijging op te merken. Verder valt het op dat verzoeken steeds vaker omvangrijk en/of complex zijn, en vaker betrekking hebben op maatschappelijke of ruimtelijke ontwikkelingen en projecten. De Woo-coördinator van Meerinzicht coördineert de verzoeken binnen EHZM en adviseert de organisaties over de afhandeling van de verzoeken.

Informatiehuishouding

De informatiehuishoudingsplicht houdt in dat overheidsorganisaties verplicht zijn om maatregelen te treffen zodat overheidsinformatie goed te vinden en toegankelijk is. Een goede informatiehuishouding is van belang voor de uitvoering van de actieve en passieve openbaarmakingsverplichting.

Het verbeteren van de informatiehuishouding vraagt om een structurele aanpak. Binnen EHZM wordt daarom vanuit de Informatievisie en het Informatiebeleid sturing gegeven aan het verbeteren van de informatiehuishouding.

Paragraaf Subsidies

Algemene informatie

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in de uitgaande subsidies. In de programmabegroting wordt het begrote bedrag voor subsidies weergegeven per organisatie of subsidieregeling. In het jaarlijks op te stellen subsidieregister wordt in beeld gebracht aan welke organisaties subsidies daadwerkelijk zijn verleend.

Indexering

Voor de wijze van indexeren wordt, net als in voorgaande jaren, aangesloten bij de meicirculaire. Bij de subsidievaststelling vindt geen verrekening plaats tussen de bij de subsidieverlening berekende prijsindex met de werkelijke prijsindex van het jaar waarop de subsidievaststelling plaatsvindt.

Subsidieplafonds per subsidieregeling

Subsidieregeling	Subsidieplafond 2027
Cultuur Ermelo 2023, Culturele projecten	€ 48.000
Cultuur Ermelo 2023, Jaarlijkse subsidie voor culturele organisaties	€ 1.676.000
Erfbeplanting Ermelo 2020	€ 2.000
Onderhoud en restauratie gemeentelijke monumenten Ermelo 2023	€ 24.000
Onderhoud waardevolle bomen Ermelo	€ 6.000
Klimaat adaptatie maatregelen Ermelo 2021	€ 32.000
Sociaal Domein Ermelo 2022, (langer) Zelfstandig thuis	€ 526.000
Sociaal Domein Ermelo 2022, Kansrijk opgroeien	€ 1.479.000
Sociaal Domein Ermelo 2022, Op weg naar samenredzaamheid	€ 254.000
Sport Ermelo 2023, Participatie mensen met een beperking	€ 6.000
Sport Ermelo 2023, Onderhoud wedstrijd en trainingsvelden, huur en erfpacht van de ondergrond en parkeerterrein	€ 51.000

Begrotingssubsidies

Organisatie	Subsidieplafond 2027
Stichting Welzijn Ermelo	€ 2.132.000
Stichting Jeugd Noord Veluwe	€ 1.992.000
Toeristisch Evenementen Buro Ermelo	€ 90.000
Stichting Centrummanagement Ermelo	€ 60.000
Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe	€ 40.000

Financiële begroting

Budgettaire uitkomst

Budgettaire uitkomst

Overzicht financieel perspectief

Uitgangspunt is de Meerjarenbegroting 2026–2029 tot en met de Voorjaarsrapportage 2026 (de raad van juli).

Het financieel perspectief ziet er bij de Meerjarenbegroting 2027–2030 als volgt uit:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Meerjarenbegroting			
	2027	2028	2029	2030
Saldo Meerjarenbegroting 2026–2029, na Voorjaarsrapportage 2026	1.100	288	868	104
Mutaties Kaderbrief 2027	–1.020	–881	–847	–867
Genomen raadsbesluiten	–512	–484	–482	–484
Overige mutaties Meerjarenbegroting 2027–2030	1.646	688	747	1.000
Financieel perspectief Meerjarenbegroting 2027–2030	1.214	–389	286	–247

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Bedragen (x 1.000)		Rekening	Begroting 2026	Meerjarenbegroting			
		2025	(na wijzigingen)	2027	2028	2029	2030
Programma Samen Werken voor Ermelo	lasten	–9.103	–8.941	–9.124	–9.120	–9.016	–9.097
	baten	877	997	821	811	614	614
	saldo	–8.226	–7.944	–8.303	–8.309	–8.402	–8.483
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	–56.118	–60.271	–60.582	–59.714	–59.787	–60.646
	baten	15.144	11.571	11.716	12.038	12.038	12.038
	saldo	–40.974	–48.700	–48.866	–47.676	–47.749	–48.608
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	–23.791	–31.214	–26.172	–23.210	–23.465	–23.638
	baten	14.043	13.713	10.169	10.289	10.416	10.640
	saldo	–9.748	–17.501	–16.003	–12.921	–13.049	–12.998
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	–1.318	–1.765	–1.471	–1.432	–1.422	–1.426
	baten	489	157	185	185	185	185
	saldo	–829	–1.608	–1.286	–1.247	–1.237	–1.241
Subtotaal programma's	lasten	–90.330	–102.191	–97.349	–93.476	–93.690	–94.807
	baten	30.553	26.438	22.891	23.323	23.253	23.477
	saldo	–59.777	–75.753	–74.458	–70.153	–70.437	–71.330
<u>Algemene Dekkingsmiddelen:</u>							
– Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	lasten	–434	–441	–522	–522	–522	–522
	baten	14.343	14.795	15.382	15.533	15.598	15.669
	saldo	13.909	14.354	14.860	15.011	15.076	15.147

Bedragen (x 1.000)		Rekening	Begroting 2026	Meerjarenbegroting			
- Algemene uitkering	lasten	0	0	0	0	0	0
	batens	67.113	66.545	70.013	69.712	72.441	75.757
	saldo	67.113	66.545	70.013	69.712	72.441	75.757
- Dividend	lasten	0	-7	-7	-7	-7	-7
	batens	437	423	423	423	423	423
	saldo	437	416	416	416	416	416
- Saldo van de financieringsfunctie	lasten	-964	-924	-835	-1.529	-1.436	-1.344
	batens	937	798	954	1.064	1.089	1.331
	saldo	-27	-126	119	-465	-347	-13
- Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	0	-30	0	-2.561	-4.869	-7.903
	batens	1.083	1.109	1.074	1.074	1.074	1.074
	saldo	1.083	1.079	1.074	-1.487	-3.795	-6.829
Overhead	lasten	-15.286	-14.942	-14.894	-14.592	-14.578	-14.633
	batens	422	375	401	409	385	385
	saldo	-14.864	-14.567	-14.493	-14.183	-14.193	-14.248
Vennootschapsbelasting	lasten	-3	0	0	0	0	0
	batens	0	0	0	0	0	0
	saldo	-3	0	0	0	0	0
Onvoorzien	lasten	0	-1	-1	-1	-1	-1
	batens	0	0	0	0	0	0
	saldo	0	-1	-1	-1	-1	-1
Subtotaal Algemene Dekkingsmiddelen	lasten	-16.687	-16.345	-16.259	-19.212	-21.413	-24.410
	batens	84.335	84.045	88.247	88.215	91.010	94.639
	saldo	67.648	67.700	71.988	69.003	69.597	70.229
Totaal saldo van baten en lasten	lasten	-107.017	-118.536	-113.608	-112.688	-115.103	-119.217
	batens	114.888	110.483	111.138	111.538	114.263	118.116
	saldo	7.871	-8.053	-2.470	-1.150	-840	-1.101
Mutaties reserves:							
Programma Samen Werken voor Ermelo	lasten	-3.320	-2.996	-22	-41	0	-28
	batens	4.285	11.061	5.467	388	381	114
	saldo	965	8.065	5.445	347	381	86
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	-1.645	-1.085	-2.512	-1.012	-1.012	-1.012
	batens	448	1.403	1.236	653	970	993
	saldo	-1.197	318	-1.276	-359	-42	-19
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	-2.284	-2.090	-1.237	-125	-125	-125
	batens	2.128	1.602	752	898	912	912
	saldo	-156	-488	-485	773	787	787
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	0	0	0	0	0	0
	batens	0	0	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	lasten	-7.249	-6.171	-3.771	-1.178	-1.137	-1.165
	batens	6.861	14.066	7.455	1.939	2.263	2.019
	saldo	-388	7.895	3.684	761	1.126	854

Bedragen (x 1.000)		Rekening	Begroting 2026	Meerjarenbegroting			
Resultaat	Saldo	7.483	-158	1.214	-389	286	-247
		V	N	V	N	V	N

Detailoverzicht incidentele lasten en baten

In dit overzicht worden de incidentele baten en lasten weergegeven waaruit de structurele begrotingssaldo wordt afgeleid.

Dit saldo geeft inzicht in de mate waarin de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten. Volgens de Gemeentewet ziet de gemeenteraad erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kan worden afgeweken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht. Met het begrip 'structureel evenwicht' wordt bedoeld dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. De term 'reëel' heeft betrekking op de mate van realiteit van de meerjarenramingen.

Door de provincies is in september 2021 een nieuwe handreiking beschikbaar gesteld voor het maken van een onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten. Het gaat hier niet om nieuwe regelgeving maar om een verduidelijking van de bestaande regelgeving. Op basis van deze handreiking en het nog stringenter toepassen van het voorzichtigheidsbeginsel is ten opzichte van eerdere jaren een groter deel van de lasten als structureel aangemerkt.

Excel-tabel

Structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	Meerjarenbegroting 2027-2030			
	2027	2028	2029	2030
Lasten exclusief mutaties reserves	-113.608	-112.688	-115.103	-119.217
Baten exclusief mutaties reserves	111.138	111.538	114.263	118.116
Geraamd saldo van baten en lasten	-2.470	-1.150	-840	-1.101
Toevoegingen reserves	-3.771	-1.178	-1.137	-1.165
Onttrekkingen reserves	7.455	1.939	2.263	2.019
Geraamd saldo van toevoegingen en onttrekkingen reserves	3.684	761	1.126	854
Geraamd resultaat	1.214	-389	286	-247
Incidentele lasten (exclusief reservestortingen)	-5.636	-308	-317	-46
Incidentele baten (exclusief reserveonttrekkingen)	1.125	41	0	0
Incidentele toevoegingen reserves	-2.634	-41	0	-28
Incidentele onttrekkingen reserves	6.042	254	247	74
Saldo van incidentele baten en lasten	-1.103	-54	-70	0
Structureel begrotingssaldo	2.317	-335	356	-247

Excel-tabel

Incidentele lasten (x € 1.000)					
Programma	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Samen Werken	Uitwerking denkrichting Ombuiging I&A	63.000			
Samen Werken	Ondersteuning WOO	99.000			
Samen Werken	Sr. Medewerker APV	57.000			
Samen Werken	Sr. Medewerker APV	25.000			
Samen Leven	Subsidie volgsysteem	62.000			

Incidentele lasten (x € 1.000)					
Samen Leven	Innovatiebudget WMO-ombuiging	54.000	54.000		
Samen Leven	Hervormingsagenda jeugd	200.000			
Samen Leven	Beschermde wonen maatschappelijke opvang	160.000			
Samen Leven	huiselijk geweld, femicide en kindermishandeling	200.000			
Samen Leven	Buurtcoach	76.000			
Samen Leven	Taakstelling subsidies	300.000			
Samen Leven	WsW gelden conform MC26	64.000			
Samen Leven	Welzijn Ermelo	122.000			
Samen Leven	Cultuuromslag	50.000			
Samen Leven	Diverse kleinere mutaties	60.000			
Samen Wonen	Speelvisie	101.000			
Samen Wonen	Bedrijventerrein	336.000			
Samen Wonen	Leader Geus	165.000			
Samen Wonen	Gebiedsvisie Oost/Speuld	100.000			
Samen Wonen	Versnellen woningbouw	500.000			
Samen Wonen	Toezicht groen, bouw en contract beheer	175.000	175.000	175.000	
Samen Wonen	Gebiedsvisie Horst en Telgt	150.000			
Samen Wonen	Lobby ondertunneling spoor	150.000			
Samen Wonen	Snel herstel buitenruimte	200.000			
Samen Wonen	Vergroten sociale veiligheid	200.000			
Samen Wonen	Vaste oeververbinding zeewolde	150.000			
Samen Wonen	Natuurherstel	500.000			
Samen Wonen	Klimaatadaptatie in wijken	50.000	50.000	50.000	
Samen Wonen	Pilot netcongestie	250.000			
Samen Wonen	Circulair ambachtscentrum	250.000			
Samen Wonen	Visie Duurzaamheid	105.000			
Samen Wonen	Diverse kleinere mutaties	73.000	29.000	22.000	46000
Samen Ondernemen	Toerisme en recreatie	128.000		70.000	
Samen Ondernemen	Uitbreiding recreatie	75.000			
Samen Ondernemen	BIZ centrum	50.000			
Samen Ondernemen	Bedrijventerrein A28	336.000			
Totaal		5.636.000	308.000	317.000	46.000

Incidentele baten (x € 1.000)					
Programma	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Samen Wonen	Decentralisatie uitkering CDOKE 2027	1.007.000			
Samen Wonen	Heidebeheerplan	13.000	41.000		

Incidentele lasten (x € 1.000)					
Samen Wonen	Duurzaamheid	105.000			
Totaal		1.125.000	41.000	0	0

Incidentele toevoegingen reserves (x € 1.000)					
Reserve	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve	Benodigde weerstandscapaciteit	9.000			
Egalisatie reserve	Heidebeheerplan	13.000	41.000		
Duurzaamheid	Decentralisatie uitkering CDOKE 2027	1.007.000			
	Duurzaamheid	105.000			
Dorpsfonds	Nieuwe BR Dorpsfonds	1.500.000			
Totaal		2.634.000	41.000	0	0

Incidentele onttrekkingen reserves (x € 1.000)					
Reserve	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve	Coalitieakkoord 2027-2030	2.850.000	225.000	225.000	
	Gebiedsvisie Buitengebied Oost	100.000			
	Visie Duurzaamheid	105.000			
	Bedrijventerrein A28	189.000			
	nieuwe BR Dorpsfonds	1.500.000			
	Storting in de Egalisatiereserve				28000
	Algemene risicoreserve				
Algemene risico reserve	Benodigde weerstandscapaciteit	9.000			
Egalisatie reserve	Hervormingsagenda jeugd	200.000			
	Beschermde wonen maatschappelijke opvang	160.000			
	Bedrijventerrein A28	147.000			
	Diverse kleinere mutaties	73.000	29.000	22.000	46000
Transitie Sociaal Domein	Speelvisie 2025-2035	101.000			
	TFIN2026-61 buurtcoach	76.000			
	Welzijn Ermelo	122.000			
	Taakstelling subsidies	300.000			
	Cultuuromslag	50.000			
	Diverse kleinere mutaties	60.000			

Incidentele lasten (x € 1.000)					
Totaal		6.042.000	254.000	247.000	74.000

Financieel kengetal: Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reëel evenwicht van de begroting wordt thans al onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage.

Hoe positiever (hoger) het percentage, hoe groter de structurele exploitatieruimte is.

Kengetal	2027	2028	2029	2030
Structurele exploitatieruimte	2%	0%	0%	0%

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma Samen Werken voor Ermelo

Programma Samen Werken in Ermelo (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Saldo Meerjarenbegroting 2026–2029, na Voorjaarsrapportage 2026	60.808	58.258	58.850	58.843
Mutaties Kaderbrief 2027	–589	–401	–401	–401
Genomen raadsbesluiten	–368	–346	–347	–347
Overige mutaties Meerjarenbegroting 2027–2030	7.518	3.944	4.219	4.505
Saldo Meerjarenbegroting 2027–2030	67.369	61.455	62.321	62.600

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027–2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting / Herkomst
Subprogramma Bestuur en Organisatie					
Doorbelasting van de personeelslasten	123	–22	–22	–22	Doorberekende personeelskosten aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Kapitaallast (afschrijving + rente)	–11	–15	–12	–2	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Coalitieakkoord 2026–2030	–300	–300	–300	–300	Deze wijziging komt uit het Coalitieakkoord 2026–2030: een vierde wethouder. De totale kosten zijn vooralsnog berekend op € 300.000 per jaar.
Coalitieakkoord 2026–2030	–100	–100	–100	–100	Deze wijziging komt uit het Coalitieakkoord 2026–2030: extra middelen voor participatie.

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting / Herkomst
Raads- en onkostenvergoeding raadsleden	-26	-26	-26	-26	De onkostenvergoeding en vergoeding aan raadsleden zijn per 1 januari 2026 gestegen als gevolg van de jaarlijks afgesproken indexatie.
Stelpost indexatie (onkosten)vergoeding raadsleden per 2027	-13	-13	-13	-13	Ieder jaar worden de vergoedingen en toelagen voor politieke ambtsdragers en bestuurders geïndexeerd aan de hand van door het CBS vastgestelde indexatiecijfers. In afwachting van de circulaire is per 2027 een stelpost opgenomen in de begroting voor indexatie van de raads- en onkostenvergoeding van respectievelijk 3% en 3,2%.
Stelpost loonontwikkeling college B&W	-15	-15	-15	-15	Op 2 juni 2026 is het akkoord gesloten voor een nieuwe arbeidsvoorwaardenovereenkomst sector Rijk. In deze cao is een salarisverhoging overeengekomen van 2,7%. Aangezien deze salarisverhoging ook doorwerkt in de bezoldiging van burgemeesters en wethouders is hiervoor een stelpost opgenomen in de begroting.
Salarissen Griffie	-45	-45	-45	-45	Het salarisbudget voor de formatie van de Griffie is bij de personeelsbegroting 2027 geactualiseerd. Hierin is een verwachte loonindexatie van 4,2% verwerkt, conform de loonvoet voor de sector overheid uit de Meicirculaire 2026.
Contributie VNG & GGU 2027	-12	-12	-12	-12	Op basis van het contributievoorstel stijgt de contributie aan de VNG en GGU vanaf 2027 met 5,6% vanwege inflatie.
Groot onderhoud gemeentelijke panden	-28	-78	-16	-15	Enkele budgetten voor groot onderhoud zijn met een budgetneutrale wijziging overgeheveld naar het subprogramma Bestuur en Organisatie zodat de lasten en bijbehorende onttrekking aan de onderhoudsvoorziening binnen hetzelfde taakveld staan.
Klein onderhoud brandweerkazerne	24	20	28	28	De onderhoudslasten voor het dagelijks en contractueel onderhoud aan de brandweerkazerne waren onterecht begroot binnen het subprogramma Bestuur en Organisatie en zijn met behulp van een budgetneutrale wijziging overgeheveld naar het subprogramma Openbare orde en Veiligheid.
Interne verrekening CDOKE	47				Een deel van de personeelslasten van Meerinzicht verrekenen wij in 2027 met de subsidie van het Rijk vanuit de tijdelijke regeling CDOKE.
Actualisatie servicekosten	12	12	12	12	Het budget voor de servicekosten die Ermelo als verhuurder doorberekendt, is geactualiseerd.
Generatiepact	-46	-46	-46	-46	Het budget generatiepact is bij de personeelsbegroting 2027-2030 geactualiseerd (-37.000) en gecorrigeerd voor loonontwikkelingen (-9.000).
Eindheffing WKR	-35	-35	-35	-35	Doordat de wettelijk toegestane vrije ruimte binnen de werkkostenregeling (WKR) jaarlijks wordt

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting / Herkomst
					overschreden, dienen we rekening te houden met een te verwachten nabetaling van gemiddeld € 35.000.
Centraal opleidingsbudget	-25	-25	-25	-25	Het opleidingsbudget bedraagt 1,25% van de totale loonsom. Een deel hiervan (€ 25.000) reserveert Ermelo voor algemene opleidingsactiviteiten voordat het overige budget naar rato wordt verdeeld over de verschillende bedrijfsonderdelen.
Reiskosten MyWheels	-10	-10	-10	-10	De reiskosten voor de dienstreizen met MyWheels waren nog niet voorzien in de begroting. Derhalve is er een budget opgenomen in de begroting gelijk aan de gerealiseerde uitgaven in 2025.
Interne doorbelasting MIZ	85	85	85	85	Een deel van de personeelslasten wordt intern doorbelast naar het taakveld waar deze lasten op betrekking hebben. Deze wijziging is op de totale begroting budgetneutraal.
Overige verschillen	-7	-4	-4	-4	Diverse overige verschillen
Totaal subprogramma Bestuur en Organisatie	-382	-629	-556	-545	
Subprogramma Financiën					
Doorbelasting van de personeelslasten	-81	-81	-81	-81	Doorberekende personeelskosten aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Kapitaallast (afschrijving + rente)	-64	123	62	263	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Areaaluitbreiding onroerende-zaakbelastingen	128	279	344	415	In de ontwikkeling van de WOZ-waarde is rekening gehouden met sloop en nieuwbouw van woningen op basis van de woningbouwprognose.
Inflatiecorrectie onroerende-zaakbelastingen	393	393	393	393	De belastingopbrengsten zijn gecorrigeerd voor inflatie (2,50%). Zie paragraaf lokale heffingen.
Inflatiecorrectie Toeristenbelasting	22	22	22	22	De belastingopbrengsten zijn gecorrigeerd voor inflatie (2,50%). Zie paragraaf Lokale heffingen.
Inflatiecorrectie Forensenbelasting	44	44	44	44	De belastingopbrengsten zijn gecorrigeerd voor inflatie (2,50%). Zie paragraaf Lokale heffingen.
Algemene uitkering	2.656	1.109	-573	-323	Dit is het bruto-effect van de Meicirculaire 2026 op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het netto-effect is daarentegen lager vanwege onder meer reserveringen in de begroting voor inflatie en taakmutaties.
Onderuitputting Btw-compensatiefonds (BCF)	-167	-167	-167	-167	Gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het plafond BCF mag Ermelo maximaal de recente, gerealiseerde ruimte onder het plafond ramen in haar begroting. Voor de begroting 2027 dient de raming aangepast

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting / Herkomst
					te worden aan de definitieve afrekening 2025 met als gevolg een structureel nadeel van € -167.000.
Stelpost huishoudelijke hulp uit de Wmo			2.396	2.517	Dit betreft het financieel effect van maatregel 44 uit het coalitieakkoord van het kabinet Jetten. Mensen die dat kunnen, gaan zelf betalen voor hun huishoudelijke hulp. Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de WMO wordt daarom geschrapt met ingang van 1 januari 2029. Voor het te verwachten financiële effect van deze uitname uit het gemeentefonds is een stelpost opgenomen in de begroting.
Stelpost vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo			-715	-751	Voor de mensen die niet zelf huishoudelijke hulp kunnen regelen blijft de gemeente daarin voorzien. Het rijk ondersteunt de gemeenten hierbij door vanaf 2029 de bijbehorende middelen toe te voegen aan het gemeentefonds.
Bijstelling stelpost volumeontwikkeling	-44	-87	43	44	De stelposten volume- en nominale ontwikkeling zijn bijgesteld naar aanleiding van de Meicirculaire 2026.
Vrijval stelpost volumeontwikkeling	969	968	925	925	De gereserveerde stelposten voor prijs- en volumeontwikkelingen 2027 vallen vrij ter dekking van de structurele financiële gevolgen van de inflatie- en volumecorrecties op de (werk)budgetten.
Bijstelling stelpost nominale ontwikkeling	-44	-174	-86	-218	De stelposten volume- en nominaleontwikkeling zijn bijgesteld naar aanleiding van de Meicirculaire 2026.
Vrijval stelpost nominale ontwikkeling	1.669	1.625	1.582	1.581	De gereserveerde stelposten voor prijs- en volumeontwikkelingen 2027 vallen vrij ter dekking van de structurele financiële gevolgen van de inflatie- en volumecorrecties op de (werk)budgetten.
Stelpost bouw nieuwe gemeentewerf		500	500	500	Bij de vorige begroting was vanaf 2028 een stelpost van € 500.000 opgenomen in de begroting ter dekking van de uitgaven voor de bouw van de nieuwe gemeentewerf. Aangezien de coalitie in het Coalitieakkoord 2026-2030 het voornemen heeft uitgesproken dat er vóór 2030 een besluit ligt over de locatie en het budget voor de nieuwbouw van de gemeentewerf, kan deze stelpost vervallen. Wel wordt in het coalitieakkoord € 100.000 gereserveerd voor veilige en betere werkomstandigheden op de huidige gemeentewerf.
Stelpost instandhouding gemeentewerf		-100	-100	-100	
Rentelasten langlopende leningen	117	27	-6	-18	De rentelasten over de langlopende leningen zijn bijgesteld in de begroting op basis van de laatste liquiditeitsprognose.

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting / Herkomst
Rentebaten schatkistbankieren	88	-19	-11		De rente-inkomsten uit schatkistbankieren zijn bijgesteld op basis van de ontwikkeling van de ECB- en marktrente.
Onttrekking Algemene reserve	4.350	225	225		De incidentele voorstellen vanuit het Coalitieakkoord 2026-2030 worden gedekt uit de Algemene reserve. Verder wordt op basis van het coalitieakkoord € 1,5 miljoen uit de Algemene reserve overgeheveld naar de bestemmingsreserve voor het dorpsfonds. Zie de onderstaande regel voor een verdere toelichting.
Dotatie bestemmingsreserve Dorpsfonds	-1.500				In het Coalitieakkoord 2026-2030 staat dat vanaf 2027 een deel van het jaarsaldo wordt ingezet om de bestemmingsreserve van het dorpsfonds aan te vullen. Omdat de toekomstige jaarsaldi nog niet bekend zijn, is vooruitlopend op het jaarsaldo van 2027 een incidentele onttrekking aan de algemene reserve geraamd van € 1,5 miljoen. De overige stortingen vanaf 2028 en verder worden te zijner tijd verwerkt bij de bestemming van het resultaat bij de jaarrekening.
Onttrekking bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting	-143	-221	-83	-60	De afschrijvingslast en bijbehorende onttrekking aan de bestemmingsreserve zijn doorgeschoven in verband met het later bouwen van diverse scholen die zijn opgenomen in het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan (IHP).
Onttrekking bestemmingsreserve Transitie Sociaal domein	498	41			De begrotingsverschillen kunnen herleid worden naar een drietal collegebesluiten. Allereerst heeft het college ingestemd met het verlengen van de buurtcoach voor Buurtkamer Oranjepark met twee jaar. Om dit te financieren is er een onttrekking in 2027 en 2028 geraamd van respectievelijk € 76.000 en € 41.000. Verder is er voor 2027 een onttrekking geraamd van € 122.000 ter dekking van de aanvullende bijdrage aan Stichting Welzijn; voor de onderbouwing hiervan wordt verwezen naar het subprogramma 'Op weg naar Samenredzaamheid'. Tot slot vindt er een onttrekking plaats van in totaal € 300.000 waarvan € 200.000 voor de invulling van de taakstelling Sociale Subsidies in 2027 en € 100.000 voor de procesbegeleiding van dit traject.
Dotatie bestemmingsreserve Duurzaamheid	-1.007				Het rijk heeft bij de Meicirculaire 2026 geld beschikbaar gesteld aan de gemeenten in 2027 voor de uitvoering van hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Deze middelen worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve duurzaamheid.

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting / Herkomst
Technische wijzigingen	102	102	102	102	Enkele budgetten zijn vanwege de lv3-richtlijnen overgeheveld naar een ander taakveld. Hier is sprake van een budgetneutrale wijziging.
Overige verschillen	-5	-5	-5	-5	Diverse overige verschillen
Totaal subprogramma Financiën	7.981	4.604	4.811	5.083	
Subprogramma Openbare Orde en Veiligheid					
Doorbelasting van de personeelslasten	-53	-27	-26	-27	Doorberekende personeelskosten aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Kapitaallast (afschrijving + rente)	26	21	22	22	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Coalitieakkoord 2026-2030	-25				Deze wijziging vloeit voort uit het Coalitieakkoord 2026-2030: Aanpak polarisatie.
Klein onderhoudsbudget brandweerkazerne	-24	-20	-28	-28	De onderhoudslasten voor het dagelijks en contractueel onderhoud aan de brandweerkazerne waren onterecht begroot binnen het subprogramma bestuur en organisatie en zijn met behulp van een budgetneutrale wijziging overgeheveld naar het subprogramma Openbare orde en Veiligheid.
Overige verschillen	-5	-5	-4		Diverse overige verschillen
Totaal subprogramma Openbare Orde en Veiligheid	-81	-31	-36	-33	
Totaal verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030	7.518	3.944	4.219	4.505	

Programma Samen Leven in Ermelo

Programma Samen Leven in Ermelo (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Saldo Meerjarenbegroting 2026-2029, na Voorjaarsrapportage 2026	-45.506	-44.448	-44.539	-45.071
Mutaties Kaderbrief 2027	-431	-480	-446	-466
Genomen raadsbesluiten	-112	-104	-103	-103
Overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030	-2.817	-2.644	-2.661	-2.968
Saldo Meerjarenbegroting 2027-2030	-48.866	-47.676	-47.749	-48.608

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting
Subprogramma Kansrijk opgroeien					
Doorbelasting van de personeelslasten	26	34	35	35	Doorberekende personeelskosten (formatie gemeente Ermelo) aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Kapitaallast (afschrijving + rente)	765	193	140	-142	Actualisatie van de rente en afschrijvingen. De nieuwbouw en renovatie van Groevenbeek worden in 2027 (administratief) afgerond. De eerste kapitaallast van € 642.000 schuift daarmee een jaar door naar 2028. Zoals aangekondigd in de Kaderbrief 2027 is voor de realisatie van de Klokbeek en Augustinusschool een aanvullend krediet nodig van € 3,0 miljoen. Dit leidt tot een extra afschrijvingslast in 2030 van € 60.000.
Onderwijshuisvesting	-33	-33	-33	-33	De OZB-lasten voor schoolgebouwen zijn geactualiseerd. Hier staan binnen het subprogramma Financiën hogere belastingopbrengsten tegenover. Daarnaast zijn de verzekeringen herzien op basis van aanbesteding, welke hebben geresulteerd in een lagere verzekeringspremie.
Gemeenschappelijke regelingen	-32	-32	-32	-32	Bijstelling gemeenschappelijke regeling GGD op basis van de conceptprogrammabegroting 2027. Dit betreft de financiële gevolgen voor de gemeente Ermelo, bestaande uit een hogere inwonersbijdrage door indexering en extra middelen voor het Rijksvaccinatieprogramma en de Jeugdgezondheidszorg.
Subsidies	-307	-163	-163	-163	De subsidiebedragen zijn met 2,5% geïndexeerd, conform de Bruto Binnenlands Product (BBP) prijsindex uit de Meicirculaire 2026. Daarnaast is de subsidie aan Veilig thuis met € 53.000 op het Jeugd-deel bijgeraamd op basis van regio afspraken. Incidentele dekking in 2027 vanuit de transformatiereserve voor de gedeeltelijke invulling van de taakstelling sociale subsidies. Voor het subprogramma Kansrijk opgroeien betreft het € 144.000
Basismobiliteit – vervoerskosten	-42	-42	-42	-42	Bijstelling vervoersbudgetten leerlingenvervoer, gym en zwemvervoer evenals jeugdvervoer op basis van 4% NEA-index.
Kinderopvang	-10	-10	-10	-10	Bijstelling budget op basis van aangepaste inspectietarieven GGD voor kinderopvang en gastouders op basis van gestegen tariefkosten.
Huuropbrengsten	-18	-18	-18	-18	Bijstelling huuropbrengst Triemahal op basis van de business case.

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting
Zorgkosten Jeugdwet – Specialistische jeugdhulp	46	46	46	46	Het segment Specialistische jeugdhulp (beïnvloedbaar vanuit het voorveld) laat in de begroting van 2027 een licht dalende lijn zien (– €46.000). Onder specialistische jeugdhulp vallen veel vormen van jeugdhulp, waaronder opvoedhulp, dagbesteding, specialistische en basis GGZ. Binnen dit segment zien we de grootste aantallen jeugdigen. Op dit segment kunnen we met ons gemeentelijke beleid de grootste impact maken door versterkte inzet op het voorveld. Door de focus op preventieve en collectieve voorliggende voorzieningen worden hulpvragen sneller en lichter opgevangen. Hiermee zet de eerder ingezette, positieve trend zich voort.
Zorgkosten Jeugdwet – Hoog specialistische zorg	–244	–244	–244	–244	Bij de Hoogspecialistische zorg (deels beïnvloedbaar), met name bij de GGZ, is sprake van een onverwachte kostenstijging van €244.000. Dit betreft geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren met ernstige, meervoudige psychische of psychiatrische problemen. Deze beweging wordt gedurende 2026 nader onderzocht om waar nodig bij te sturen.
Zorgkosten Jeugdwet – Essentiële functies	–172	–172	–172	–172	Essentiële functies (niet beïnvloedbaar) is een vorm van jeugdhulp die we als provincie Gelderland gezamenlijk inkopen (sinds 2025), omdat het gaat om hoogspecialistische jeugdhulp voor kinderen en jongeren in zeer kwetsbare posities, waarbij een enkele aanbieder vaak niet voldoende expertise heeft om de zorg alleen te organiseren. Voor Ermelo betreft dit een onontkoombare kostenstijging van €172.000 ten gevolge van enkele cliënten met een zeer complexe en hoogintensieve zorgvraag.
Zorgkosten Jeugdwet – indexatie	–438	–438	–438	–438	Jaarlijkse indexatie voor loon- en prijsstijgingen (niet beïnvloedbaar) waar een compensatie tegenover staat vanuit het Rijk via de Meicirculaire 2026.
Zorgkosten Jeugdwet – Overig	–17	–17	–17	–17	Diverse mutaties in de verschillende segmenten. Resumé: in 2027 stijgen de totale kosten voor jeugdhulp met € 825.000 ten opzichte van de huidige begroting. Het totale jeugdhulpbudget komt hiermee uit op € 10.939.000. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door externe factoren die buiten de directe invloedssfeer van de gemeente liggen. We zien daarnaast nog steeds positieve resultaten ten gevolge van het preventieve jeugd- en onderwijsbeleid.

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting
Reëel begroten	-115	-115	-115	-115	Huur gymlokaal: In 2025 is de nieuwbouw van de Triemahal opgeleverd met twee zaaldelen. Dit is onvoldoende voor de totale gymbehoefte van het Emaus College. Zij gymmen nog deels in hun bestaande eigen sportvoorziening van 's Heeren Loo. Hiervoor hebben zij recht op de klokurenvergoeding. Dit bedraagt € 30.000 per jaar. De bijdrage van € 50.000 per jaar aan de gemeente Oldebroek in het kader van de regionale samenwerking binnen het programma jeugdhulp. Het programma is opgebouwd uit een visie en missie en vanuit verschillende werkgroepen wordt er aan de vastgestelde thema's gewerkt. Daarnaast worden er bijeenkomsten georganiseerd, wordt er indien nodig externe deskundigheid ingezet en onderhouden we een regionale website. Deze kosten zijn eerder incidenteel begroot, maar worden in het kader van reëel begroten nu structureel opgenomen. Budgettechnische wijziging van € 35.000 vanuit een ander subprogramma voor Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO).
Overige mutaties subprogramma	-5	-5	-5	-5	Diverse overige verschillen
Totaal subprogramma Kansrijk opgroeien	-596	-1.016	-1.068	-1.350	
Subprogramma Op weg naar samenredzaamheid					
Doorbelasting van de personeelslasten	-11	-3	-3	-5	Doorberekende personeelskosten (formatie gemeente Ermelo) aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Kapitaallast (afschrijving + rente)	238	-22	-19	-13	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Coalitieakkoord 2026-2030	-75	-75	-75	-75	Vergroten weerbaarheid. Deze post komt uit het Coalitieakkoord 2026-2030.
Bijdrage Interactie	-192	-192	-192	-192	De totale bijdrage aan Interactie is 3,5% hoger dan de bijdrage 2027 zoals vastgesteld in het raadsbesluit van maart 2026. Dit is iets hoger dan de reguliere indexatie, vanwege een wijziging in de cao Vermo waar Interactie onder valt. Ook wordt € 74.000 ingevuld van de taakstelling Sport door extra tariefstijgingen op zwemmen en zaalverhuur.
Invulling taakstelling sport	-74	-74	-74	-74	Op basis van een voorlopige berekening ziet het er wel naar uit dat de kosten voor het onderhouden van de sportvelden nog fors

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting
					omhoog gaan per 2027. De aanbesteding hiervan vindt later in 2026 plaats en de daadwerkelijke effecten zijn bij het opstellen van deze begroting nog niet bekend.
Bijdrage combinatiefunctionaris Sport	-39	-39	-39	-39	De geraamde rijksbijdrage in de begroting voor de combinatiefunctionaris sport is met € 39.000 verlaagd om aan te sluiten met de te verwachten bijdrage vanaf 2027 e.v.
Verhuuropbrengsten gemeentelijke objecten	31	31	31	31	De verhuurinkomsten van sporthallen en -velden zijn 2,5% geïndexeerd, conform de Bruto Binnenlands Product (BBP) prijsindex uit de Meicirculaire 2026.
Verzekeringspremie Oude Telgterweg 203 en Herderlaan 51	24	24	24	24	De verzekeringen van de gemeentelijke gebouwen zijn opnieuw aanbesteed, wat heeft geresulteerd in een lagere premie. De premie is met circa 30% gedaald. Daarnaast is het oude zwembad Calluna nu verzekerd tegen de sloopwaarde met als gevolg een extra besparing op de te betalen premie.
Energieverbruik en pacht Sporthal Triemahal	-40	-40	-40	-40	Deze kosten hangen samen met de exploitatie van de Sporthal Triemahal.
Welzijn Ermelo	-122				Het college heeft Stichting Welzijn Ermelo een incidentele overbruggingscompensatie verleend van in totaal € 235.405 uit de transformatiereserve (€ 113.017 voor 2026 en € 122.388 voor 2027) om acute bezuinigingen en personele krimp in preventieve voorzieningen te voorkomen. Voorwaarde is dat de stichting haar bedrijfsvoering verbetert, waarna de gemeente en Welzijn Ermelo afspraken gaan maken over een duurzame aansluiting op de beleidsambities van de Nota Sociaal Domein.
Gemeenschappelijke regelingen	-15	-15	-15	-15	Bijstelling van de gemeenschappelijke regeling op basis van de beleidsarme ontwerp-begroting 2027 van het Noord-Veluws Archief (NoVA). De gemeentelijke bijdrage van Ermelo stijgt met € 15.000 naar € 296.000, wat hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door cao-loonindexatie en het invullen van een vacature voor de nieuwe Archiefwet.
Subsidies	-290	-167	-167	-167	De subsidiebedragen zijn met 2,5% geïndexeerd, conform de Bruto Binnenlands Product (BBP) prijsindex uit de Meicirculaire 2026. Als onderdeel van de subsidie aan de bibliotheek dragen de VoorleesExpress (€ 23.000) en Boekjes en Babbels (€ 11.000) bij aan het vergroten van leesplezier en het bestrijden van laaggeletterdheid, evenals het DigiLab (€ 35.000) voor digitale vaardigheden, al jaren succesvol bij

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting
					aan het gemeentelijke beleid. Deze kosten zijn eerder incidenteel begroot, maar worden in het kader van reëel begroten nu structureel opgenomen. De taakstelling sociale subsidies van € 300.000 voor 2027 wordt naar verwachting voor € 100.000 ingevuld vanuit efficiëntie. Het college heeft ingestemd om het 'restant' van € 200.000 incidenteel te dekken vanuit de Transformatiereserve Sociaal Domein zodat het geen directe gevolgen heeft voor inwoners. De verdeling van deze incidentele dekking in 2027 staat verdeeld over de verschillende subprogramma's. Voor het subprogramma Samenredzaamheid betreft het € 23.000. De structurele invulling van € 545.000 voor boekjaar 2028 en verder wordt gedurende 2027 verder onderzocht, om dit mogelijk te maken wordt € 100.000 ingezet op de procesbegeleiding, mede middels het herijken van het subsidiebeleid. In de toekomst dienen aanvragen helder getoetst te worden aan de inhoudelijke doelstellingen van de Nota Sociaal Domein.
Reëel begroten	-50	-50	-50	-50	De geraamde huuropbrengsten in de begroting zijn geactualiseerd.
Overige mutaties subprogramma	-19	-19	-19	-19	Diverse overige verschillen
Totaal subprogramma Samenredzaamheid	-634	-641	-638	-634	
Subprogramma Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk					
Doorbelasting van de personeelslasten	-58	-52	-52	-52	Doorberekende personeelskosten (formatie gemeente Ermelo) aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Zorgkosten Participatiewet	-42	-43	-43	-43	Herziening budget BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten). Dit is een jaarlijks budget vanuit de Rijksoverheid aan de gemeente om de bijstandsuitkeringen (minimaal beïnvloedbaar) te betalen. Het aantal bijstandsuitkeringen in Ermelo stijgt licht.
Zorgkosten Participatiewet – beschut werk	-167	-131	-170	-195	Bijstelling Beschut werk (minimaal beïnvloedbaar) op basis van Meicirculaire 2026. Beschut werk is een voorziening uit de Participatiewet voor mensen die graag willen werken, maar door een verstandelijke, lichamelijke of psychische

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting
					beperking een zeer intensieve begeleiding of een sterk aangepaste werkplek nodig hebben. De systematiek gaat per 2028 veranderen. Dit wordt deels door het Rijk gecompenseerd. In deze begroting zijn de bedragen overgenomen conform de Meicirculaire 2026.
Zorgkosten Participatiewet – overig	-13	-13	-13	-16	Vanuit het Rijk ontvangen we geld voor de re-integratie (deels beïnvloedbaar) gericht op jongeren ter ondersteuning en begeleiding van school naar werk.
Wet Sociale Werkvoorziening	-184	-219	-190	-191	Bijstelling Sociale Werkvoorziening op basis van Meicirculaire 2026.
Ombuiging MIZ – Sociaal Medische Indicatie (SMI)	-16	-16	-16	-16	De begroting van Sociaal Medische Indicatie (SMI) is naar beneden bijgesteld conform de realisatie. Dit is het gevolg van zowel beleidsinterventies als interventies in de uitvoering. Dit betreft een betere uitvraag op mogelijkheden van de voorliggende voorzieningen, een verkorting van de periode van verstrekking, het monitoren door één contactpersoon gedurende de verstrekking van SMI en kijken of er andere oplossingen in de tussentijd kunnen worden ingezet. Hiermee is het ombuigingsvoorstel SMI ingevuld.
Subsidies	-14	-5	-5	-5	De subsidiebedragen zijn met 2,5% geïndexeerd, conform de Bruto Binnenlands Product (BBP) prijsindex uit de Meicirculaire 2026. Incidentele dekking in 2027 vanuit de transformatiereserve voor de gedeeltelijke invulling van de taakstelling sociale subsidies. Voor het subprogramma Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk betreft het € 9.000.
Overige mutaties subprogramma	-5	-5	-5	-5	Diverse overige verschillen
Totaal subprogramma Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk	-499	-484	-494	-523	
Subprogramma Zelfstandig thuis					
Doorbelasting van de personeelslasten	-34	-30	-29	-29	Doorberekende personeelskosten (formatie gemeente Ermelo) aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Coalitieakkoord 2026-2030	-200				Plan tegen huiselijk geweld, femicide en kindermishandeling. Deze post komt uit het Coalitieakkoord 2026-2030.

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting
Hulp bij het Huishouden	-322				Het plan om de inkomensafhankelijke eigen bijdrage weer in te voeren (in plaats van het vaste en lage abonnementstarief), is met een jaar uitgesteld tot 2028. Hiervoor ontvangen we compensatie via de algemene uitkering (programma Samen Werken), maar dienen we de geraamde opbrengst van de eigen bijdrage in 2027 te schrappen. Per saldo budgetneutraal.
Basismobiliteit	-10	-10	-10	-10	Bijstelling vervoersbudgetten WMO-vervoer op basis van 4% NEA index.
Gemeenschappelijke regelingen	-19	-19	-19	-19	Bijstelling gemeenschappelijke regeling GGD op basis van de concept-Programmabegroting 2027. De financiële gevolgen voor de gemeente Ermelo als gevolg van een hogere inwonersbijdrage door indexering.
Subsidies	-158	-104	-73	-83	De subsidiebedragen zijn met 2,5% geïndexeerd, conform de Bruto Binnenlands Product (BBP) prijsindex uit de Meicirculaire 2026. Daarnaast is de subsidie aan Veilig thuis met € 41.000 op het WMO-deel bijgeraamd op basis van regio afspraken. Het college heeft ingestemd met het verlengen van de inzet van de buurtcoach voor Buurtkamer Oranjepark voor een periode van twee jaar (juli 2026 tot en met juni 2028). Het gaat om een incidenteel bedrag van €145.000 uit de transformatiereserve, met als doel om te komen tot een zelfstandig functionerend wijknetwerk. Incidentele dekking in 2027 vanuit de transformatiereserve voor de gedeeltelijke invulling van de taakstelling sociale subsidies. Voor het subprogramma Zelfstandig Thuis betreft het € 24.000.
Zorgkosten WMO – begeleiding	60	60	60	60	In 2027 dalen de totale kosten voor Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) met € 60.000 op het onderdeel Begeleiding welke beïnvloedbaar is vanuit beleidsinterventies.
Zorgkosten WMO – Huishoudelijke hulp	-203	-203	-203	-203	Voor de Huishoudelijke hulp (minimaal beïnvloedbaar) is het VNG-groeimodel als basisuitgangspunt genomen voor de volumegroei in verband met de dubbele vergrijzing (er zijn steeds meer ouderen, die ook nog eens ouder worden). We zullen monitoren hoe de werkelijke groei in Ermelo zich ontwikkelt ten opzichte van het landelijke groeimodel.
Zorgkosten WMO – indexatie	-226	-226	-226	-226	Jaarlijkse indexatie voor loon- en prijsstijgingen (niet beïnvloedbaar) waar een compensatie tegenover staat vanuit het Rijk via de Meicirculaire 2026.

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting
					Resume: In 2027 stijgen de totale kosten voor WMO met € 369.000 ten opzichte van de huidige gemeentelijke begroting.
Reëel begroten	35	35	35	35	Budgettechnische wijziging van € 35.000 vanuit een ander subprogramma voor Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO).
Overige mutaties subprogramma	-11	-6	4	14	Diverse overige verschillen
Totaal subprogramma Zelfstandig Thuis	-1.088	-503	-461	-461	
Totaal verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030	-2.817	-2.644	-2.661	-2.968	

Programma Samen Wonen in Ermelo

Programma Samen Wonen in Ermelo (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Saldo Meerjarenbegroting 2026-2029, na Voorjaarsrapportage 2026	-13.028	-12.318	-12.283	-12.501
Mutaties Kaderbrief 2027				
Genomen raadsbesluiten	-32	-34	-32	-34
Overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030	-2.943	-569	-734	-463
Saldo Meerjarenbegroting 2027-2030	-16.003	-12.921	-13.049	-12.998

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting / Herkomst
Subprogramma Duurzaamheid en Milieu					
Doorbelasting van de personeelslasten	120	131	132	134	Doorberekende personeelskosten aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Kapitaallast (afschrijving + rente)	51	17	20	16	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Riolering	190	217	218	226	Dit betreft de onttrekking aan de egalisatievoorziening riolering.
Coalitieakkoord 2026-2030	-250				Deze post komt uit het coalitieakkoord: pilot netcongestie.
Coalitieakkoord 2026-2030	-250				Deze post komt uit het coalitieakkoord: circulair ambachtscentrum.
Coalitieakkoord 2026-2030	-50	-50	-50		Deze post komt uit het coalitieakkoord: klimaatadaptatie in wijken.

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting / Herkomst
Duurzaamheid	-39	-39	-39	-39	Rente SVN lening duurzaamheid overhevelen naar programma Financiën.
Duurzaamheid			-75	-75	Visie duurzaamheid
ODVeluwe	-30	-30	-30	-30	Jaarlijkse indexering, er is dekking vanuit de meicirculaire.
Coalitieakkoord 2026-2030	-450	-450	-450	-450	Deze post komt uit het coalitieakkoord: jaarlijks € 40,00 korting per huishouden op de lokale lasten / afvalstoffenheffing.
Afvalstoffen	78	78	77	70	Dit betreft de onttrekking aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing.
Overige mutaties subprogramma	-1	-1	-1	-1	Diverse overige verschillen.
Totaal subprogramma Duurzaamheid en Milieu	-631	-127	-198	-149	
Subprogramma Kwaliteit Openbare Ruimte					
Doorbelasting van de personeelslasten	-164	-146	-145	-146	Doorberekende personeelskosten aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Kapitaallast (afschrijving + rente)	18	7	-3	45	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Begraafplaats	155	155	155	155	Reëel begroten: inkomsten scherper begroot naar realisatie.
Coalitieakkoord 2026-2030	-200				Deze post komt uit het coalitieakkoord: vergroten sociale veiligheid.
Coalitieakkoord 2026-2030	-500				Natuurherstel.
Coalitieakkoord 2026-2030	-175	-175	-175		Deze post komt uit het coalitieakkoord: beter toezicht op groen, bouw en contractbeheer.
Overige mutaties subprogramma	2	3	2	2	Diverse overige verschillen.
Totaal subprogramma Kwaliteit Openbare Ruimte	-864	-156	-166	56	
Subprogramma Ruimtelijke Ontwikkeling					
Doorbelasting van de personeelslasten	-335	-310	-310	-312	Doorberekende personeelskosten aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Kapitaallast (afschrijving + rente)	1	2	1	2	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Anterieure overeenkomsten	100	100	100	100	Reëel begroten: inkomsten scherper begroot naar realisatie.
Coalitieakkoord 2026-2030	-150				Deze post komt uit het coalitieakkoord: gebiedsvisie Horst en Telgt.
Coalitieakkoord 2026-2030	-200				Deze post komt uit het coalitieakkoord: snel herstel buitenruimte.

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting / Herkomst
Coalitieakkoord 2026-2030	-150				Deze post komt uit het coalitieakkoord: een vaste oeververbinding naar Zeewolde.
Overige mutaties subprogramma	8	8	8	8	Diverse overige verschillen.
Totaal subprogramma Ruimtelijke Ontwikkeling	-726	-200	-201	-202	
Subprogramma Verkeer en Vervoer					
Doorbelasting van de personeelslasten	-29	-15	-14	-15	Doorberekende personeelskosten aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Kapitaallast (afschrijving + rente)	39	-56	-78	-75	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Coalitieakkoord 2026-2030	-150				Deze post komt uit het coalitieakkoord: lobby voor ondertunneling spoor.
Overige mutaties subprogramma	4	4	4	4	Diverse overige verschillen.
Totaal subprogramma Verkeer en Vervoer	-136	-67	-88	-86	
Subprogramma Wonen					
Doorbelasting van de personeelslasten	-191	-172	-172	-172	Doorberekende personeelskosten aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Kapitaallast (afschrijving + rente)	-9	-10	-10	-9	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Coalitieakkoord 2026-2030	-20	-20	-20	-20	Deze post komt uit het coalitieakkoord: behoud van ons erfgoed.
Coalitieakkoord 2026-2030	-500				Deze post komt uit het coalitieakkoord: versnellen woningbouw.
Bouwleges	164	164	164	164	Reëel begroten: inkomsten scherper begroot naar realisatie.
Wonen	-56	-56	-56	-56	Rente SVN lening wonen overhevelen naar programma Financiën.
Gebouwen	28	77	16	15	Bedragen onderhoud gebouwen overhevelen naar programma Bestuur en Organisatie.
Overige mutaties subprogramma	-2	-2	-3	-4	Diverse overige verschillen.
Totaal subprogramma Wonen	-586	-19	-81	-82	
Totaal verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030	-2.943	-569	-734	-463	

Programma Samen Ondernemen in Ermelo

Programma Samen Ondernemen in Ermelo (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Saldo Meerjarenbegroting 2026-2029, na Voorjaarsrapportage 2026	-1.174	-1.204	-1.160	-1.167
Mutaties Kaderbrief 2027				
Genomen raadsbesluiten				
Overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030	-112	-43	-77	-74
Saldo Meerjarenbegroting 2027-2030	-1.286	-1.247	-1.237	-1.241

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030:	2027	2028	2029	2030	Toelichting / Herkomst
Subprogramma Bedrijvigheid					
Kapitaallast (afschrijving + rente)	7	21	-10	-11	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Totaal subprogramma Bedrijvigheid	7	21	-10	-11	
Subprogramma Economie					
Doorbelasting van de personeelslasten	-54	-51	-50	-51	Doorberekende personeelskosten aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Kapitaallast (afschrijving + rente)		1		2	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Coalitieakkoord 2026-2030	-50				Deze post komt uit het coalitieakkoord: realiseren van een bedrijveninvesteringszone (BIZ) in het centrum.
Overige mutaties subprogramma	6	4	2	4	Diverse overige verschillen.
Totaal subprogramma Economie	-98	-46	-48	-45	
Subprogramma Toerisme en Recreatie					
Doorbelasting van de personeelslasten	-14	-9	-10	-9	Doorberekende personeelskosten aan dit product. Zie de toelichting op de personele lasten in de paragraaf Bedrijfsvoering.
Overige mutaties subprogramma	-7	-9	-9	-9	Diverse overige verschillen.
Totaal subprogramma Toerisme en Recreatie	-21	-18	-19	-18	
Totaal verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2027-2030	-112	-43	-77	-74	

Taakstellingen

Toelichting

In onderstaande tabel wordt de actuele status van de taakstellingen in de begroting weergegeven. Zie de bijlage bij de Kadernota 2026 voor een verdere uitsplitsing van alle A&B ombuigingen.

Taakstellingen (bedragen x € 1.000)		2027	2028	2029	2030
Minder subsidie voor het museum	Mutatie Begroting 2027-2030	-25	-25	-25	-25
	Restant	0	0	0	0
Taakstelling Sociaal Domein (bouwstenen)	Bouwsteen Perspectief op werk – restant	69	69	69	69
	Bouwsteen Zelfstandig thuis – restant	78	78	78	78
	Totaal bouwstenen SD – restant	147	147	147	147
Bezuiniging op Sport	Mutatie Begroting 2027-2030	-74	-74	-74	-74
	Restant	138	138	138	138
Bezuinigingen op Meerinzicht	Restant	400	400	400	400
Extra rioolheffing grootverbruikers	Restant	300	300	300	300
Ombuigingen A&B uit Kadernota 2026	Sponsorgroen rotondes – restant	10	10	10	10
	Herijking subsidiebeleid – mutatie Begroting 2027-2030	-200			
	Herijking subsidiebeleid – restant	100	545	545	545
Taakstelling Sociaal Domein (ombuiging Meerinzicht 2026)	Mutatie Begroting 2027-2030	-12	-12	-12	-12
	Restant	387	387	364	364
Restant taakstellingen na mutaties Begroting 2027-2030		1.482	1.927	1.904	1.904

Financiële positie

Geprognosticeerde balans

In dit hoofdstuk wordt een uiteenzetting gegeven van de financiële positie van de gemeente Ermelo in meerjarenperspectief.

Activa (bedragen x € 1.000)	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029	Ultimo 2030
--------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Vaste activa						
<i>Immateriële vaste activa</i>	17	17	17	17	17	17
<i>Materiële vaste activa</i>	121.554	125.613	136.902	154.235	140.673	137.332
<i>Financiële vaste activa</i>	7.550	8.000	8.000	8.980	8.980	8.980
Totaal vaste activa	129.121	133.630	144.919	163.232	149.670	146.329
Vlottende activa						
<i>Grondexploitatie</i>	600	0	0	0	0	0
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	35.438	18.203	13.375	-4.019	-12.887	-26.043
<i>Liquide middelen</i>	406	406	406	406	406	406
<i>Overlopende activa</i>	7.675	7.675	7.675	7.675	7.675	7.675
Totaal vlottende activa	44.119	26.284	21.456	4.062	-4.806	-17.962
Totaal Activa	173.240	159.914	166.375	167.294	144.864	128.367
Passiva	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
<i>Algemene reserves</i>	14.699	17.695	12.911	12.646	12.381	12.313
<i>Beklemde reserves</i>	58.618	54.275	55.375	54.879	54.018	53.232
<i>Exploitatiesaldo</i>	7.483	-158	1.214	-389	286	-247
Totaal Eigen vermogen	80.800	71.812	69.500	67.136	66.685	65.298
Vreemd vermogen						
<i>Voorzieningen</i>	18.407	18.037	17.399	16.701	15.980	14.650
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	55.001	50.501	66.001	60.501	55.001	51.001
Totaal Vreemd vermogen	73.408	68.538	83.400	77.202	70.981	65.651
Totaal vaste passiva	154.208	140.350	152.900	144.338	137.666	130.949
Vlottende passiva						
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	5.230	5.701	5.701	5.701	5.701	5.701
<i>Overlopende passiva</i>	13.802	13.863	7.774	17.255	1.497	-8.283
Totaal vlottende passiva	19.032	19.564	13.475	22.956	7.198	-2.582
Totaal Passiva	173.240	159.914	166.375	167.294	144.864	128.367

EMU-begroting

In de Europese Unie presenteren de lidstaten hun begrotingen en rekeningen allemaal met eenzelfde definitie van het begrotingssaldo, het EMU-saldo. Het EMU-saldo heeft betrekking op het vorderingensaldo van de overheid op transactiebasis (kasstromen). Om te voorkomen dat de overheidsfinanciën van EMU-landen ontspreiden, is een aantal jaren geleden in het zogenaamde Stabiliteits- en Groeipact afgesproken dat het EMU-tekort maximaal 3% BBP mag bedragen.

Omdat het EMU-saldo betrekking heeft op de totale collectieve sector, zijn naast het Rijk en de sociale fondsen ook gemeenten verplicht te rapporteren op het EMU-saldo.

Het EMU-saldo wordt volgens een voorgeschreven schema berekend. Uit de berekening van het EMU saldo voor de jaren 2026–2030 volgt het volgende beeld:

Bedragen (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	8.053	2.470	1.150	840	1.101
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	4.059	11.289	17.333	-13.562	-3.341
3. Mutatie voorzieningen	500	-586	-646	-669	-1.278
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-600				
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa					
Berekend EMU-saldo	5.094	-9.405	-16.829	13.733	3.164

Een min saldo betekent een EMU-tekort, een positief saldo betekent een EMU-overschot

Dit betekent dat op kasbasis de gemeente Ermelo over de jaren 2026 tot en met 2030 een EMU saldo tekort heeft. Deze tekorten worden met name veroorzaakt door de diverse grote investeringen die gepland staan. Wij accepteren dit EMU-tekort over deze periode.

Reserves en Voorzieningen

Algemene informatie

De reservepositie van Ermelo bestaat uit het totaal van alle reserves en voorzieningen. De reservepositie is opgebouwd uit algemene reserves, (beklemde) bestemmingsreserves en voorzieningen. Reserves vallen onder het eigen vermogen van een gemeente. Voorzieningen worden gezien als vreemd vermogen. Ermelo kent sinds jaar en dag een ruime reservepositie. Wel zijn er in de afgelopen jaren besluiten door de raad genomen om de reserves in te zetten als dekkingsmiddel. In de Kadernota 2018 is de reservepositie is herijkt. Gevolg van dit alles is dat een behoorlijk deel van de huidige reservepositie vastligt en dat de reservepositie de komende jaren langzaam maar zeker gaat afnemen. Wel staan daar dan (nieuwe) voorzieningen in Ermelo tegenover.

Beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen vallen onder het budgetrecht van de raad. Dit betekent dat instellen, wijzigen, afnemen, opheffen, toevoegen en beschikken altijd door de raad geautoriseerd moet worden. Dit kan gebeuren bij de jaarlijkse meerjarenbegroting en/of de tussentijdse begrotingswijzigingen (voorjaar/najaarsrapportage) en/of de jaarstukken.

Ermelo's financiële beleid, vastgelegd in de Financiële Verordening (december 2023), bepaalt dat het college minimaal elke vier jaar een (bijgestelde) nota "Reserves en Voorzieningen" aan de raad voorlegt. Deze nota beschrijft doel, vorming en besteding van reserves en voorzieningen, gerelateerd aan het weerstandsvermogen. De raad stelt de nota vast en de actualiteit wordt jaarlijks getoetst bij de kadernota. In deze Meerjarenbegroting 2076–2030 zijn opgenomen een algemene toelichting met betrekking tot de meest actuele reservepositie van Ermelo, een overzicht van alle reserves en voorzieningen over de jaren 2027 tot en met 2030.

Reservepositie

Reservepositie in cijfers

Onderaan dit hoofdstuk zijn tabellen opgenomen die de reservepositie op basis van de meest actuele gegevens weergeven.

Conclusie

De reservepositie van Ermelo is goed. Een groot deel van de reservepositie ligt echter vast in de vorm van beklemde bestemmingsreserves en voorzieningen. Belangrijk is de omvang van de nog vrij te besteden reserves.

Toelichting op de reserves en voorzieningen

Algemene reserve (vrij besteedbaar)

De Algemene reserve (vrij besteedbaar) is een algemeen dekkingsmiddel en kan door de raad vrij ingezet worden. Deze reserve dient tevens voor de opvang van calamiteiten, (schade)vergoedingen en eventuele nadelige rekeningsaldi. Daarnaast is het een buffer voor de eerste opvang van onvoorziene zaken. Toch is het verstandig dat er altijd een bedrag in de Algemene reserve (vrij besteedbaar) beschikbaar is. In de Kadernota 2018 is bepaald dat voor deze reserve een ondergrens geldt ter grootte van € 5 mln.

Algemene risicoreserve

De Algemene risicoreserve is een algemeen dekkingsmiddel. Deze reserve is niet vrij besteedbaar en heeft als doel om de eerste financiële gevolgen op te kunnen vangen indien risico's zich daadwerkelijk voordoen. Basis hiervoor is de risico-inventarisatie in de meerjarenbegroting en de jaarstukken. In de Kadernota 2018 is bepaald dat de berekening van de omvang van deze reserve mede wordt bepaald door het ratio te bepalen op 1 (was 2).

Bestemmingsreserves

- Grondexploitatie
- Egalisatie meerjarenbegroting
- Onderwijshuisvesting

Beklemde bestemmingsreserves

- Reserve Duurzaamheid
- Reserve Nieuwbouw sportcentrum Calluna
- Reserve GVVP
- Reserve Overig Verkeer & Vervoer
- Reserve Centrumontwikkeling
- Reserve Bouwen
- Reserve Sport
- Reserve HvG (gemeentehuis)
- Reserve Onderwijshuisvesting

De laatste acht reserves zijn zogenoemde dekkingsreserves. Zij dienen als dekking van de afschrijvingen van de bepaalde investering.

Ermelo kent momenteel de volgende beklemde bestemmingsreserves ter dekking van afschrijvingslasten:

Dekkingsreserve (bedragen x € 1.000)	Omvang reserve	Investering	Afschrijvings termijn	Totaal afschrijvingen	Toelichting (bedragen x € 1)
Reserve Nieuwbouw sportcomplex Calluna	16.917	16.917	diverse termijnen	16.917	Diverse termijnen, € 520.000 vanaf 2026
Reserve GVVP	4.172	4.172	20 jaar	4.172	Diverse termijnen, € 204.000 vanaf 2027
Reserve Overig Verkeer & Vervoer	6.440	6.440	20 jaar	6.389	Diverse termijnen en bedragen
Reserve Centrumontwikkeling	4.189	4.189	20 jaar	4.189	Diverse termijnen en bedragen
Reserve Bouwen	260	260	20 jaar	260	20 termijnen van € 13.000 m.i.v. 2024
Reserve Sport	113	113	15 jaar	95	15 termijnen van € 6.300 t.m. 2028
			20 jaar	18	20 termijnen van € 900 m.i.v. 2017
Reserve Huis van Gemeente	1.500	1.500	20 jaar	1.500	20 termijnen van € 75.000 m.i.v. 2024
Reserve Onderwijshuisvesting	Variabel	variabel	diverse termijnen	Variabel	Voor (toekomstige) afschrijvingslasten van onderwijshuisvesting. Jaarlijks een storting en vanaf 2026 onttrekking voor afschrijvingslasten.

Voorzieningen

Naast Algemene reserves en (beklemde) bestemmingsreserves heeft Ermelo 19 voorzieningen. Dit betreft voornamelijk voorzieningen in het kader van de meerjarenonderhoudsplannen gebouwen e.d. Daarnaast zijn er voorzieningen voor dubieuze debiteuren, pensioenverplichtingen (voormalige) wethouders, afvalstoffen, begraafplaats, boscompensatie en groot onderhoud wegen en verlichting.

Voorzieningen maken onderdeel uit van het vreemd vermogen. Het zijn feitelijk claims van derden. De bestemming kan ook niet zomaar gewijzigd worden. Voorzieningen worden gevormd wegens:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker, maar redelijkerwijs te schatten is.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- De bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven.
- Van derden (niet zijnde een andere overheid) verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Onderstaand wordt de stand van de reserves en voorzieningen weergegeven:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025 (31-12-2025)	Begroting 2027 (1-1-2027)	Begroting 2030 (31-12-2030)
Algemene reserves	14.699	17.695	12.313
Bestemmingsreserve	25.758	20.852	20.256
Beklemde bestemmingsreserves	32.860	33.423	32.976
Totaal reserves	73.317	71.970	65.545
Voorziening egalisatie onderhoud	1.226	1.126	1.044
Voorzieningen beklemde middelen van derden	11.420	11.500	9.527
Voorziening toekomstige verplichtingen, verliezen en risico's	5.761	5.411	4.103
Voorziening BBV artikel 63 lid 8	818	870	1.078
Totaal voorzieningen	19.225	18.907	15.752
Totaal reservepositie Ermelo	92.542	90.877	81.297

Stille reserves

Het kan voorkomen dat de boekwaarde van een activum lager is dan de daadwerkelijke economische waarde van dat activum. Bij herwaardering zou een herwaarderingsreserve ter grootte van het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde ontstaan. Zonder herwaardering spreken wij van een stille reserve.

Een bijzondere categorie zijn de deelnemingen. Het betreft het aandelenbezit in onder andere de Bank Nederlandse Gemeenten. Deze aandelen zijn niet of slechts beperkt verhandelbaar. Omdat ze tegen verkrijgingswaarde zijn gewaardeerd, maar de intrinsieke waarde veel hoger ligt, behoren ze tot de categorie stille reserves.

Overzicht verloop reserves en voorzieningen

Omschrijving (bedragen x € 1)	2027			2028	2028 t.m. 2030		stand 31-12-2030
	stand 01-01	onttrekkingen	toevoegingen	stand 01-01	onttrekkingen	toevoegingen	
Algemene Reserve							
Algemene reserve vrij besteedbaar	14.814.000	-4.784.000	9.000	10.039.000	-598.000		9.441.000
Algemene risicoreserve	2.881.000	-9.000		2.872.000			2.872.000
Totaal – Algemene Reserves	17.695.000	-4.793.000	9.000	12.911.000	-598.000	0	12.313.000
Bestemmingsreserve							
Bestemmingsreserve grondexploitatie	5.182.000	-9.000		5.173.000	-27.000		5.146.000
Bestemmingsreserve egalisatie MJB	877.000	-674.000	13.000	216.000	-285.000	69.000	0
Bestemmingsreserve MOP gebouwen	288.000			288.000			288.000
Bestemmingsreserve Investerings fysiek domein	2.523.000	-12.000		2.511.000	-336.000		2.175.000
Bestemmingsreserve Transitie sociaal domein	2.287.000	-709.000		1.578.000	-126.000		1.452.000
Bestemmingsreserve Transitie fysiek domein	0			0			0
Bestemmingsreserve Strategische investeringen vakantieparken	1.000.000			1.000.000			1.000.000
Bestemmingsreserve Uitvoering moties	685.000			685.000			685.000
Bestemmingsreserve Huisvesting	6.984.000			6.984.000			6.984.000
Bestemmingsreserve Leren en beleven	50.000			50.000			50.000
Bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling	500.000			500.000			500.000
Bestemmingsreserve Realisatiestimulans woningbouw	476.000			476.000			476.000
Bestemmingsreserve Dorpsfonds	0		1.500.000	1.500.000			1.500.000
Totaal – Bestemmingsreserves	20.852.000	-1.404.000	1.513.000	20.961.000	-774.000	69.000	20.256.000
Beklemd bestemmingsreserves							

Bestemmingsreserve Duurzaamheid	2.074.000	-42.000	1.237.000	3.269.000	-126.000	375.000	3.518.000
Bestemmingsreserve Nieuwbouw sportcentrum Calluna	17.042.000	-520.000		16.522.000	-1.560.000		14.962.000
Bestemmingsreserve GVVP	3.322.000	-204.000		3.118.000	-612.000		2.506.000
Bestemmingsreserve Overig V&V	3.763.000	-257.000		3.506.000	-753.000		2.753.000
Bestemmingsreserve CO	2.909.000	-140.000		2.769.000	-604.000		2.165.000
Bestemmingsreserve Bouwen	221.000	-13.000		208.000	-39.000		169.000
Bestemmingsreserve Sport	55.000	-7.000		48.000	-9.000		39.000
Bestemmingsreserve HvG	1.275.000	-75.000		1.200.000	-225.000		975.000
Bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting	2.762.000		1.012.000	3.774.000	-921.000	3.036.000	5.889.000
Totaal – Beklemd Bestemmingsreserves	33.423.000	-1.258.000	2.249.000	34.414.000	-4.849.000	3.411.000	32.976.000
Reserves	71.970.000	-7.455.000	3.771.000	68.286.000	-6.221.000	3.480.000	65.545.000
Voorzieningen							
Voorziening egalisatie onderhoud							
Voorziening groot onderhoud wegen	110.000	-1.606.000	1.606.000	110.000	-4.818.000	4.818.000	110.000
Voorziening groot onderhoud verlichting	146.000	-154.000	9.000	1.000		27.000	28.000
Voorziening MOP Civiele kunstwerken	80.000	-52.000	41.000	69.000	-146.000	123.000	46.000
Voorziening MOP kunstwerken	45.000	-13.000	13.000	45.000	-39.000	39.000	45.000
Gemeentelijke Gebouwen	284.000	-243.000	299.000	340.000	-1.017.000	942.000	265.000
MJOP private accommodaties	461.000	-47.000	153.000	567.000	-476.000	459.000	550.000
Totaal – Voorziening Egalisatie onderhoud	1.126.000	-2.115.000	2.121.000	1.132.000	-6.496.000	6.408.000	1.044.000
Voorzieningen beklemd middelen van derden							
Voorziening afvalstoffenheffing	589.000	-92.000		497.000	-344.000		153.000
Voorziening afkoop schoonmaken graven	526.000	-10.000	7.000	523.000	-30.000	21.000	514.000
Voorziening uitbreiding capaciteit begraafplaats	397.000		3.000	400.000		9.000	409.000

Voorziening toekomstig onderhoud terrein begraafplaats	389.000	-38.000	14.000	365.000	-114.000	42.000	293.000
Voorziening groot onderhoud Riolering	211.000	-8.000	17.000	220.000	-24.000	51.000	247.000
Voorziening egalisatie riolering	9.148.000	-204.000		8.944.000	-1.273.000		7.671.000
Voorziening boscompensatie	240.000			240.000			240.000
Totaal – Van derden verkr. middel. spec. besteding	11.500.000	-352.000	41.000	11.189.000	-1.785.000	123.000	9.527.000
Voorziening toekomstige verplichtingen, verliezen en risico's							
Voorziening pensioenverpl. wethouders	4.625.000	-237.000		4.388.000	-711.000		3.677.000
Voorziening WGA-lasten	598.000	-80.000		518.000	-240.000		278.000
Voorziening voormalig personeel	0			0			0
Voorziening WW	0			0			0
Voorziening verlofsparen	146.000			146.000			146.000
Voorziening RVU	42.000	-16.000		26.000	-24.000		2.000
Totaal – Voorziening toekomstige verplichtingen, verliezen en risico's	5.411.000	-333.000	0	5.078.000	-975.000	0	4.103.000
Voorziening BBV artikel 63 lid 8							
Voorziening dubieuze debiteuren	563.000		2.000	565.000		6.000	571.000
Voorziening dubieuze debiteuren SoZa	307.000		50.000	357.000		150.000	507.000
Totaal – Voorziening BBV artikel 63 lid 8	870.000	0	52.000	922.000	0	156.000	1.078.000
Voorzieningen	18.907.000	-2.800.000	2.214.000	18.321.000	-9.256.000	6.687.000	15.752.000
Totaal reserves en voorzieningen	90.877.000	-10.255.000	5.985.000	86.607.000	-15.477.000	10.167.000	81.297.000

Investeringsplan

Investeringsplan

Bij het opstellen van deze meerjarenbegroting is het investeringsplan geactualiseerd.

Om de investeringsplanning beter te beheersen wordt gewerkt met voorbereidingskredieten en (gefaseerde) uitvoeringskredieten. Ermelo werkt met een tienjarig investeringsplan. Dit betekent dat naar mate een investering verder in de tijd staat, de bedragen zijn gebaseerd op grovere aannames en schattingen. Nadat de plannen concreter worden, komt er meer duidelijkheid over de daadwerkelijke hoogte van het benodigde investeringskrediet.

Voor de investeringen in de periode 2026–2035 zie het totaal investeringsoverzicht.

Overzicht van investeringsplan

Meerjarenbegroting 2027–2030: Investeringsplan 2026–2035 (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Totaal
Inkomsten	1.367	5	0	0	0	0	0	0	0	0	1.372
Uitgaven	-11.330	-16.760	-24.774	-6.723	-4.805	-4.726	-5.383	-3.511	-3.511	-800	-82.323
Saldo Totaal	-9.963	-16.755	-24.774	-6.723	-4.805	-4.726	-5.383	-3.511	-3.511	-800	-80.951

Onderscheid in soort investering	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Totaal
Investeringsplan met een economisch nut	4.424	13.632	19.002	2.413	3.707	3.954	3.935	2.739	2.739	28	56.573
Investeringsplan in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.123	1.097	1.185	1.401	1.098	772	1.448	772	772	772	12.440
Investeringsplan met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	1.966	2.026	3.607	2.909	0	0	0	0	0	0	10.508
Overige	450	0	980	0	0	0	0	0	0	0	1.430
Saldo Totaal	9.963	16.755	24.774	6.723	4.805	4.726	5.383	3.511	3.511	800	80.951

Bijlagen

Overzicht baten en lasten per taakveld

IV3 Tabel

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
0. Bestuur en ondersteuning						
0.1 Bestuur	-2.593	-1.949	-2.268	-2.268	-2.268	-2.308
0.10 Mutaties reserves	-387	7.895	3.684	761	1.126	854
0.2 Burgerzaken	-1.192	-999	-929	-921	-1.000	-1.003
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	-88	-890	-796	-777	-777	-817
0.4 Overhead	-15.052	-15.267	-15.240	-14.912	-14.927	-15.010
0.5 Treasury	419	299	544	-40	78	412
0.61 OZB woningen	7.182	7.371	7.664	7.815	7.880	7.951
0.62 OZB niet-woningen	4.404	4.480	4.656	4.656	4.656	4.656
0.64 Belastingen overig	-115	-82	-111	-111	-111	-111
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	67.113	66.545	70.013	69.712	72.441	75.757
0.8 Overige baten en lasten	1.020	1.011	1.006	-1.555	-3.863	-6.897
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-3	0	0	0	0	0
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning	60.707	68.414	68.223	62.360	63.235	63.484
1. Veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.010	-2.237	-2.339	-2.421	-2.428	-2.440
1.2 Openbare orde en veiligheid	-2.045	-1.854	-1.837	-1.783	-1.787	-1.792
Totaal 1. Veiligheid	-4.055	-4.091	-4.176	-4.204	-4.215	-4.232
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1 Verkeer en vervoer	-4.456	-5.703	-5.249	-5.464	-5.584	-5.638
2.5 Openbaar vervoer	-15	-15	-15	-15	-15	-15
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-4.471	-5.718	-5.264	-5.479	-5.599	-5.653
3. Economie						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	432	0	0	0	0	0
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	-186	-283	-318	-269	-264	-271

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
3.4 Economische promotie	2.015	1.820	1.881	2.084	2.110	2.111
Totaal 3. Economie	2.260	1.537	1.563	1.815	1.846	1.840
4. Onderwijs						
4.1 Openbaar basisonderwijs	-14	-14	-46	-46	-46	-46
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.566	-1.781	-1.796	-2.577	-3.004	-3.938
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.333	-1.378	-1.376	-1.375	-1.375	-1.375
Totaal 4. Onderwijs	-2.914	-3.173	-3.218	-3.998	-4.425	-5.359
5. Sport, cultuur en recreatie						
5.1 Sportbeleid en activering	65	88	-61	-59	-59	-59
5.2 Sportaccommodaties	-4.657	-5.713	-5.449	-5.426	-5.392	-5.384
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	-1.607	-1.874	-1.847	-1.575	-1.575	-1.576
5.4 Musea	-475	-445	-518	-518	-518	-518
5.5 Cultureel erfgoed	-41	-70	-82	-77	-81	-80
5.6 Media	-834	-852	-831	-806	-806	-806
5.7 Openbaar groen en recreatie	-2.989	-3.920	-4.270	-3.466	-3.518	-3.413
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	-10.538	-12.786	-13.058	-11.927	-11.949	-11.836
6. Sociaal domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	-2.899	-5.103	-4.470	-4.374	-4.371	-4.370
6.2 Toegang en eerste lijnsvoorz.	0	0	0	0	0	0
6.21 Toegang/1e lijnsvrz. Wmo	-130	-188	-543	-269	-238	-248
6.22 Toegang/1e lijnsvrz. Jeug	-388	-486	-683	-688	-698	-708
6.23 Toegang/1e lijnsvrz. Integraal	-243	-254	-260	-260	-260	-260
6.3 Inkomensregelingen	-2.750	-2.932	-3.014	-2.948	-2.943	-2.946
6.4 WSW en beschut werk	-3.819	-4.031	-3.861	-3.686	-3.560	-3.445
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.172	-1.089	-1.455	-1.462	-1.472	-1.497
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-1.116	-1.290	-1.309	-1.308	-1.308	-1.308
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	-2.870	-3.265	-3.680	-3.358	-3.358	-3.358

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
6.712 Begeleiding (Wmo)	-2.307	-2.271	-2.257	-2.257	-2.259	-2.259
6.713 Dagbesteding (Wmo)	-598	-635	-575	-575	-575	-575
6.714 Ov.maatwerkarrangementen (Wmo)	-206	-129	-83	-81	-81	-81
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0	0	0
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	0	0	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp z/verblijf overig	0	0	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	0	0	0	0	0	0
6.73b Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0	0
6.74a Jeugdhulp beh. GGZ z/verblijf	0	0	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	0	0	0	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	-211	-366	-304	158	158	158
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-6.309	-7.282	-6.630	-6.629	-6.629	-6.629
6.762 Jeugdhulp m verblijf regionaal	-2.322	-1.773	-3.074	-3.074	-3.074	-3.074
6.763 Jeugdhulp m verblijf landelijk	-28	-28	-45	-45	-45	-45
6.791 PGB Wmo	-169	-174	-174	-174	-174	-174
6.792 PGB Jeugd	-199	-222	-222	-222	-222	-222
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	904	-505	210	370	370	370
6.812 Maatsch. en vrouwenopv. (Wmo)	-32	-59	-60	-60	-60	-60
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	-669	-745	-769	-769	-769	-769
6.822 Jeugdreclassering	-42	-20	-35	-35	-35	-35

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 t.m. juli raad	Primitieve begroting 2027	Jaarschijf 2028	Jaarschijf 2029	Jaarschijf 2030
6.91 Coörd. en beleid Wmo	-978	-1.088	-1.252	-1.258	-1.138	-1.138
6.92 Coörd. en beleid Jeugd	-827	-911	-1.022	-915	-892	-892
Totaal 6. Sociaal domein	-29.379	-34.846	-35.567	-33.919	-33.633	-33.565
7. Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid	-1.311	-2.044	-1.540	-1.540	-1.506	-1.507
7.2 Riolerings	404	506	561	561	564	564
7.3 Afval	-272	-284	-239	-239	-238	-238
7.4 Milieubeheer	-1.893	-2.764	-2.334	-1.829	-1.840	-1.780
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	127	-201	33	30	29	22
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	-2.943	-4.787	-3.519	-3.017	-2.991	-2.939
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1 Ruimtelijke ordening	-1.959	-3.395	-2.503	-1.377	-1.380	-1.382
8.2 Grondexpl. (niet- bedr.terreinen)	100	-5	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	676	-1.308	-1.267	-643	-603	-605
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1.183	-4.708	-3.770	-2.020	-1.983	-1.987
Gerealiseerd resultaat	7.483	-158	1.214	-389	286	-247

Totaal Investeringsoverzicht

Investeringsoverzicht

Omschrijving bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
<i>Gronden en terreinen</i>										
<i>Bedrijfsgebouwen</i>										
Nieuwbouw Klokbeek		3.356	1.800							
Renovatie Groevenbeek bouw	1.074									
Renovatie Groevenbeek Install	460									
Nieuwbouw Augustinus		1.378	5.935							
Verduurzaming Brandweerkazerne	466									
Speulderbrink verduurzamen	875	425	425							
Uitbreiding PWA school	600	360	240							
Goede Herderschool uitbreiding	500		661	500						
Julianaschool nieuwbouw		3.154	3.154							
Bernhardschool nieuwbouw		4.615	4.615							

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
bijdrage HB voorz.					2.522					
Beatrixschool nieuwbouw						3.934	3.935			
Ireneschool nieuwbouw								2.739	2.739	
<i>Grond,- weg,- en waterb werken</i>										
Mech/elec RG Groot Horloo	6									
OT.Telgterweg/Volenbw	137									
Mech/elec BBB Oude Telgterweg		45								
Vervanging IBA 2026	60									
Vervanging leidingen 2026	46									
Vrijverval riolering 2026	150									
Duurzaam Veilig Schoolzones	35	25	25							
Aanleg Fietsstraten	200	200	200							
Verbeteren loop-fietsroutes			50	100	150					
V3: verv riool 2027		55								
Vervanging leidingen 2027		66								
Vrijverval riolering 2027		150								
Mech/elec RG Akkermaalshout			37							
Vrijverval riolering 2028			150							
Mech/elec RG Ariannehof				50						
Vervanging leidingen 2028			1.708							
DW9: Renault Zoe 2028			35							
DW15: vervanging 2028			60							
Reconstructie Dr Holtropstraat	660									
Pilot Dr. Holtropstraat	935									
Vrijverval riolering 2029				150						
Vervanging leidingen 2029				8						
Mech/elec Open berging Hoenderweg				39						
Mech/elect Gesl berging Hogewal				35						
Afkoppelen/ meekoppelprojecten 2026	546									
Diverse renovaties 2026	300									
Renovatie drukriol. buitengeb 2026	185									
Afkoppelen/ meekoppelprojecten 2027		156								
rioolverv./renov.mas 2027		300								
Kerkdennen klimaatadaptief/waterrob.		1.385	1.385	1.385						
Renovatie drukriolering buiteng. '27		185								
Rioolvervanging/renovatie Masterplan			500							
Klimaatmaatregelen Masterplan 2028			750							
Renovatie transportriool in H-wijk			750							
Renovatie drukriolering buiteng.2028			185							
Rioolvervanging/ren. Masterplan 2029				200						
Klimaatmaatregelen Masterplan 2029				750						
Diverse renovaties 2029				300						
Renovatie drukriol. buitengeb.2029				185						

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Spaarkrediet wegen 2026	500									
Spaarkrediet wegen 2027		500								
Spaarkrediet wegen 2028			500							
Spaarkrediet wegen 2029				500						
Spaarkrediet wegen 2030					500					
Spaarkrediet wegen 2031						500				
Spaarkrediet wegen 2032							500			
Spaarkrediet wegen 2033								500		
Spaarkrediet wegen 2034									500	
Spaarkrediet wegen 2035										500
Henriette v.Heemstral.houten brug 2			117							
Oude Nijkerkerweg steiger 2			21							
Muren en geluidschermen 1				17						
Muren en geluidschermen 2				97						
Muren en geluidschermen 3				85						
Muren en geluidschermen 4				76						
Muren en geluidschermen 5				20						
Muren en geluidschermen 6				45						
Muren en geluidschermen 7				85						
Muren en geluidschermen 8				104						
Henriette v.Heemstral.houten brug 1					117					
Henriette van Heemstralaan steiger 1					30					
Henriette van Heemstralaan steiger 2					29					
Verbeteren fietspaden	481									
Bermen	270									
<i>Vervoermiddelen</i>										
DW3: Fiat Doblo cargo (.-.-.-.) 202			25							
AB2: Trilo 1180K zuigwagen verv2026			47							
DW18: Goupil Auto			48							
DW4: vervanging 2029				36						
DW10: vervanging 2029				48						
DW11: vervanging 2029				36						
DW12: vervanging 2029				5						
DW13: vervanging 2029				5						
DW14: vervanging 2029				55						
DW16: vervanging 2029				35						
DW17: vervanging 2029				35						
DW6: vervanging 2029				55						
DW7: vervanging 2029				44						
DW5: vervanging 2029				48						
ABS8: sneeuwplough iveco verv 2029				8						
ABS4: Zoutstrooier iveco verv 2029				21						
ABS5: Zoutstrooier Iveco verv 2029				21						

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
GV1: Laadschop vervanging 2029				119						
GV4: vervanging 2029				100						
TR1: Vervanging 2029				85						
TR2: Vervanging 2027				85						
TR3: vervanging 2029				50						
V2: vervanging 2029				206						
VM2: vervanging 2029				179						
ABS, Gladheidsmeldsysteem 2031						20				
<i>Machines, apparaten en installaties</i>										
Koffievoorziening 2025		28								
AB17: Imants Rotosweep (gv.mach.)'26			14							
TR4: vervanging 2029				65						
GV3: vervanging 2029				50						
AB8: Votex Roadmaster 2029				8						
Extra brandweerputten	75									
Koffievoorziening 2030					28					
Koffievoorziening 2035										28
Armaturen 2026	30									
Armaturen 2028			30							
Armaturen 2030					25					
Electriciteitskasten 2026	50									
Electriciteitskasten 2028			55							
Hydraulische lift gemeentehuis Ermel	61									
Vervangen Zonnepanelen Huis v.Ermelo	86									
Brandmeldinstallatie	40									
<i>Overige materiële vaste activa</i>										
EFC veld 4 gras 2022		25								
DVS veld 3 gras 2026		25								
Horst veld 6+7 gras 2026		50								
Tablets raad 2026	21									
Skatepark	70									
EFC KG 2030					338					
DVS KG 2030 Veld 1+3					676					
Beheerspakketten OW 2029				141						
Audiovisuele middelen 2029				180						
Nachtkralen	60									
Vervanging stoelen 2030					118					
Spaarkrediet bomen 2026	140									
Spaarkrediet bomen 2027		140								
Spaarkrediet bomen 2028			140							
Spaarkrediet bomen 2029				140						
Spaarkrediet bomen 2030					140					

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Spaarkrediet bomen 2031						140				
Spaarkrediet bomen 2032							140			
Spaarkrediet bomen 2033								140		
Spaarkrediet bomen 2034									140	
Spaarkrediet bomen 2035										140
Spaarkrediet beplanting 2026	132									
Spaarkrediet beplanting 2027		132								
Spaarkrediet beplanting 2028			132							
Spaarkrediet beplanting 2029				132						
Spaarkrediet beplanting 2030					132					
Spaarkrediet beplanting 2031						132				
Spaarkrediet beplanting 2032							132			
Spaarkrediet beplanting 2033								132		
Spaarkrediet beplanting 2034									132	
Spaarkrediet beplanting 2035										132
Verlichtingsarmaturen brandw.kazerne	27									
Dakafwerking Brandweerkazerne MJOP	147									
Archiefruimte Huis van Ermelo	88									
FC Horst KG 2032 veld 1+3							676			
<i>Overige langlopende leningen</i>										
Starterslening SVN			980							
Hyp.lening Scouting groep Alexander	450									
Totaal Investeringsplan	9.963	16.755	24.774	6.723	4.805	4.726	5.383	3.511	3.511	800

